

STARI GRAD TOPOLA
NOVI CENTAR U STAROM JEZGRU GRADA

urednici: Milica Milojević i Vladan Djokić

TOPOLA OPLENAC

IMPRESUM

UREDNICI: Milica Milojević i Vladan Djokić

NASLOV KNJIGE: STARI GRAD TOPOLA – Novi centar u starom jezgru grada

IZDAVAČ: Univerzitet u Beogradu - Arhitektonski fakultet

ZA IZDAVAČA: Vladan Djokić, Dekan

RECENZENTI: Aleksandra Stupar, vanredni profesor

Ana Nikezić, vanredni profesor

DIZAJN: Milica Milojević

TIRAŽ: 200

ŠTAMPA: Artprint Media, Novi Sad

MESTO I GODINA IZDANJA: Beograd 2018.

ISBN 978-86-7924-204-4



Realizaciju ove publikacije pomogli su Opština Topola, Turistička organizacija „Oplenac“ Topola i Biblioteka Radoje Domanović Topola.

STARI GRAD TOPOLA
NOVI CENTAR U STAROM JEZGRU GRADA

Beograd 2018.





SADRŽAJ

- 006 Recenzija v. prof. dr Aleksandre Stupar
- 007 Recenzija v. prof. dr Ane Nikezić
- Milica Milojević i Vladan Djokić 009 Stari grad Topola – Novi centar u starom jezgru grada
- Ivana Blažić Šević 011 Potreba za planiranjem
- Tanja Mičić 013 Nevidljivi prostor
- Topola 2018 SEMESTRALNI PROJEKTI
- Ana Šabanović 018 VIZURE – Integracija starog u novo
PROJEKAT STUDENTSKOG TRGA
- Emma Vasilijević 028 TURSKO KUPATILO
PROJEKAT CENTRA ZA ČIST HEDONIZAM
- Slaviša Berać 036 PIR – Mesto susreta
TRIPTIH GRADSKA GALERIJA-TRG-MEDIJATEKA
- Miljana Drinčić 046 INKLUZIJA
PROJEKAT INTERPRETATIVNOG CENTRA
- Aleksandar Majstorović 052 PREPLET – Zemlja voća, vina i kraljeva
PROJEKAT VIZITORSKOG KOMPLEKSA
- Anđela Prvulov i
Dušica Jemuović 062 TOK – Grad kroz koji teče pogled
PROJEKAT RE-KREATIVNOG POLIGONA
- Andrea Aleksić 074 SIMBIOZA
PROJEKAT HIBRIDNOG SUPERMARKETA
- Marija Milovanović 082 INTEGRACIJA
PROJEKAT POLUOTVORENOG GRADSKOG BLOKA
- Aleksandra Pavić 088 DIGRESIJA
PROJEKAT SAJMA POD TOPOLOM
- Danica Pavićević 094 LEVAK
PROJEKAT CENTAR ZA RAZVOJ TOPOLE
- Anica Radosavljević 100 NA VINSKOM PUTU
PROJEKAT VINSKOG PARKA
- Uroš Macakanja 106 MERA
PROJEKAT DENIVELISANOG TRGA
- Dalibor Knežević 110 TREM.POSTAMENT.GENERATOR
PROJEKAT BAZARA SA ŠKOLOM ZA SOMELIJERE
- Kristina Kovačević 116 RUB
PROJEKAT PALATE ZABAVE
- Nenad Djorđević 122 MITOLOGEME
PROJEKAT OAZE SRPSKE MITOLOGIJE
- Kosta Dimitrijević 132 PODRUMI
PROJEKAT KAZINA

Publikacija u kojoj su predstavljeni projekti prve generacije studenata na programu Integrisanih akademskih studija arhitekture (Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet), približava nas inovativnom razmišljanju budućih profesionalaca koji sazrevaju u vremenu ubrzanih promena i konstantnog preispitivanja starih i novih vrednosti. Rađeni u studiju i pratećoj radionici na četvrtoj godini, pod rukovodstvom profesora dr Vladana Đokića, docenta dr Milice Milojević i asistenta Mladena Pešića, otkrivaju niz specifičnih perspektiva posmatranja gradskog prostora, njegove istorije, razvoja, redefinisana i budućnosti.

Zadatak je smešten u staro jezgro grada Topole, u kome i dalje postoje jasni tragovi burne prošlosti, a istinski izazov je predstavljalo uklapanje novih sadržaja i formi u postojeće urbano tkivo i nasleđene kulturne vrednosti. Uređenje novog centra, uz sagledavanje kvaliteta koje poseduje šire područje Karađorđevog grada, postavilo je pred studente višeslojan okvir delovanja, koji je uticao na odabir aktivnosti, formiranje atraktivnih prostora i dobro izbalansiran odnos zatečenog i zamišljenog.

Pregled tema kojima su se studenti bavili otkriva elemente koji su stavljeni u fokus prilikom rada - vizure, (raz)mere, forme, procese, granice, atraktere, zajednicu i duh mesta. Svaki od projekata ponudio je svoju ideju nove prepoznatljivosti koja se zasniva na specifičnoj odrednici gradske forme (prostorni element, matrica, regulacija, kompozicija), urbanim tokovima i društvenim posebnostima, a predloženi sadržaji u potpunosti odgovaraju savremenim potrebama gradskog centra. Kroz ove projekte on postaje kompleksno mesto sinergije tradicionalnih vrednosti i aktuelnih potreba koje nameće globalno tržište, otvarajući se ka različitim korisnicima koji bi prostor novog/starog centra učinili prepoznatljivim, aktivnim i integrisanim u život zajednice.

Tako se projekti Ane Šabanović, Uroša Macakanje, Slaviše Beraća i Aleksandre Pavić bave javnim prostorom trga u kontekstu odabranih sadržaja koji direktno definišu preferirani identitet gradskog prostora. Anđela Prvulov i Dušica Jemuović težište stavljaju na kretanje kao konceptualni pokretač umetničke galerije i njenog okruženja, a Andrea Aleksić, Marija Milovanović, Miljana Drinčić, kroz ideje simbioze, integracije i inkluzije, razmatraju mogućnost prostornog, funkcionalnog i društvenog (re)struktuiranja. Prostor koji su osmislili Aleksandar Majstorović, Danica Pavićević, Anica Radosavljević, Dalibor Knežević, Ema Vasiljević, Kristina Kovačević i Kosta Dimitrijević okrenuti su ka promociji postojećih i formiranju novih komparativnih prednosti Topole kroz upečatljive forme i savremeno kombinovane aktivnosti, a projekat Nenada Đorđevića nudi iskorak ka vanvremenskoj dimenziji nacionalne mitologije, kao univerzalnom okviru za naše kolektivno nesvesno.

Svi prikazani radovi, pored evidentne kreativnosti u odabiru tema, razradi i prezentaciji, poseduju i visok stepen racionalnosti koji ih čini pogodnim za dalju realizaciju. Hrabrost ideja i kompleksnost pristupa čini dodatni kvalitet, a sama publikacija postaje svedočanstvo trenutka u kome živimo, kao i budućnosti u kojoj mlađe generacije žele aktivno da učestvuju.

Publikacija „Stari grad Topola – Novi centar u starom jezgru grada“ urednika Milice Milojević i Vladana Djokića rezultat je zajedničkog istraživačkog rada profesora, nastavnika, saradnika i studenata na ispitivanja potencijala razvoja starog jezgra Topole, varošice u Srbiji.

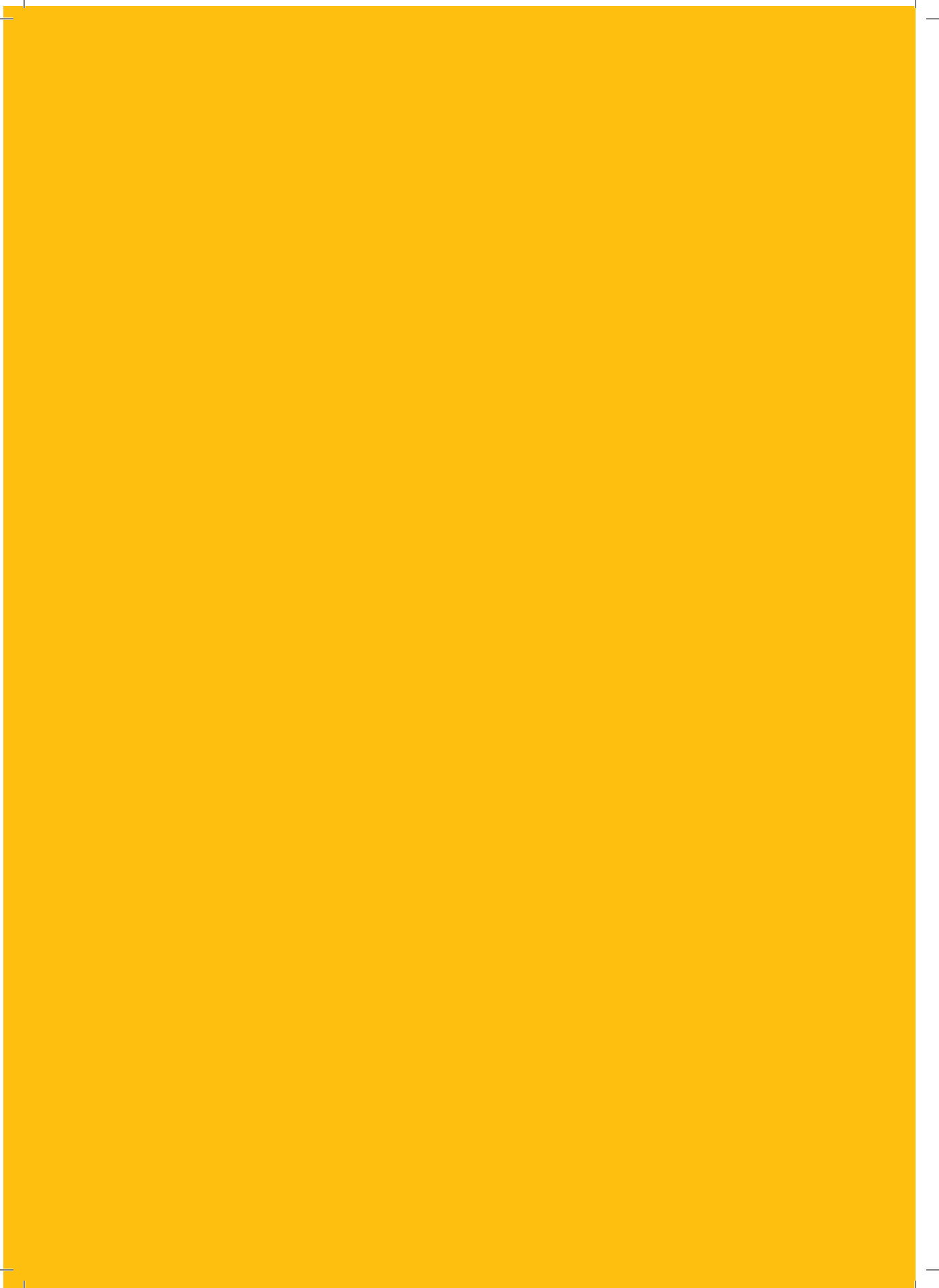
Ukupan urbani i društveni kontekst Topole nastao preplitanjem jedinstvenog istorijskog narativa, kulturnog nasleđa i savremene prakse arhitekture i urbanizma učinio je da otvoreni prostori gradskog jezgra, sa svim preprekama i ograničenjima, postane izazovan poligon za inspirativne i sveže pristupe promišljanju razvoja i redefinicije grada.

Publikacija koja se nalazi pred nama opsežan je i obiman, detaljan i iscrpan istraživački projekat koji se može posmatrati dvojako. Kao niz od 16 mogućih pristupa rešavanju konkretnog problema otvorenog gradskog prostora starog jezgra Topole ili kao kreativno i kritički obojeno preispitivanje mogućih procesa razvoja i redefinicije gradskih naselja u Srbiji. U tom smislu, publikacija nas dinamično vodi kroz 16 različitih kulturnih interpretacija koje se suštinski reflektuju na urbanizam i arhitekturu trga sa inventivnim i nekada neočekivanim vezama između istorijskih činjenica, nasleđa i aktuelnih iskustava života grada. Počevši od konkretnih promena načina na koji se tretira i percipira nasleđena fizička struktura, izgled i lica grada, ukazuje na način života građana, njihovu ličnu sreću, pa sve do društvenih, ekonomskih, ideoloških i kulturnih aspekata šire društvene zajednice, projekti odišu, pre svega, inovativnošću u pristupu temi redefinicije sa jedne i umerenošću slike projektovanog sa druge strane.

Vredno je naglasiti da se kroz publikaciju mogu jasno sagledati metodološki postulati koji u fokus edukativnog procesa stavljaju ispitivanje odnosa između morfo-tipološkog okvira konkretnog prostora i njegovih življenih vrednosti. Interpretativni potencijal dosledno tretiran kroz odnos partera, vizura i otvorenog sadržaja, čini prostor višeznačnim i pristupačnim za različita tumačenja i korišćenja. Odjeci savremenog odnosa prema transformabilnosti, nedovršenosti, fluidnosti nekada nepredvidljivih tokovima razvoja grada mogu se pratiti kroz sve projekte. Izbor poznatih motiva zidina grada, zida kao limesa, poroznosti kolonade i trema samo su neki od načina da se tradicionalan okvir urbanosti čita na nov i svež način. Slika grada nije zamrznuti okvir već življeni prostor koji je kreiran u interakciji nasleđenih struktura i savremenih tokova života grada.

Tematizacija svakog pojedinačnog projekta poseban je doprinos istraživačkom odnosu prema projektovanju u kome tema predstavlja pokretačku snagu projekta, okosnicu kako programskog, tako i formalnog odnosa prema prostoru grada. Povezivanje istraživanja i projekta ovde se prati simultano, u sinergiji gde prostor nije samo odraz i predstava teme, već tema učestvuje u procesu struktuiranja i korišćenja prostora. Tematizacija kao pokretački alat redefinisavanja gradskog jezgra provlači se kroz sve radove kao namera i posebna vrednost ove publikacije.

Svež pristup obnovi gradova u kome tematizacija vodi istraživanje kroz projekat čini ovu publikaciju posebno vrednom i korisnom za implementaciju, kako u strateška dokumenta namenjena razvoju opštine Topola, tako i kao doprinos širem uvidi u potencijale razvoja gradskih naselja u Srbiji.



Publikacija je zbornik semestralnih projekata prve generacije studenata Integrisanih studija arhitekture. Na četvrtoj godini studija studenti su na predmetu Studio M06U u mentorstvu prof. dr Vladana Đokića, doc. dr Milica Milojević i ass. Mladen Pešić radili na temi *Stari grad Topola – Novi centar u starom jezgru grada*. Zadatak studenata je bio da istraže ambijentalne vrednosti šireg područja Karađorđevog grada u Topoli i provere programsko-prostorne mogućnosti uređenja novog centra.

Topolu, utvrđeni grad pod Oplencem, osnovao je Đorđe Petrović 1811. godine. Nakon topolske bune 1877. godine zidine grada su srušene, a Topola se razvijala kao varošica sa dva, paralelna, linearna centra – istorijski centar na potezu od Oplenca do Karađorđevog grada (Avenija kralja Petra i Ulica kraljice Marije) i administrativni centar duž puta za Kragujevac. Danas su u parkovskom ambijentu, objekti Voždove prestonice očuvani kao kulturno nasleđe grada. Pitanje ekstenzije istorijskog centra i primerenosti novih sadržaja i struktura u zatečenom kontekstu ispituje se na lokaciji planiranog gradskog bloka uz rekonstruisani Knežev han, podno utvrđenog grada, na potezu Beograd – Gornji Milanovac.

Cilj mentorskih taktika primenjenih u nastavi je razvijanje aplikativnih istraživačkih metoda, tehnika i senzibiliteta prema prostornim aspektima ambijentalnih celina. Nastava je organizovana u dva dela: istraživački deo i projektni deo koji se odvijaju simultano. Istraživački deo obuhvata terenski rad na konkretnom prostornom poligonu (identifikacija postojećeg stanja), istraživanje teorijskih izvora, aktuelnih ekspertskih studija i relevantnih dokumenata. Kroz rad na terenu, u neposrednom kontaktu sa realnim prostorom i okruženjem, stvarnim akterima i aktuelnim procesima, u vlastito koncipiranoj istraživačkoj akciji student prepoznaje i formuliše temu intervencije. Projektni deo podrazumeva koncipiranje i razradu urbanističkog projekta sa akcentom na kreiranju prepoznatljivih javnih prostora u okviru gradskog jezgra.

Rad je zasnovan na metodologiji morfoloških istraživanja. Prema morfološkom pristupu, javni prostor nije samo javna površina već odnos nezgrađenog (otvorenog) prostora i izgrađene strukture, odnosno javne površine i objekata koji je uokviruju. Jedan broj studenata kreirao je trg kao reprezentativan javni prostor, dok su drugi bili vođeni idejom parka kao najprihvatljivijeg oblika upotrebe javnih prostora u gradovima u Srbiji.

U pojedinim projektima akcenat je dat na kvalitetnoj prostornoj organizaciji – dispoziciji novih objekata i parternom uređenju predmetne lokacije, dok je u određenim pristupima težište stavljeno na kreiranju jednog objekta (Palata zabave, Podrumi, Bazar) ili značaj rada u specifičnoj programskoj koncepciji čija prostorna organizacija može biti i drugačije interpretirana u daljoj razradi projekta.

Oblikovanjem trga kao ključnog elementa novog centra grada bavili su se studenti Ana Šabanović, Slaviša Berać, Aleksandar Majstorović, Uroš Macakanja i Marija Milovanović. Parkovske kompozicije interpretirane su na savremen način u radovima studenata Nenada Đorđevića, Anice Radosavljević, Aleksandre Pavić, Danice Pavićević, Anđele Prvulov i Dušice Jemuović. Kreiranju objekta koji bi bio glavno obeležje nove prostorne kompozicije posvetili su se studenti Kosta Dimitrijević, Dalibor Knežević, Andrea Aleksić i Kristina Kovačević. Kompleksne prostorne strukture razvijali su Miljana Drinčić i Ema Vasiljević.

U toku razrade projekta, kroz prezentacije i debate u studiju i na terenu podsticano je divergentno i kritičko razmišljanje studenata što je uticalo na veoma različite odgovore studenata na zadato pitanje pojavnosti novih struktura i karaktera novog centra u starom jezgru Topole. Studenti su individualno formulisali temu svog projekta i ispitivali kako tu temu vide u konkretnom prostoru. Jedan broj studenata se opredelio za afirmativan odgovor na realne potencijale lokacije (Ana Šabanović, Ema Vasiljević), dok su drugi kroz projekat izrazili kritiku savremenog društva (Kosta Dimitrijević, Nenad Đorđević) ili su nastojali da doprinesu senzibilizaciji kulture građenja (Slaviša Berać) ili kroz programsku koncepciju modernizuju aktuelnu ponudu vizitorskog centra (Miljana Drinčić, Anica Radosavljević).

Zajednička karakteristika svih radova je izuzetan grafički izraz i senzibilitet za inovativne, ali i kontekstualne forme. Crteži plene pažnju, a ukoliko se malo u njih zagledate otkrićete zrelost njihovih autora da odgovore intrigantno, provokativno, duhovito, pragmatično – tražeći nemoguće, oni su realni.

Opština Topola, Turistička organizacija „Oplenac“ Topola i Biblioteka „Radoje Domanović“ Topola pomogli su realizaciju nastave i izradu ove publikacije. Posebnu zahvalnost dugujemo arhitekti dr Mladenu Pešiću za lično angažovanje na predmetu, kao i arhitekti Ivani Blažić Šević, etnologu i antropologu Tanji Mičić i ekonomisti Ljiljani Todorović na saradnji koja je doprinela kvalitetnom rezultatu nastavnog procesa koji je ovde prezentovan.

Vladan Djokić i Milica Milojević

Saradnja Arhitektonskog fakulteta u Beogradu i Opštine Topola nastala je kao obostrana ideja i potreba. Ideja Opštine Topola je bila da uređenju trenutno jedne od najznačajnijih lokacija na teritoriji grada pristupi na jedan nov, drugačiji i savremen način, a potrebe Arhitektonskog fakulteta da studenti u okviru svojih semestralnih radova rešavaju konkretnu lokaciju.

Urbanističko planiranje u Opštini Topola ima svoj kontinuitet od druge polovine XX veka do danas. Za to vreme izrađeno je pet generacija generalnih urbanističkih planova. Prvi Generalni urbanistički plan naselja Topola urađen je 1966. godine za područje gradskog naselja površine 668,00 ha. Drugi Generalni urbanistički plan „Topola 2005. godine“, radila je Direkcija za urbanizam i izgradnju, Kragujevac 1985. godine, a usvojen je 1990. Treći Generalni urbanistički plan „Topola 2005. – izmene i dopune“ radio je Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije (IAUS), Beograd, i donet je 1999. godine. IAUS je izradio i Regulacioni plan centralnog područja Topole, usvojen 2002. godine. Zatim je usledila izrada Generalnog plana „TOPOLA 2025“, koji je uradilo preduzeće „ARPLAN“ d.o.o. iz Aranđelovca, plan je donet 2009. godine. Plan generalne regulacije naselja Topola koji je trenutno u upotrebi je usvojen 2014. godine. Površina koju obuhvata iznosi 881 ha, i pored katastarske opštine – K.O. Topola Varoš, obuhvata i delove K.O. Topola selo i K.O. Božurnja.

Planom Generalne regulacije naselja Topola kao Planom višeg reda predviđena je dalja razrada devet lokacija kroz Planove detaljne regulacije. Jedan od njih i nesumljivo najznačajniji je Plan detaljne regulacije „Prostorno kulturno istorijske celine Karađorđeva Topola - Staro jezgo Topole“, čija izrada je u toku, a blok koji je bio predmet semestralnog rada studenata Arhitektonskog fakulteta se nalazi u obuhvatu ovog Plana.

Predmetni blok ima poseban značaj jer se nalazi u neposrednoj blizini Karađorđevog konaka i pripada Prostorno kulturno istorijskoj celini Karađorđeva Topola sa Oplencem. Ovaj blok zapravo predstavlja poziciju odakle se Topola kao varoš i počela razvijati.

Danas je ovaj blok najvećim delom neizgrađen sa zapuštenim i urušenim objektima. Nalazi se uz magistralni putni pravac Beograd – Topola - Rudnik – Gornji Milanovac. Kako u urbanističko arhitektonskom smislu, Topoli nedostaje jasno definisan centar grada, tako se predmetni blok nameće svojim položajem i značajem kao „Novi Centar Stare Topole“.

I pored kontinuiteta koji nesumljivo postoji u urbanističkom planiranju Varoši Topole postoje i kontinuitet u poteškoćama implementacije Planova. Topola kao i većina gradova u našoj zemlji nije mogla da izbegne činjenicu da se pojedini Planovi donose da bi se uobličilo postojeće stanje na terenu i stvorio planski okvir za ono što je već izgrađeno.

Varoš Topola zbog svog kulturno istorijskog značaja, turističkog i (poljo) privrednog potencijala zaslužuje posebnu pažnju u svakom segmentu razvoja, a naročito u postupku planiranja. Iz tog razloga je nastala i ova saradnja sa Arhitektonskim fakultetom da bi smo dobili nove sveže ideje, neopterećene težinom imovinsko pravnih odnosa, ekonomskih interesa, zaštitom kulturnog nasleđa i sličnih ograničavajućih elemenata.

Postupak izrade i usvajanja jednog Planskog dokumenta, a zatim njegova implementacija i realizacija su dugotrajni i kompleksni procesi. Stanovniku jednog grada često je teško da sagleda i razume ideju i svrhu Planskog dokumenta, Radovi studenata predstavljaju korak dalje u odnosu na plan i daju dublju razradu, čak i arhitektonsko oblikovanje. To treba da približi stanovnicima Topole ideju planiranja, na jedan čitljiv i zavodljiv način, pri tome da okrene tačku gledišta i pomeri granicu u očekivanjima i ukaže na mogućnosti i potencijale moderne razrade lokacije koja je od izuzetnog značaja za varoš.

Ivana Blažić Šević, diplomirani inženjer arhitekture
Opština Topola

NEVIDLJIVI PROSTOR

Urbanizam i arhitektura varoši i varošica Srbije u velikoj meri zavise od kulturne tradicije, geografije, istorijskog nasleđa. Topola, prestonica ustaničke Srbije od 1805-1813 godine, postala je centar državnog života, tako da podignuti utvrđeni grad sa kulama osmatračnicama, konacima, crkvom zadužbinom, školom, apsanom i pomoćnim zgradama, dobija značaj političkog, administrativnog i trgovačkog središta oslobođenih srpskih teritorija. U to vreme u njoj se primaju strani poslanici i vode državnički razgovori.

Prostorno kulturno-istorijska celina – Karađorđeva Topola sa Oplencem, nalazi se na teritoriji opštine Topola i obuhvata Karađorđev grad, gradsko jezgro Topole i Zadužbinski kompleks na Oplencu sa okolnim vinogradima i njivama. Graditeljsko nasleđe vladara dinastije Karađorđević u Topoli veoma je bogato, a kruna tog graditeljstva je crkva Svetog Đorđa na Oplencu. Najstariji i najočuvaniji deo gradskog jezgra Topole koncentrisan je oko Karađorđevog grada, a ostaci postoje na većoj ili manjoj udaljenosti od njega ili u dubini gradskog tkiva. Posebnu arhitektonsku i istorijsku vrednost imaju zgrade podignute sredinom 19. veka – Karađorđeva kasarna sa Karađorđevom česmom u neposrednoj blizini i Sreska kuća, Stari han i Garaška mehana.

Na inicijativu Turističke organizacije Oplenac iz Topole, dogovorena je saradnja sa Arhitektonskim fakultetom iz Beograda i tim povodom studenti četvrte godine integrisanih akademskih studija arhitekture pod mentorstvom prof. dr Vladana Đokića, doc. dr Milice Milojević i ass. Mladena Pešića, dobili su zadatak da koncipiraju javni prostor oko novog objekta Vizitorskog centra u Topoli, ispod utvrđenog Karađorđevog grada.

Javni prostor je važan element svake urbane sredine kao sastavni deo funkcionalnih i kulturnih obrazaca. U ovom trenutku, javni prostor oko Vizitorskog centra u Topoli je „nevidljivi prostor“ tj. prostor sa nedovoljno iskorišćenim potencijalom za javno korišćenje. Obzirom da se u okviru javnih prostora odvijaju i prepliću različite društvene, poslovne i kulturne aktivnosti lokalne zajednice, a istovremeno javni prostor je i komunikaciona platforma za formalno i neformalno okupljanje ljudi, što podstiče društvenu interakciju i obogaćuje životnu sredinu, potencijal „nevidljivog prostora“ je veliki. Uvidom u radove studenata Arhitektonskog fakulteta u Beogradu, možemo zaključiti da dolaze iz dubokog razumevanja predmetne lokacije i želje za njenim unapređenjem kao i razumevanjem kulturnog nasleđa starog jezgra Topole.

2017/2018

STUDENSKI PROJEKTI

TOPO LAO PLENAC

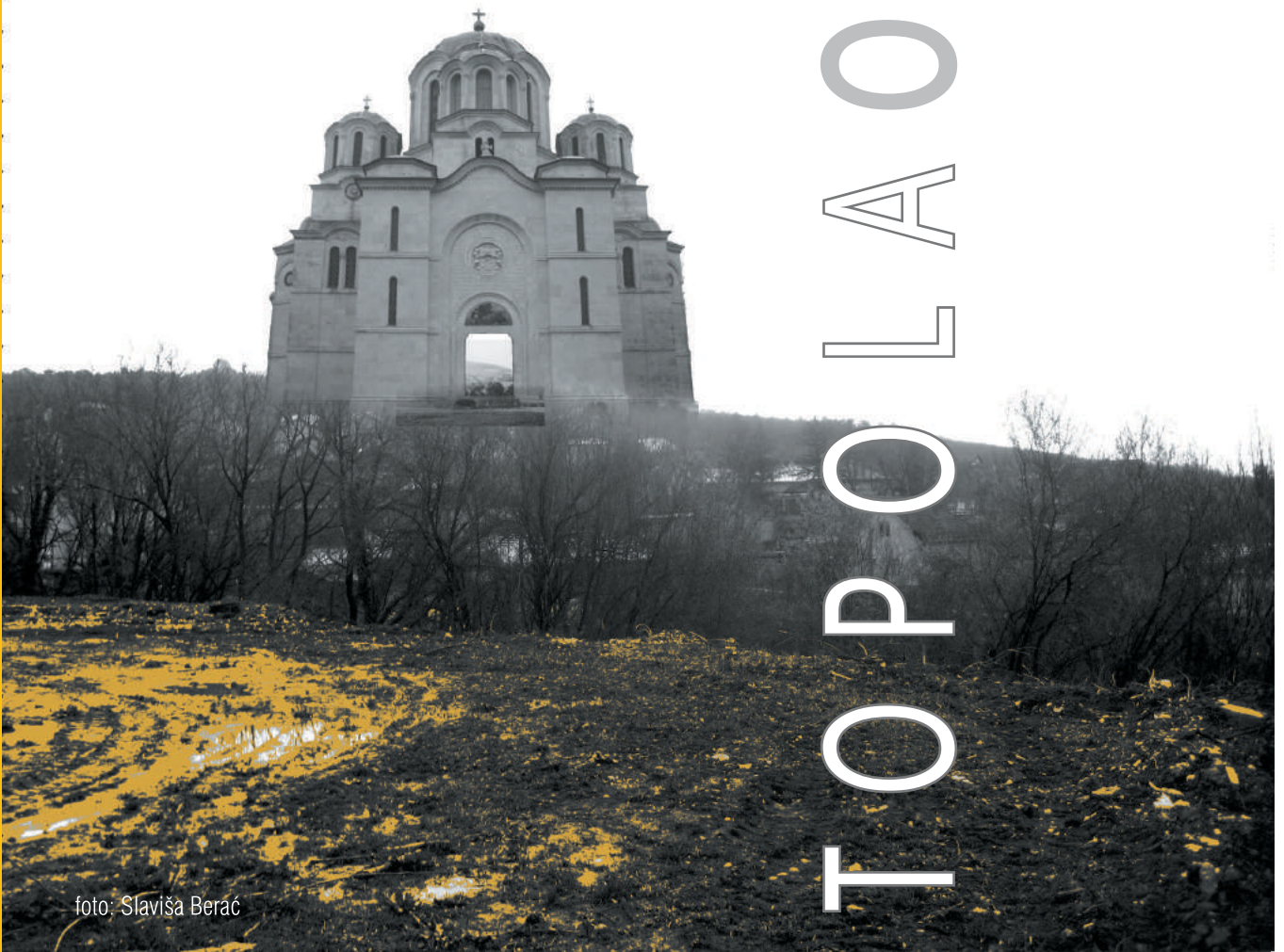
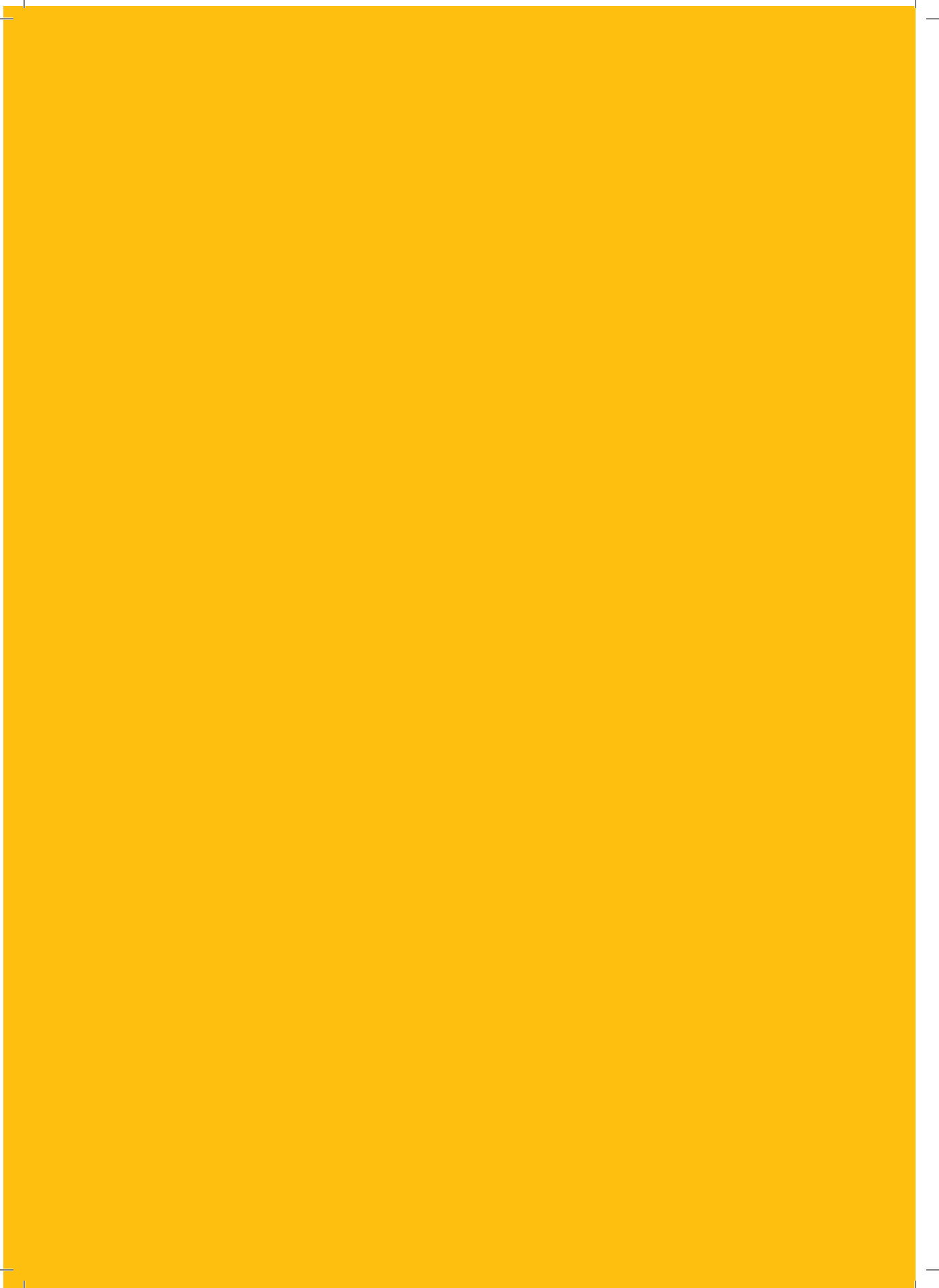


foto: Slaviša Berac



Topola 2018 SEMESTRALNI PROJEKTI

Ana Šabanović	018	VIZURE – Integracija starog u novo PROJEKAT STUDENTSKOG TRGA
Emma Vasilijević	028	TURSKO KUPATILO PROJEKAT CENTRA ZA ČIST HEDONIZAM
Slaviša Berać	036	PIR – Mesto susreta TRIPTIH GRADSKA GALERIJA-TRG-MEDIJATEKA
Miljana Drinčić	046	INKLUZIJA PROJEKAT INTERPRETATIVNOG CENTRA
Aleksandar Majstorović	052	PREPLET – Zemlja voća, vina i kraljeva PROJEKAT VIZITORSKOG KOMPLEKSA
Anđela Prvulov i Dušica Jemuović	062	TOK – Grad kroz koji teče pogled PROJEKAT RE-KREATIVNOG POLIGONA
Andrea Aleksić	074	SIMBIOZA PROJEKAT HIBRIDNOG SUPERMARKETA
Marija Milovanović	082	INTEGRACIJA PROJEKAT POLUOTVORENOG GRADSKOG BLOKA
Aleksandra Pavić	088	DIGRESIJA PROJEKAT SAJMA POD TOPOLOM
Danica Pavićević	094	LEVAK PROJEKAT CENTAR ZA RAZVOJ TOPOLE
Anica Radosavljević	100	NA VINSKOM PUTU PROJEKAT VINSKOG PARKA
Uroš Macakanja	106	MERA PROJEKAT DENIVELISANOG TRGA
Dalibor Knežević	110	TREM.POSTAMENT.GENERATOR PROJEKAT BAZARA SA ŠKOLOM ZA SOMELIJERE
Kristina Kovačević	116	RUB PROJEKAT PALATE ZABAVE
Nenad Djorđević	122	MITOLOGEME PROJEKAT OAZE SRPSKE MITOLOGIJE
Kosta Dimitrijević	132	PODRUMI PROJEKAT KAZINA

Ana Šabanović

tema: VIZURE – Integracija starog u novo

projekat: STUDENTSKI TRG

Glavni pešački pravac, koji prati viziru ka Oplencu razdvaja dve glavne funkcije ove lokacije, gradski trg i turistički centar. Integrisani postojeći i novi sadržaji organizovani su na dva platoa.

Trg sa javnim sadržajima oformljen je na prvom platou, na uzvišenom delu terena. Plato ispod namenjen je turizmu i uslužnim delatnostima: vizitorski centar (zadržan postojeći objekat), prostor za degustaciju vina, spa-centar, restoran i suvenirnica.

Razdelnica ova dva platoa je glavna dijagonala prostorne kompozicije i glavna pešačka staza.

Dominanti pravac, okosnica kompozicionog rešenja prati podužnu osu Karađorđevog konaka. Ovaj pravac je potez „kulture“ koji objedinjuje postojeće i nove sadržaje: muzeje, galerije i kreativne radionice.

Objekti na obodu lokacije, koji prate pravac ulice Kraljice Marije, nadovezuju se i u programskom smislu na obrazovni centar Kralj Petar Prvi. Novi sadržaji su organizovani kao fleksibilan prostor - učenički dom, koji u periodima raspusta i pojačane turističke posećenosti Topole funkcioniše kao hotel.

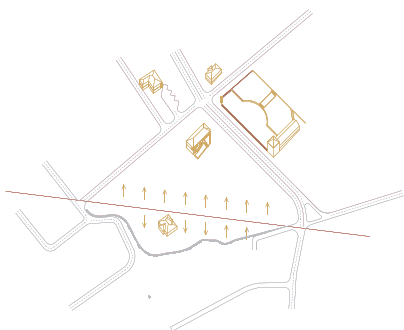
Na suprotnoj strani lokacije, osmišljeni su i prostori za komercijalne delatnosti, kako bi projektovani kompleks imao i ekonomsku održivost.

Rampama i stepenicama savladan je strmi teren do Karađorđeve česme. U prirodnom amfiteatru, uz malo ali stalno pejzažno oblikovanje ovaj rub grada postaje park sa amfiteatrom u središtu kao mestom za različita društvena okupljanja. Dodatan kvalitet ovom prostoru omogućava voda, koja protiče kroz amfiteatar. Karađorđeva česma ostaje u središtu negovanog zelenog ambijenta kakav priliči ovom kraju.

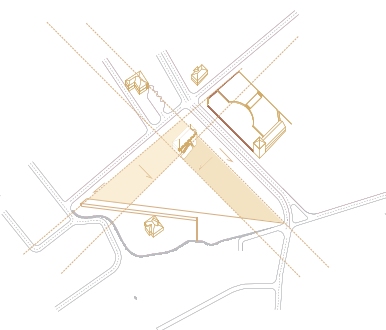
Sagledivost objekata i ambijenata od kulturnog i istorijskog značaja opredelili su dispoziciju objekata, visinsku regulaciju i izbor zelenila kojim će platoi biti oplemenjeni.

Odmerenost, prepoznatljivost i prilagodljivost potrebama i dinamici upotrebe prostora glavni su vrednosni orijentiri ovog koncepta.

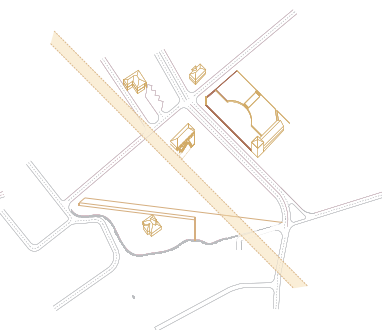




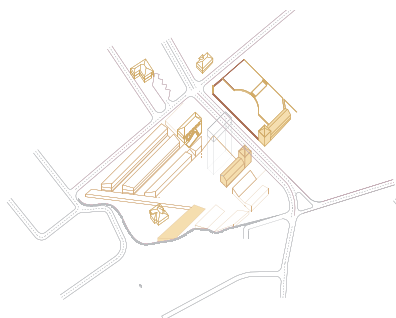
Glavni pešački pravac, koji prati viziru ka Oplencu razdvaja dve glavne funkcije ove lokacije, gradski trg i turistički centar.



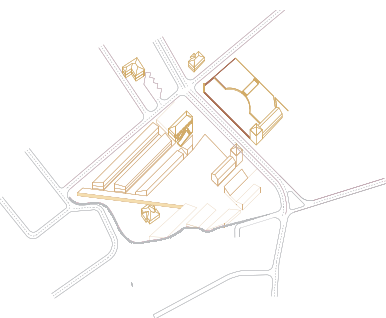
Cela lokacija je organizovana na dva platoa. Nivelaciono rešenje dato je u odnosu na pristupne tačke saobraćajnica, u okviru zone koju definiše položaj i dimenzija Kneževog hana.



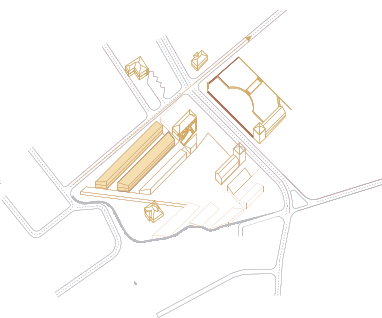
Uvođenjem bočnog pravca, upravno na podužnu osu objekata omogućena je integrisana ulica namenjena za snabdevanje objekata i alternativne pešačke tokove.



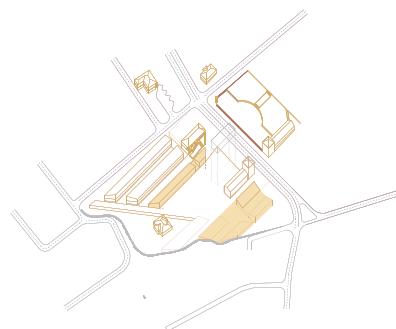
Pravac koji formira objekat Karadžićevog konaka, postaje dominantan u prostoru, kao pravac „kulture“, definisan objektom Karadžićevog muzeja, galerijom i prostorom za kreativne radionice



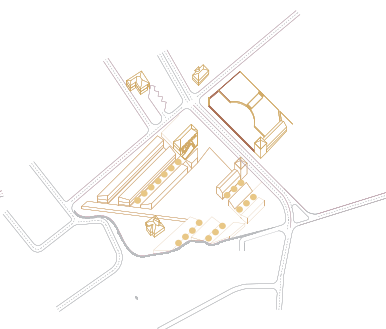
Prostor ispod glavne pešačke staze predstavlja prostor namenjen turizmu i uslužnim delatnostima. Sadržaji su orijentisani ka donjem platou kreiranom oko Vizitorskog centra.



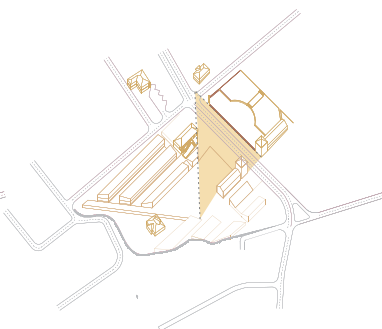
Objekti na obodu lokacije, koji izlaze na ulicu Kraljice Marije, u kojoj se nalazi obrazovni centar Kralj Petar Prvi, mogu biti dvojne funkcije: učenički dom, koji se u letnjim mesecima može koristiti kao hotel.



Ostali objekti su namenjeni komercijalnim delatnostima kako bi kompleks imao i ekonomsku održivost.



Visoko zelenilo je najbolje postavljati u formi drvoreda u pravcu podužne ose objekata kako bi što manje remetili formirane kadrove.

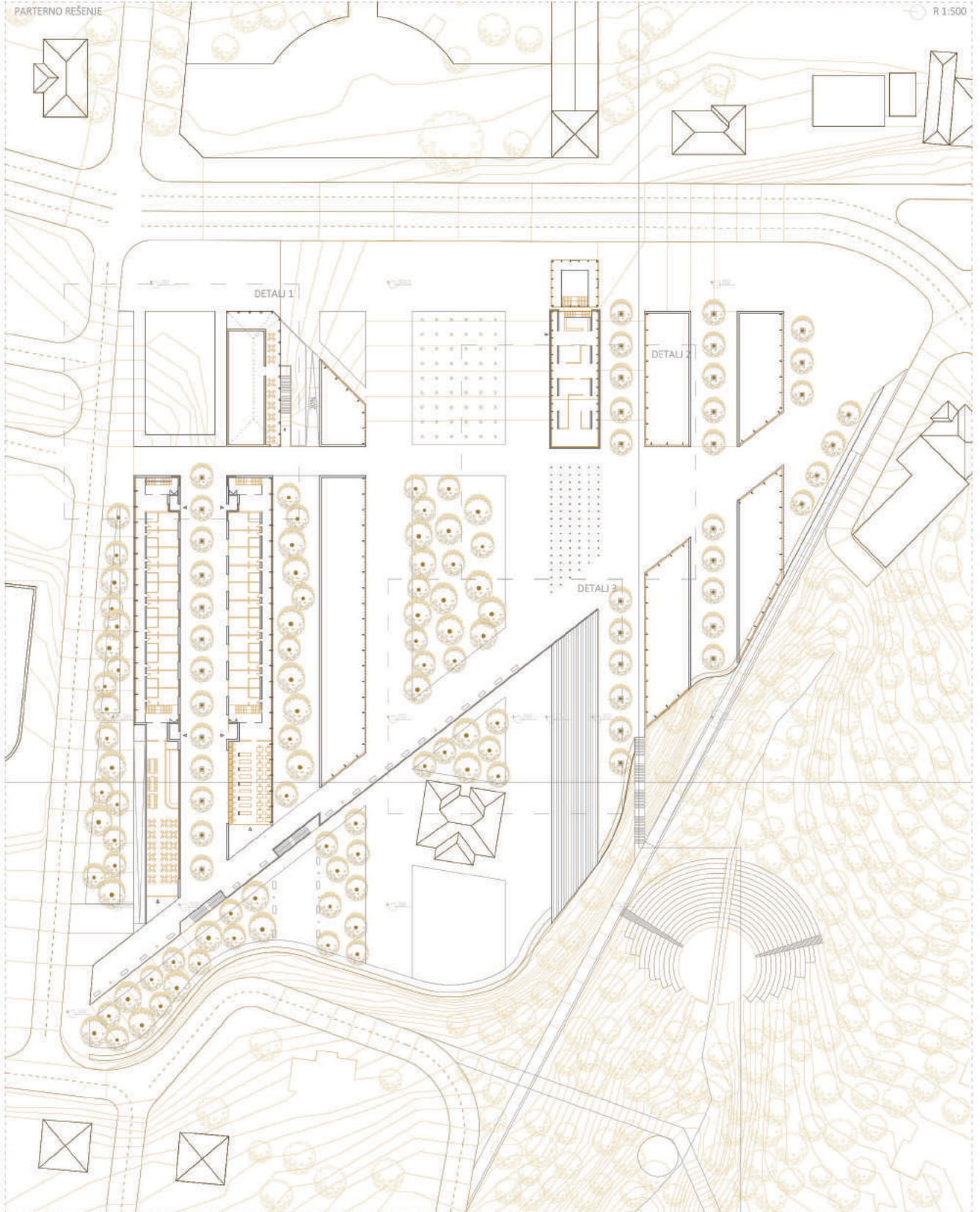


Visoko zelenilo ne bi trebalo da se postavlja u pravcu glavnog pešačkog pristupa novom gradskom trgu, kako bi se sačuvala preglednost prostora i sagledivost značajnih objekata.



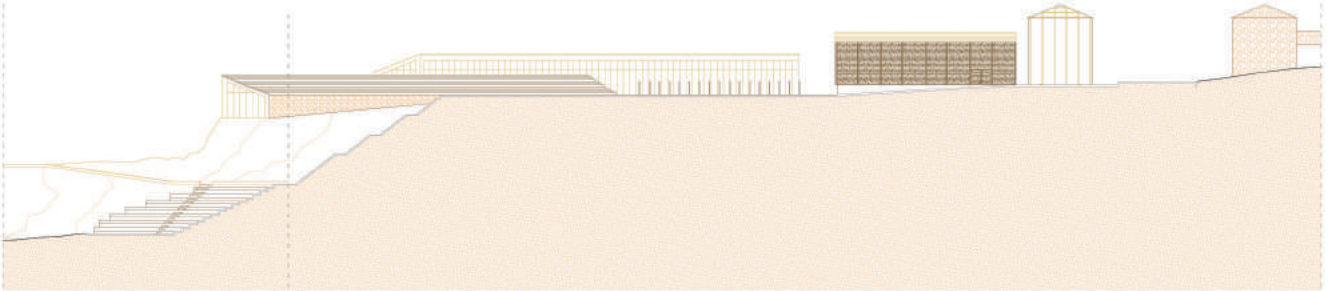
Situacija





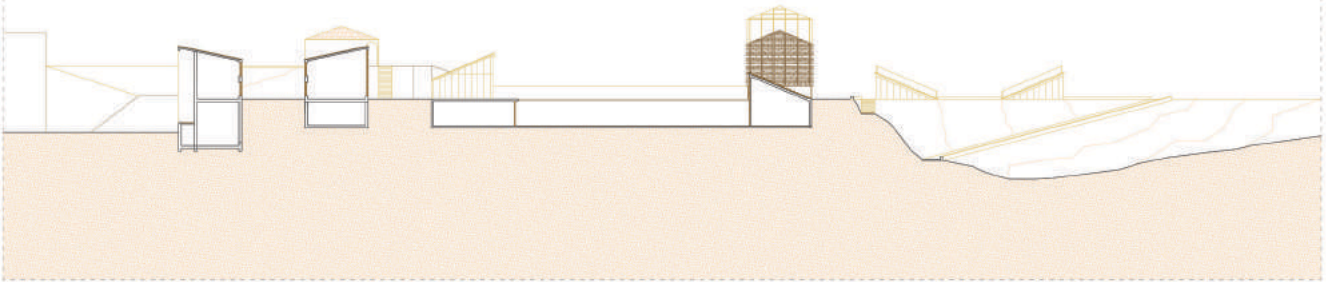
PRESEK 1-1

R 1:500



PRESEK 2-2

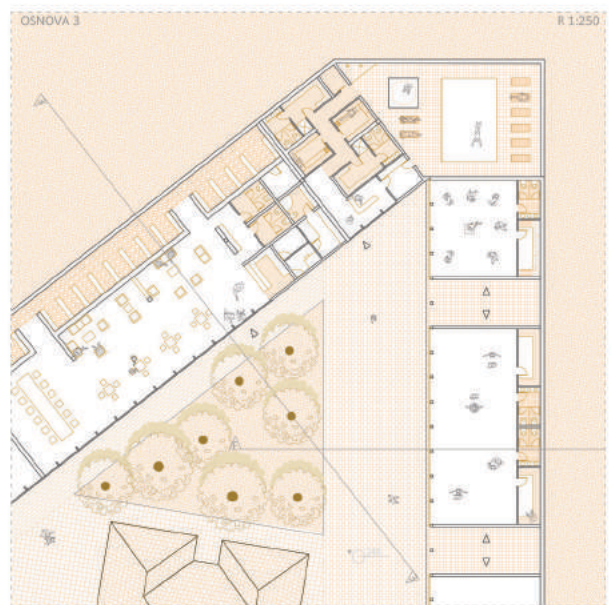
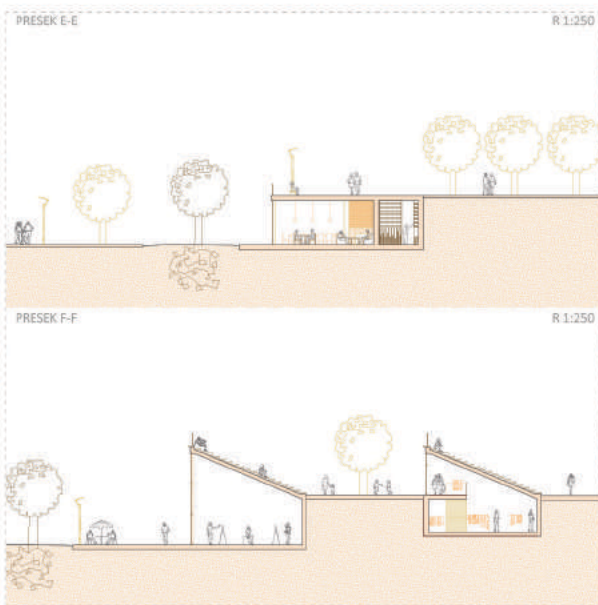
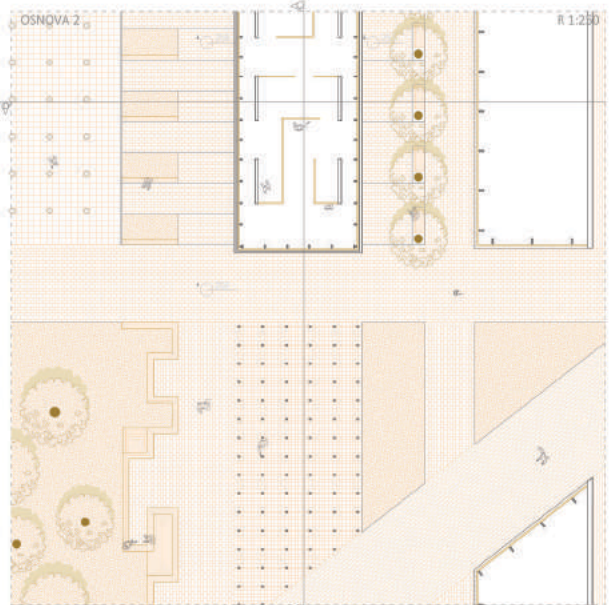
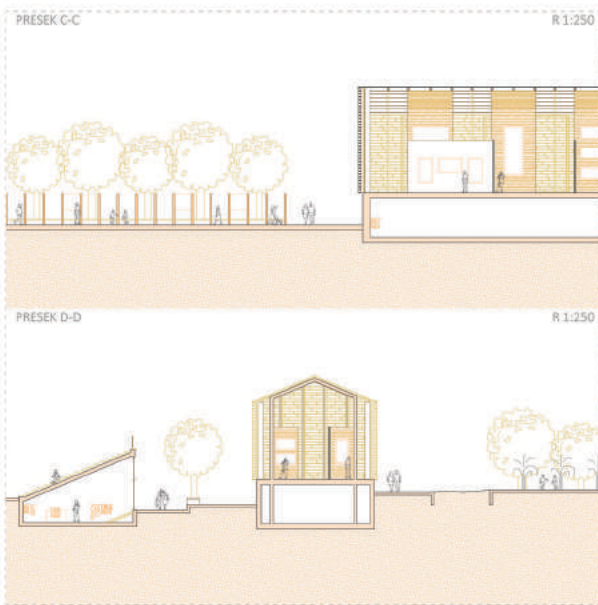
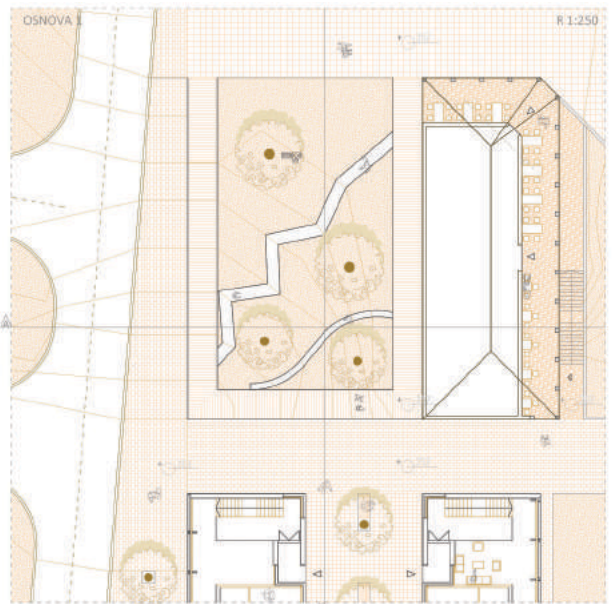
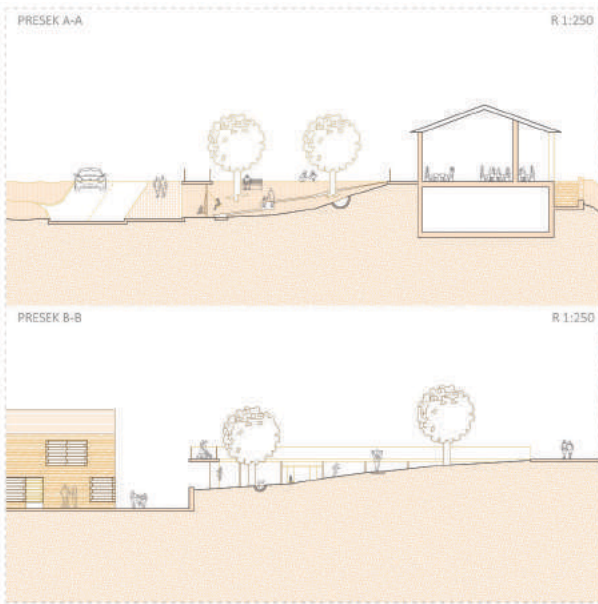
R 1:500

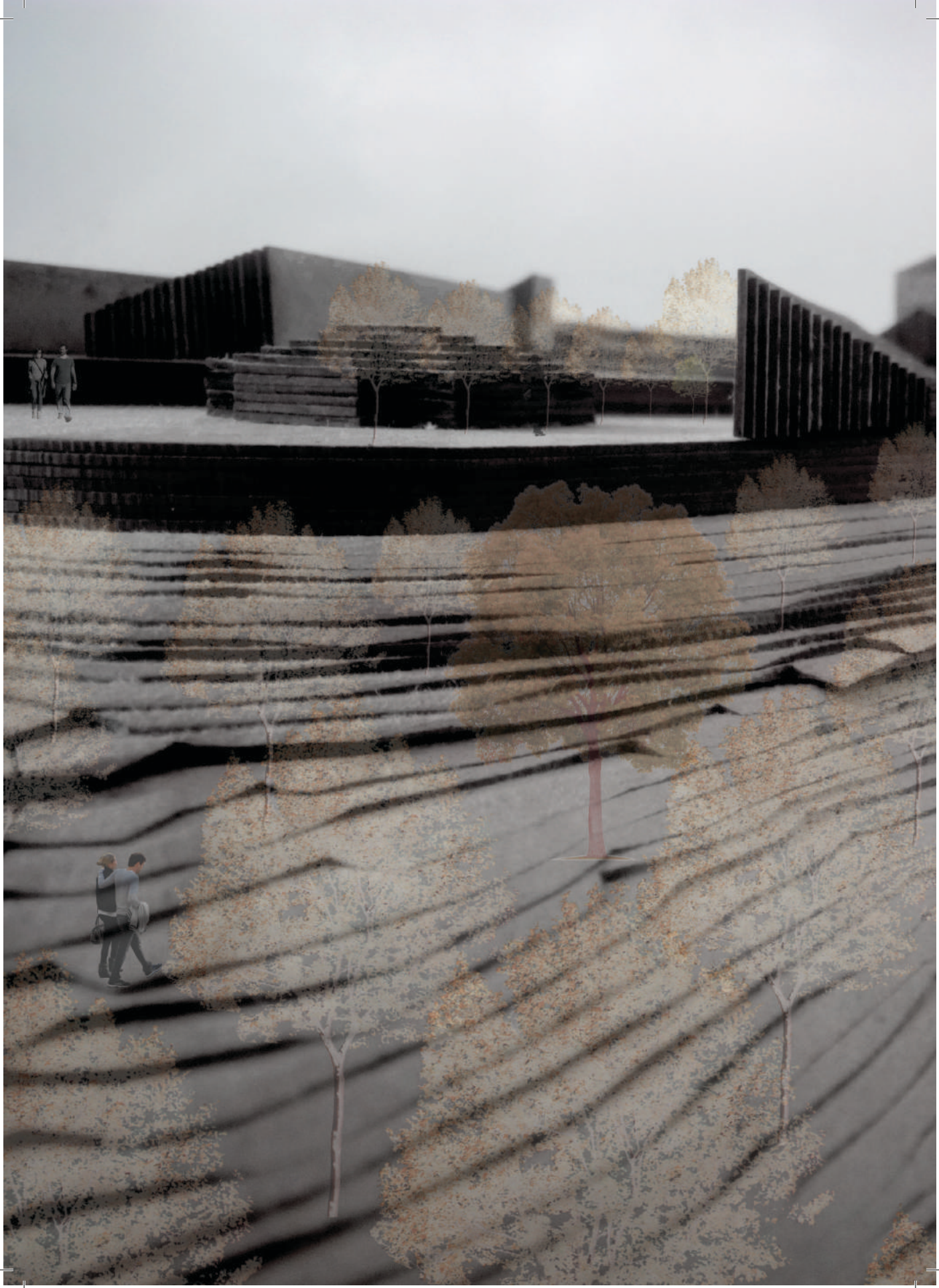


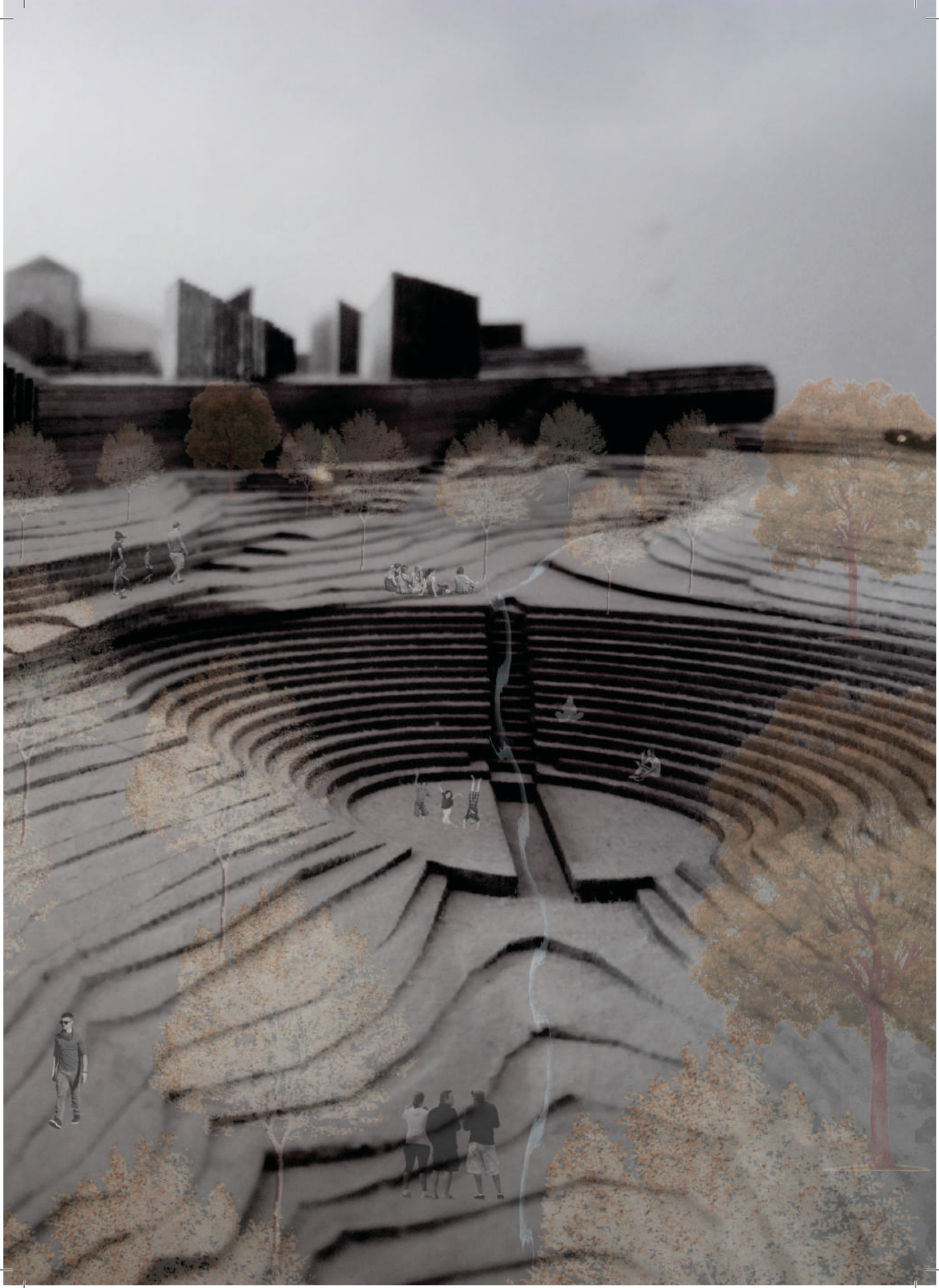
PARTERNO REŠENIE

R 1:500









EMA VASILJIJEVIĆ

tema: **TURSKO KUPATILO**

projekat: **CENTAR ZA ČIST HEDONIZAM**

Arhitektonska težnja podrazumeva odgovornost nalaženja i produžavanja formalnih karakteristika lokacije, zajedno s njegovom kulturnom tradicijom, klimom i prirodnim karakteristikama sredine, sa strukturom grada koji formira svoju pozadinu, kao i žive obrasce i stare običaje koje će ljudi preneti u budućnost. Krajnje nesentimentalno, nastojim da transformišem lokaciju kroz arhitekturu do apstraktnog i univerzalnog nivoa. Tadao Ando

Ideja koja vodi ovaj projekat je da je mesto više od funkcije, a arhitektura viša od same namene i upotrebe objekta/lokacije.

Mesto je više od funkcije.

Različite kulture uživanja proizvele su rituale i mesta hedonizma. Poznati su nazivi: tursko kupatilo, ruska banja, wellness ili spa centar.

Novi centar u starom jezgru Topole tematizovan je kao mesto hedonizma, a njegov program prevodi se iz funkcije turskog kupatila u mesto spontanog okupljanja ali onih koji su skloni sofisticiranim oblicima uživanja u hrani, degustaciji vina, kupovini.

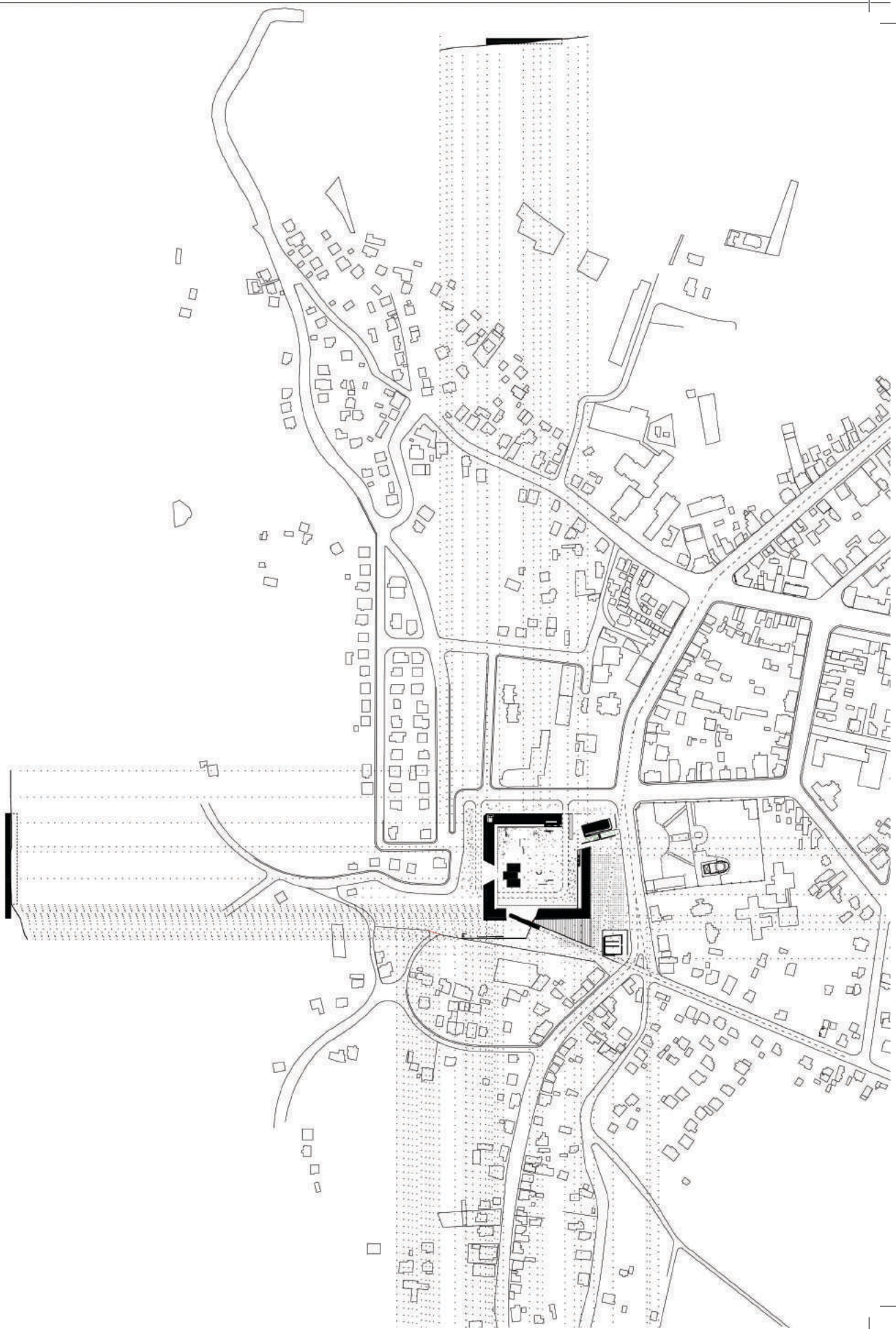
Arhitektura je više od upotrebe objekta.

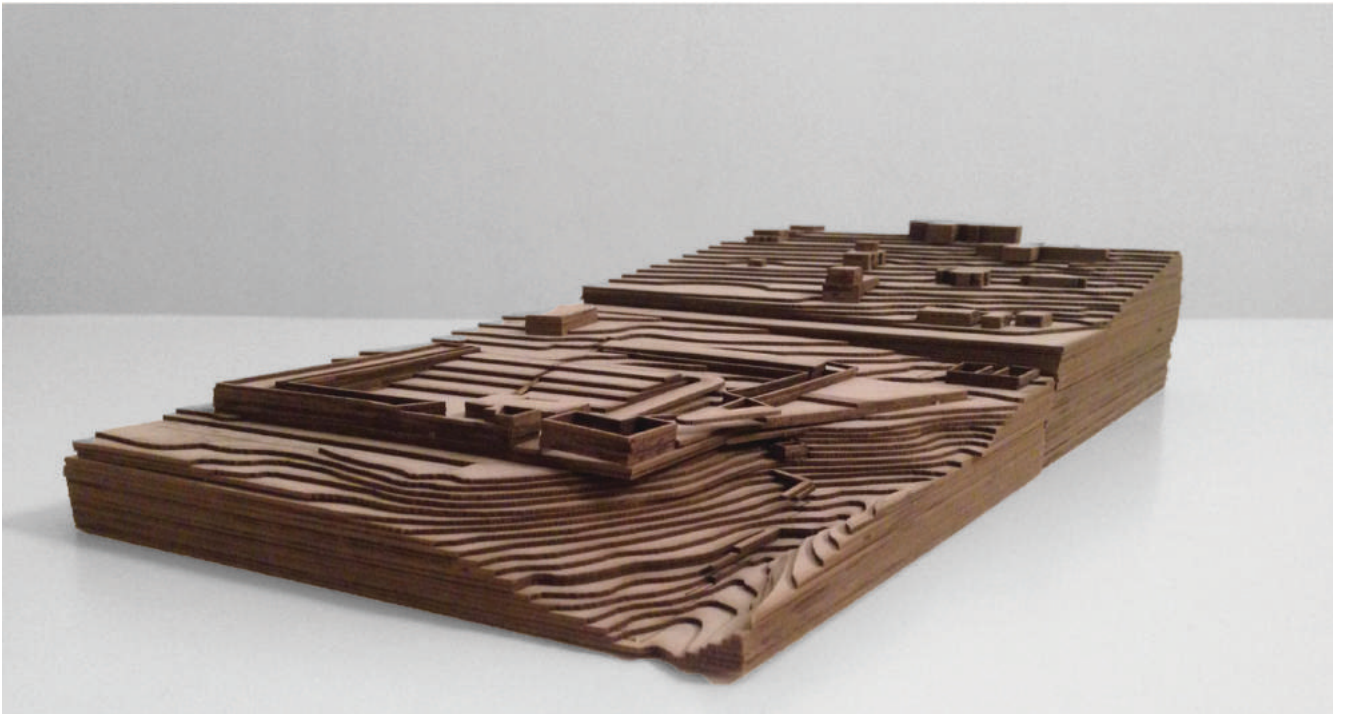
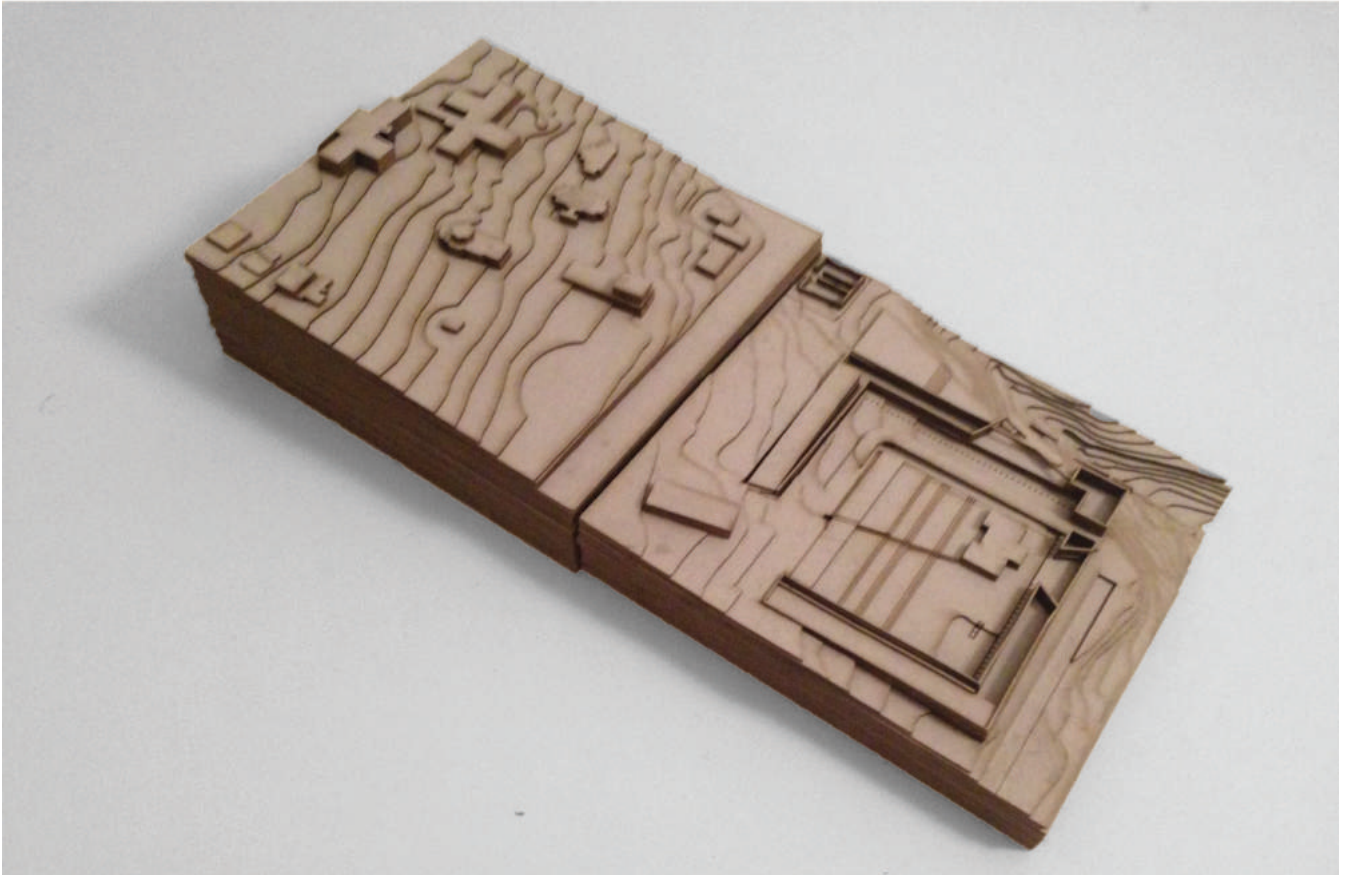
Nova arhitektura ima za cilj da afirmiše boravak u dvojakom pejzažu. Kuća postaje ram slike istorije mesta, ali i aparat za kadriranje novog pejzaža, ovako:

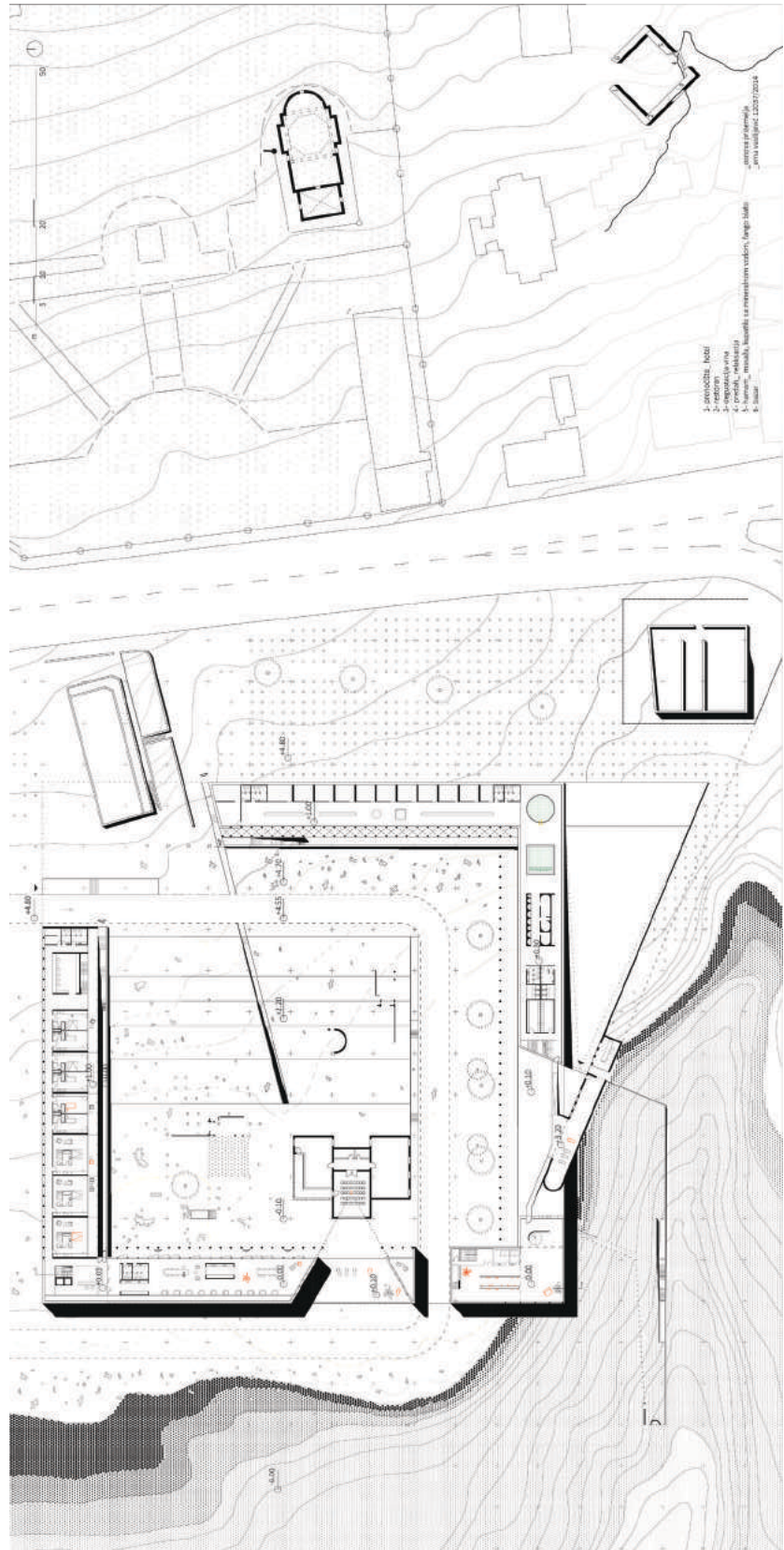
- arhitektonski objekat, centralno orijentisan, uokviruje vizitorski centar;
- ram koji na mestima postojećih programa na lokaciji, „puca“ i propušta drugu vrstu sadržaj-kreiranje novog mesta za užitak;
- objekat se kao masa utiskuje u teren, dok koriseći potencijal morfologije tla, objekat se prepušta iznad uvale, čime se atrijum otvara, ističe iz okvira prema skrivenoj Karađorđevoj česmi.

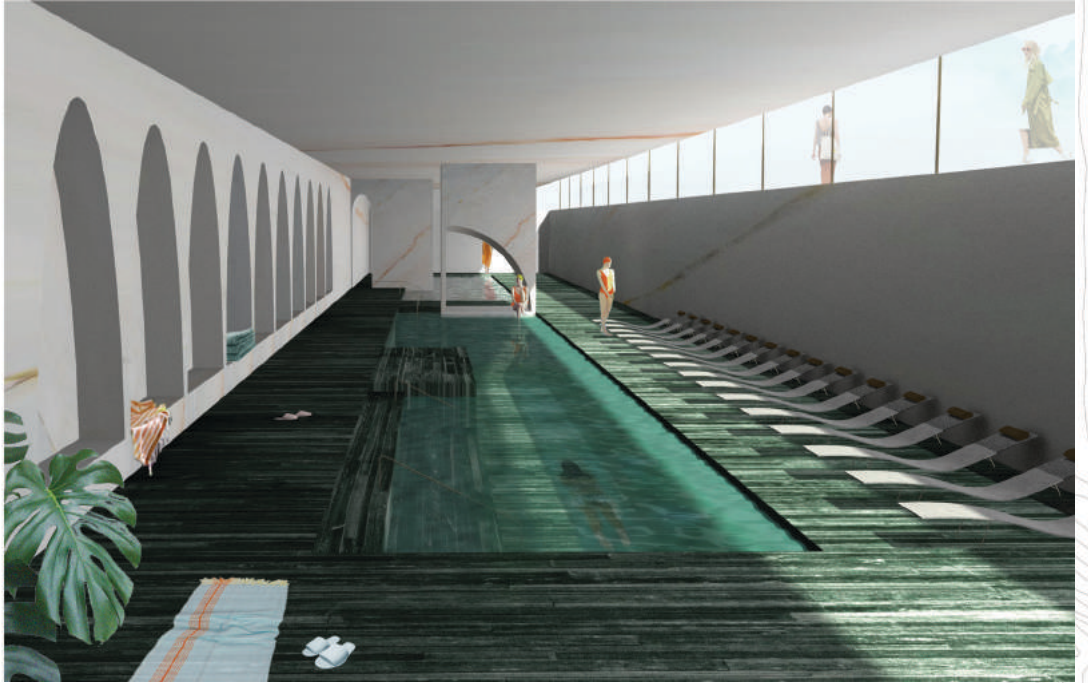
Odnos prema tlu je skulpturalan, dok se ambivalentan karakter strukture otkriva u njenim nivoima: u nivou krova je zatvorena, introvertna struktura, a u nivou partera ona je prohodna, integrisana sa okruženjem.

Pravilnim oblikom, svedenim izrazima i jednostavnošću transformisana je lokacija, a univerzalni nivo postavljen kao merilo uspešnosti arhitektonskog gesta u starom jezgru Topole.

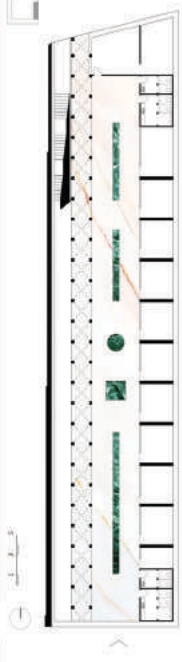




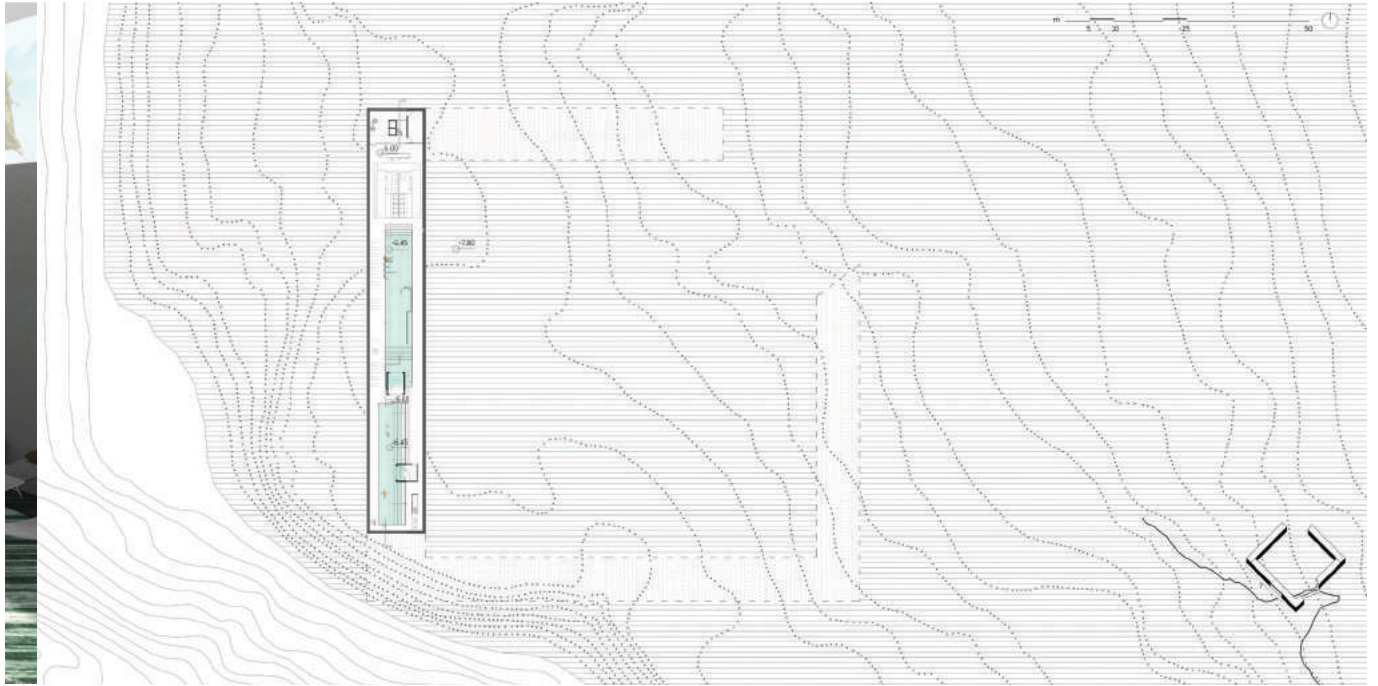




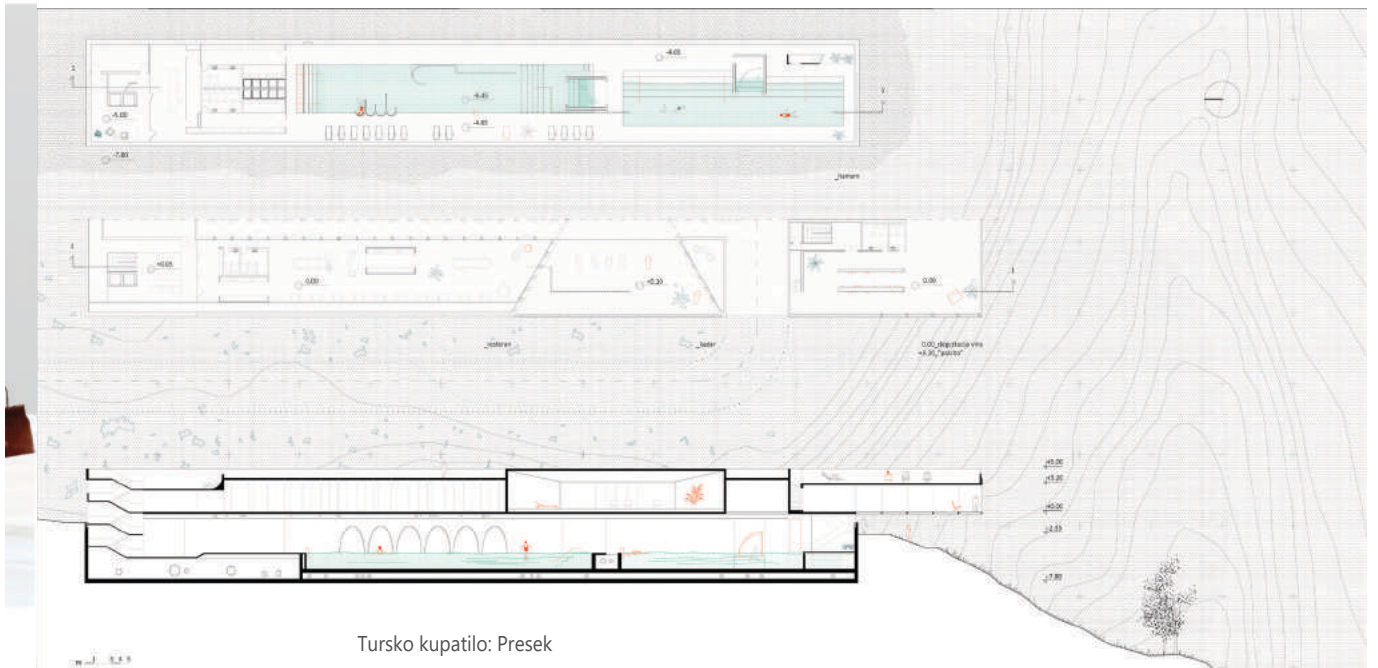
Hamam: Scena 1



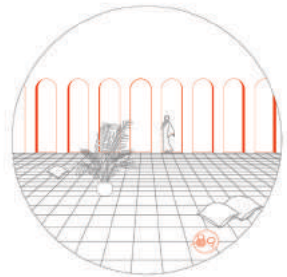
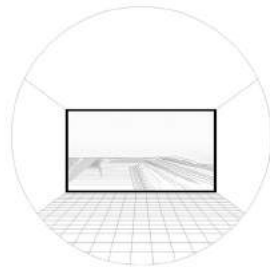
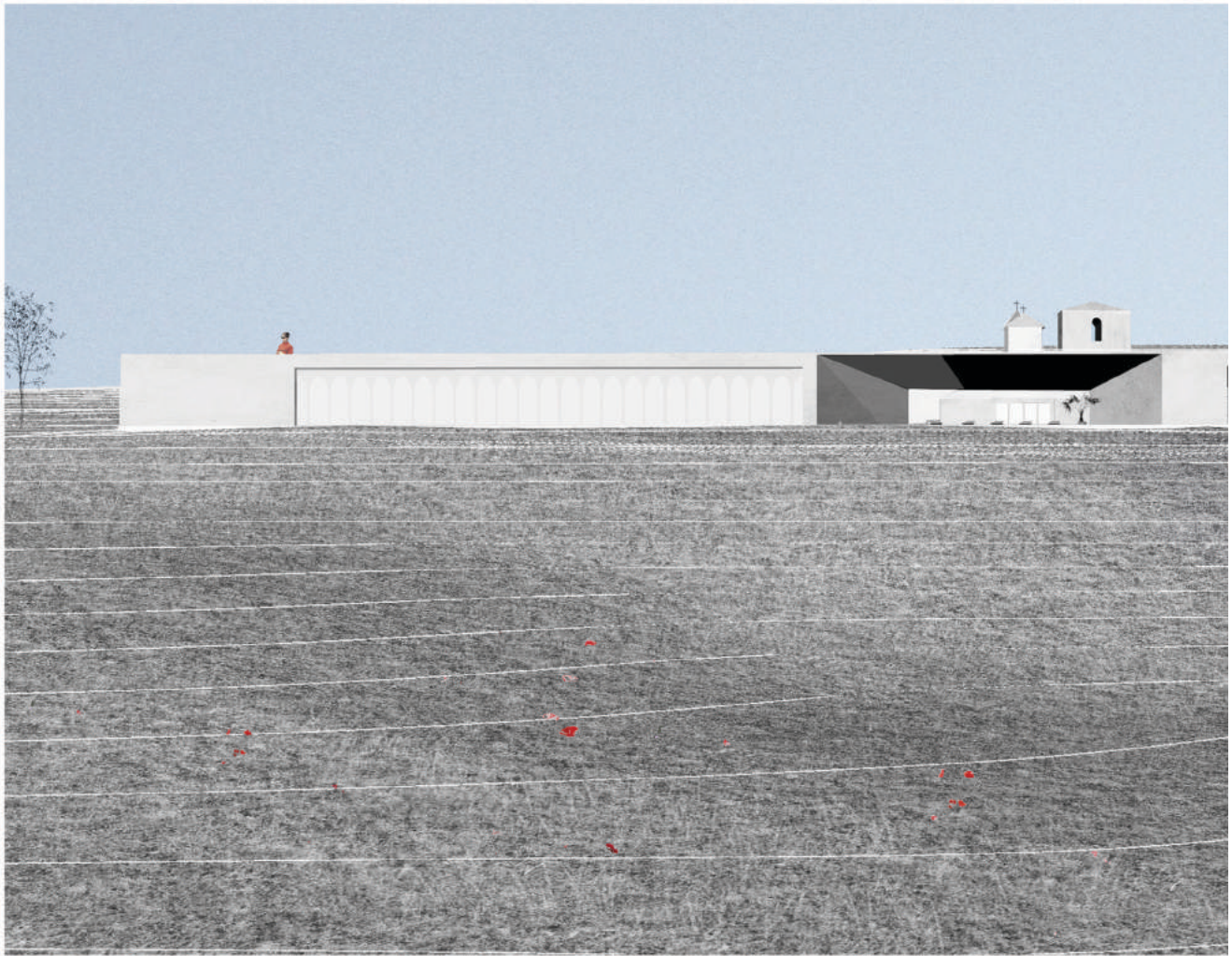
Bazar: Scena 2

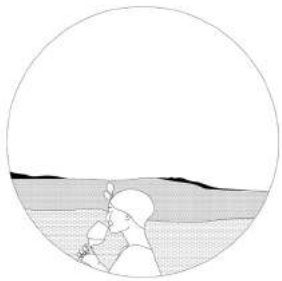
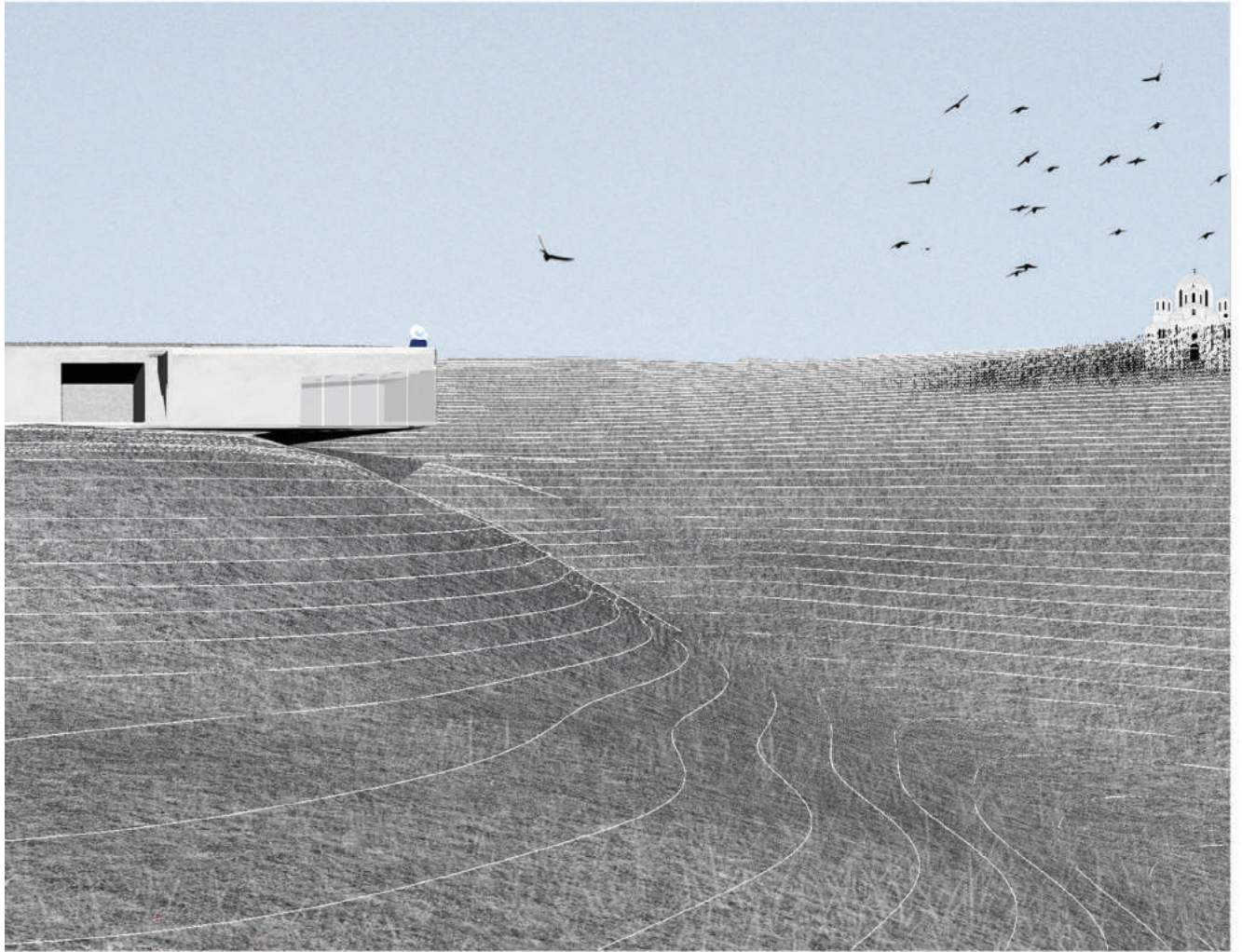


Tursko kupatilo: Osnova



Tursko kupatilo: Presek





Slaviša Berać

tema: PIR – Mesto susreta

projekat: TRIPTIH Gradska galerija-Trg-Medijateka

Koncept projekta se zasniva na istraživanju i artikulisanju odnosa između osnovnih ljudskih potreba života, povezanosti sa kulturom i razumevanju lokalnih tradicija. Preklapanjem prostora između istorijskog centra grada i novoizgrađenog vizitorskog centra, programska postavka predstavlja uspostavljanje relacija između ova dva entiteta, u vidu njihove zajedničke prostorne ekstenzije – novog otvorenog javnog prostora.

U skladu sa palanačkim duhom mesta i lokalnim tradicionalnim manifestacijama prostor odlikuje transformabilni karakter.

Prostorna kompozicija je čitljiva, geometizovana, sačinjena od tri koherentna segmenta jasnih granica.

Prvi segment predstavlja programsku ekstenziju Karađorđevog grada kao ulazna partija na trg – gradska galerija, koja svojim oblikovanjem i transparentnošću strukture ne ugrožava vizure ka istorijskom centru Topole;

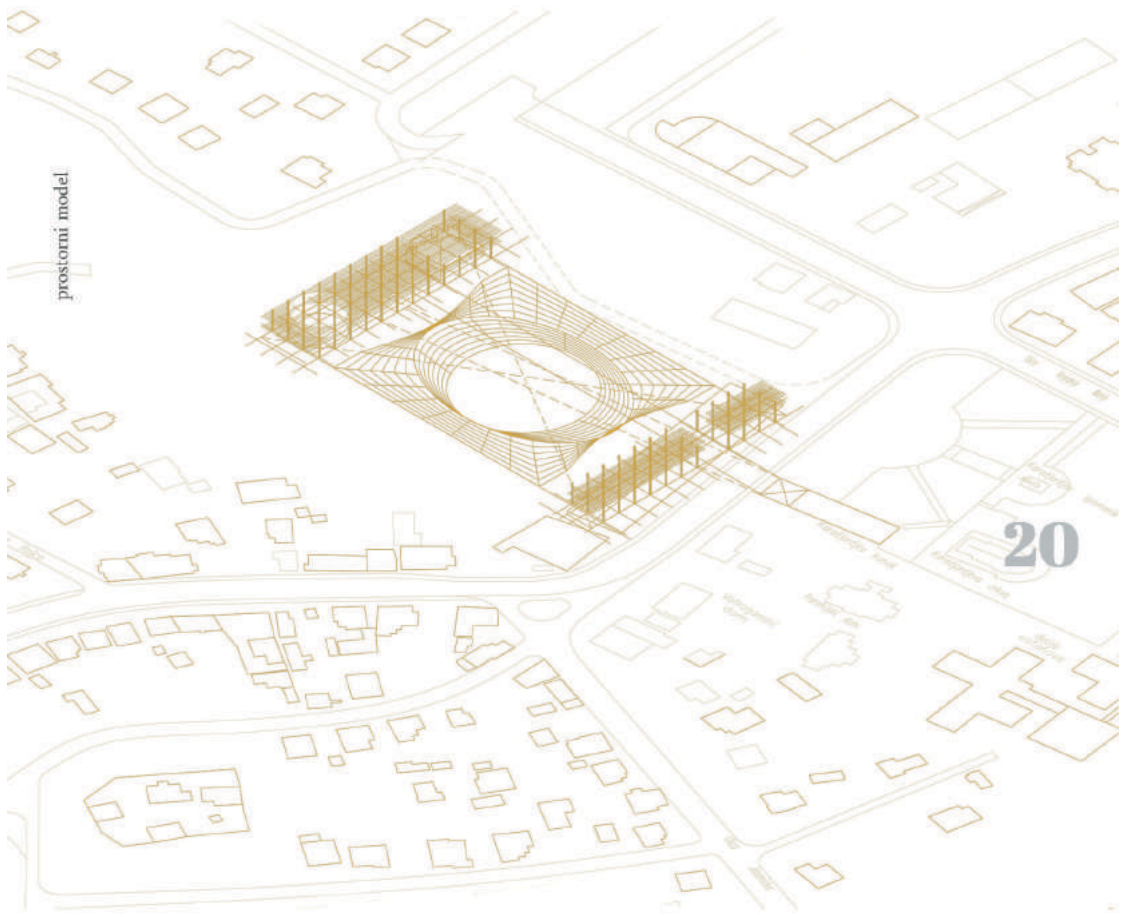
Drugi segment je prostor trga – mesto događaja, oslobođen fiksnog mobilijara ostavlja mogućnost diferentne i fleksibine namene;

Treći segment predstavlja ekstenziju vizitorskog centra u vidu natkrivenog javnog prostora (pergole) sa medijatekom na otvorenom.

Artikulacijom terena i stvaranjem ove tri zone, nastaje dinamičan prostor višestruke namene i upotrebe. Pročišćenost i nenametljivost materijalizacije novih struktura utiče na akcentovanje i poštovanje starog Karađorđevog grada kao istorijske celine od izuzetnog značaja.

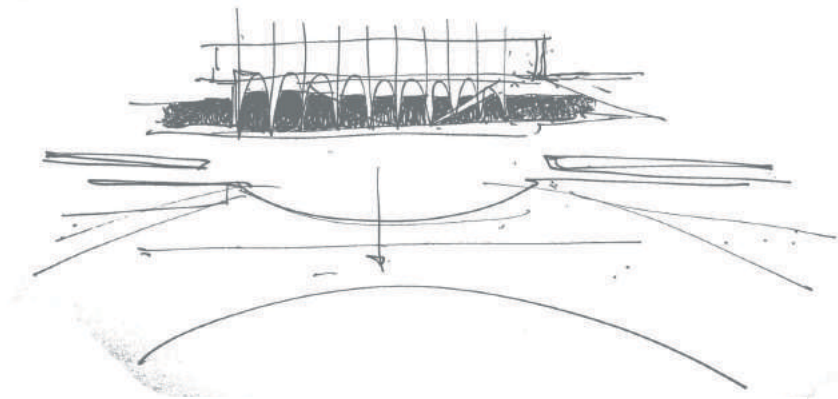
Inspirisan formom trga i starim tržnicama na otvorenom ovakav prostor predstavlja nukleus revitalizacije građanske kulture stare Topole.





Model novog centra





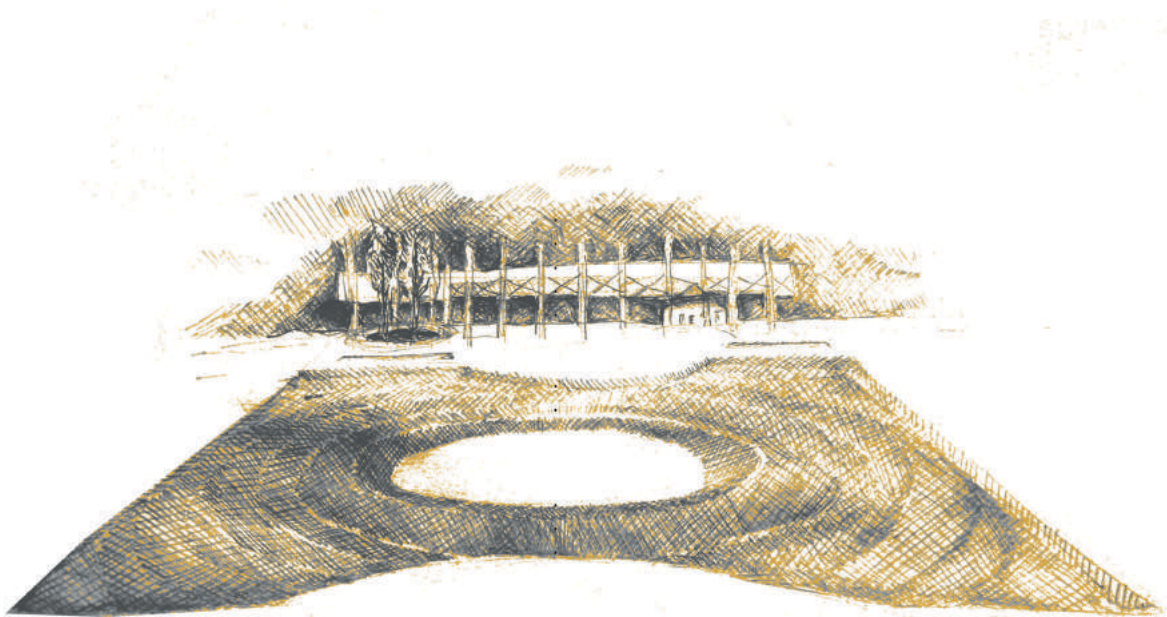
Skica trga sa gradskom galerijom



Topola, Karađorđev konak i kula (nekad Sokolski dom)

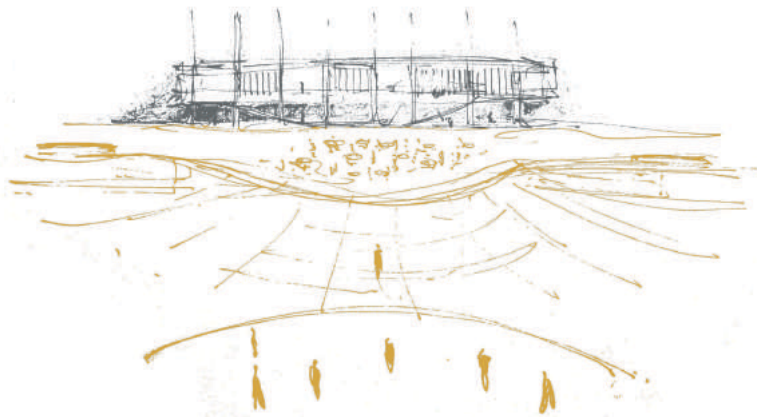
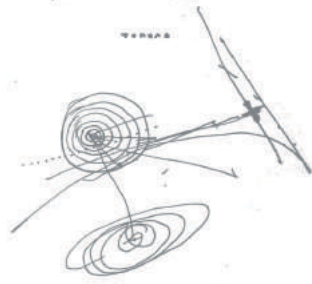


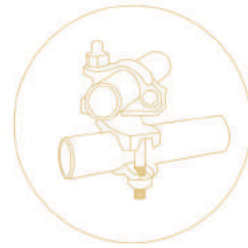
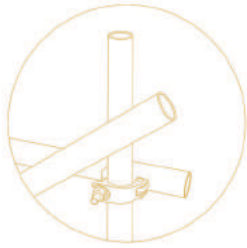
Jordan Vasilije, Gozba (grafika)



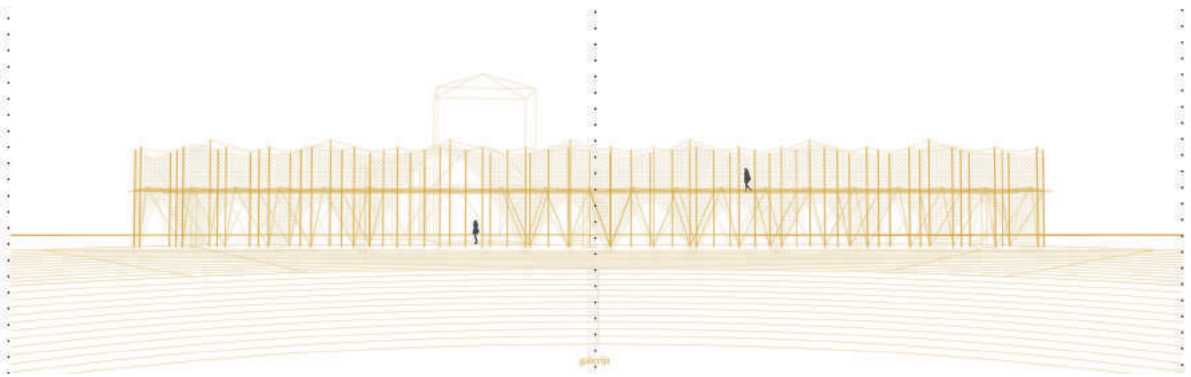
Studija oblika trga



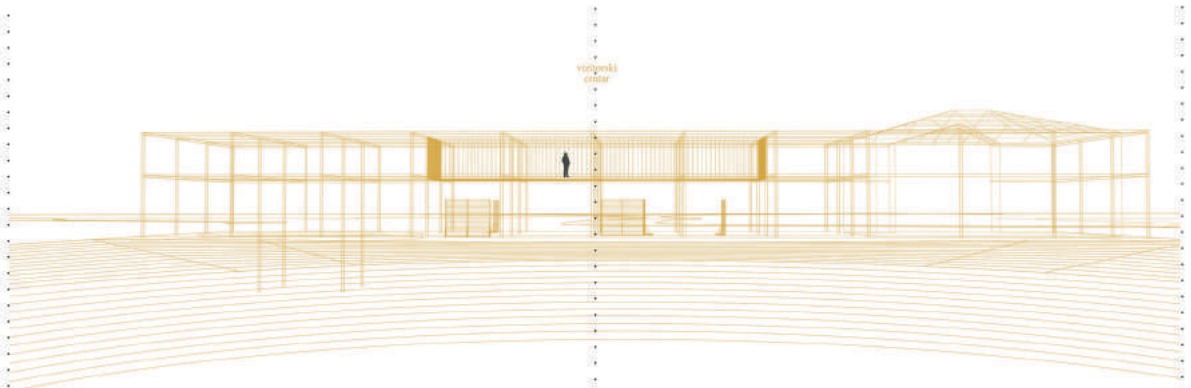




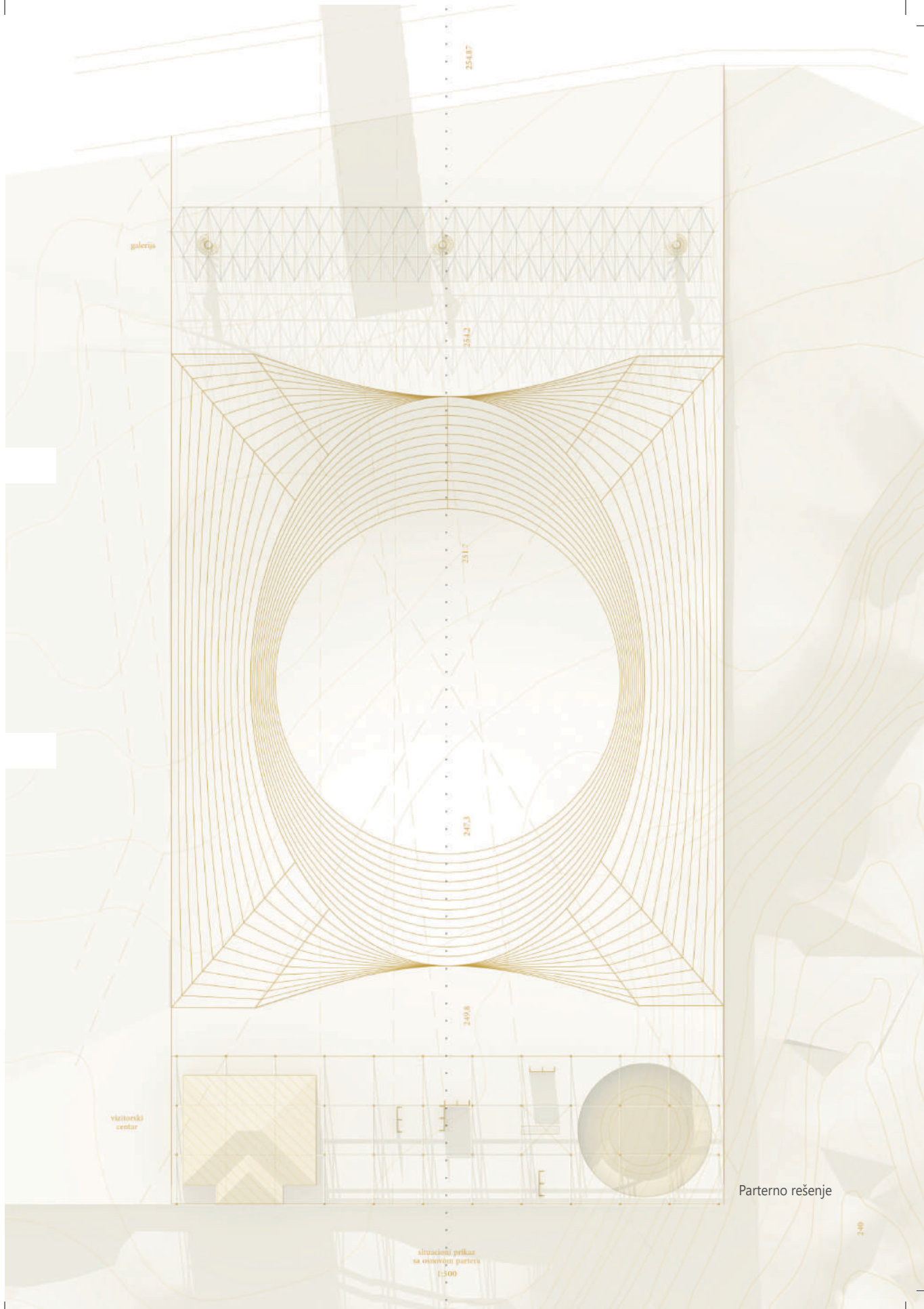
Detalj



Karakterističan izgled



Karakterističan presek



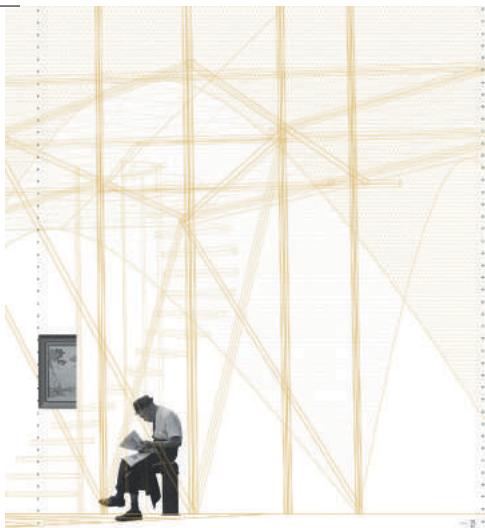
galerija

vizitorski centar

situacijski prikaz
sa osnovnim parterom
1:500

Parterno rešenje

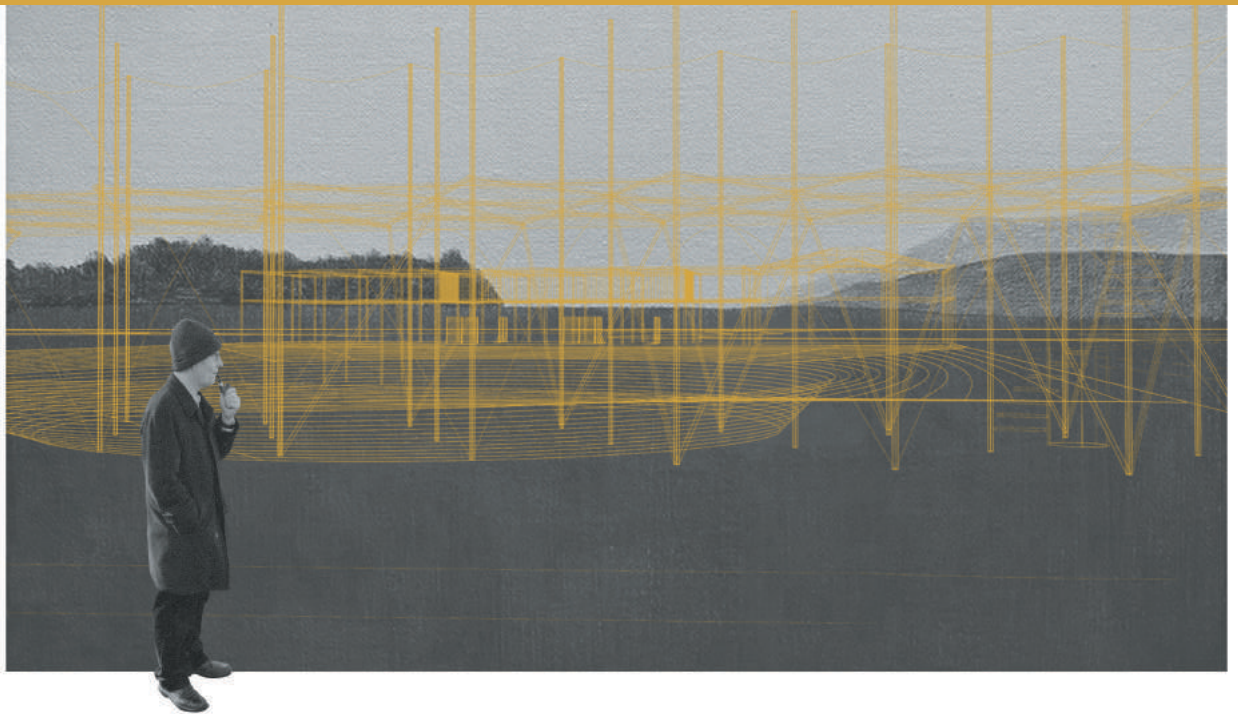




gradska galerija



Položaj trga u gradu



Miljana Drinčić

tema: INKLUZIJA

projekat: INTERPRETATIVNI CENTAR TOPOLA

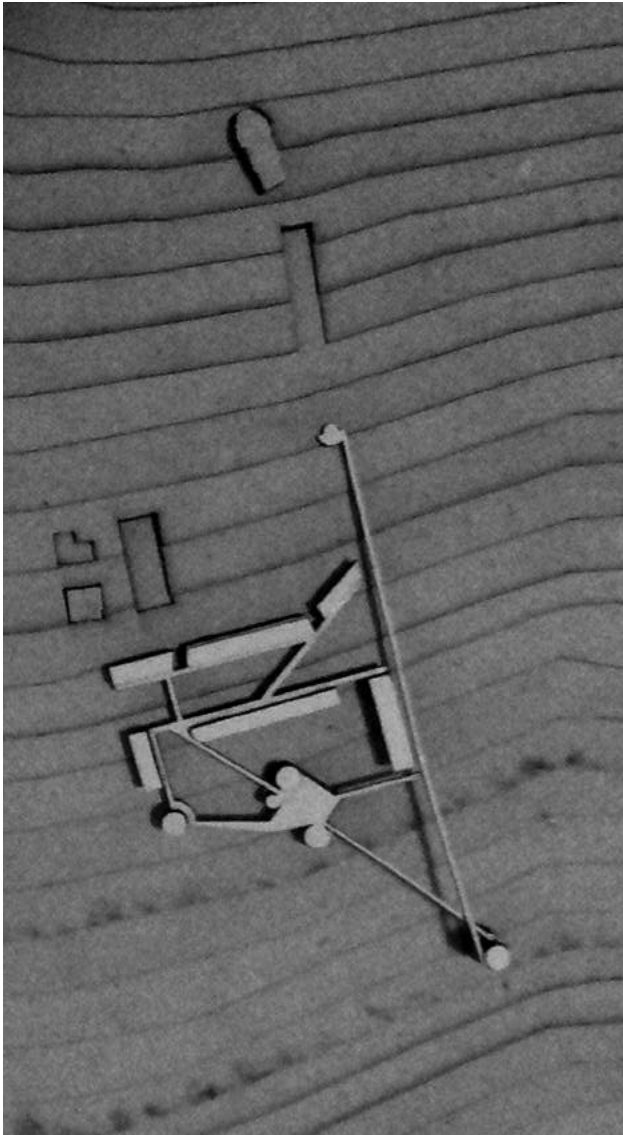
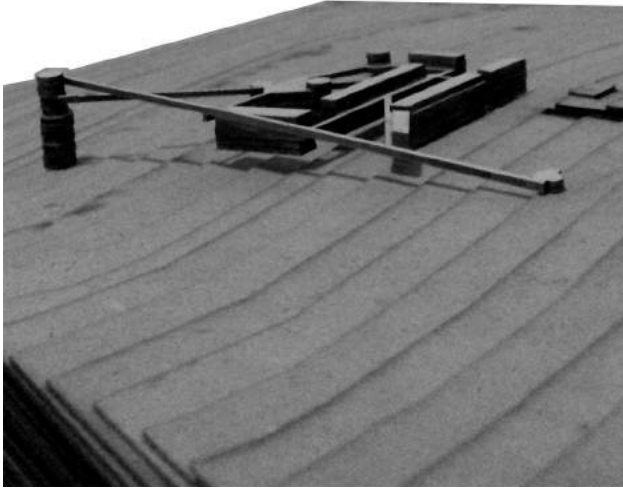
Interpretativni centar samo je jedna od savremenih arhitektonskih programskih tvorevina. Tiče se umetničke prakse, njenog isticanja i upražnjavanja, sa poštovanjem tradicionalnih vrednosti: muzeja i galerije kao objekata, izložbe kao aktivnosti koja biva interpretirana - ona podrazumeva interakciju čoveka sa umetnošću kroz različite medije. U programskom smislu, novo jezgro Topole je mesto gde se razvija sistem zanatskih i slikarskih radionica uz novu gradsku galeriju i tržnicu. To je mesto susreta svakodnevnice sa umetničkim stvaralaštvom, kao i mesto koje nudi mogućnost promovisanja i brendiranja pojedinaca i varošice.

Identitet novog centra leži u reviziji postojećeg i njegovom prikazivanju u novom svetlu, u koraku sa savremenim dobom, dok se ističu i cene lepote tradicije. Identitet leži u varijaciji i odgovoru na „nekad“. Interpretativni centar nudi i nešto novo.

Pripajanje centra postojećem kulturno-istorijskom jezgru Karađorđev grad ključna je odlika koja definiše ovaj prostor. Ona ga vezuje za specifično mesto i identitet bez kojeg ne bi imao nikakav značaj. Čitav taj obuhvat postaje veliki vizitorski centar. Takođe, ostvarena je povezanost sa okolnim stambenim zonama, kao i Karađorđevom česmom na jugozapadu. Stanovnicima je prva dostupna zona sa novim trgom i bioskopom, mesto okupljanja i druženja, od koje je zona stvaralaštva i interakcije sa umetnošću izdvojena linearnom tržnicom. Tržnica je mesto ka kojem su upućeni i stanovnici i posetioci.

Zid koji krije uličnu vrevu pijace u unutrašnjosti lokacije i emituje pokretne slike simbolično predstavlja ogledalo koje prikazuje kulturno-istorijski lokalitet u savremenoj interpretaciji. Sličan princip primenjen je u dispoziciji objekata - sa jedne strane nalaze se trgovine sa radionicama koje promovišu stare zanate i tradicionalnu izradu, a naspram njih su trgovine koje koristi savremene tehnologije. Najdudaljenija tačka kompleksa označena je trgom sa objektom galerije u središtu. Galerija je fokalna tačka iz koje se preko trga spontano okupira čitav prostor rasutim izložbama i radionicama.

Cilindri su mesta susticanja više pravaca. Oni uspostavljaju sistem komunikacija čija je svrha da omogućiti slobodu izbora, cirkulaciju kreativne energije i podstakne rivalitet ideja.



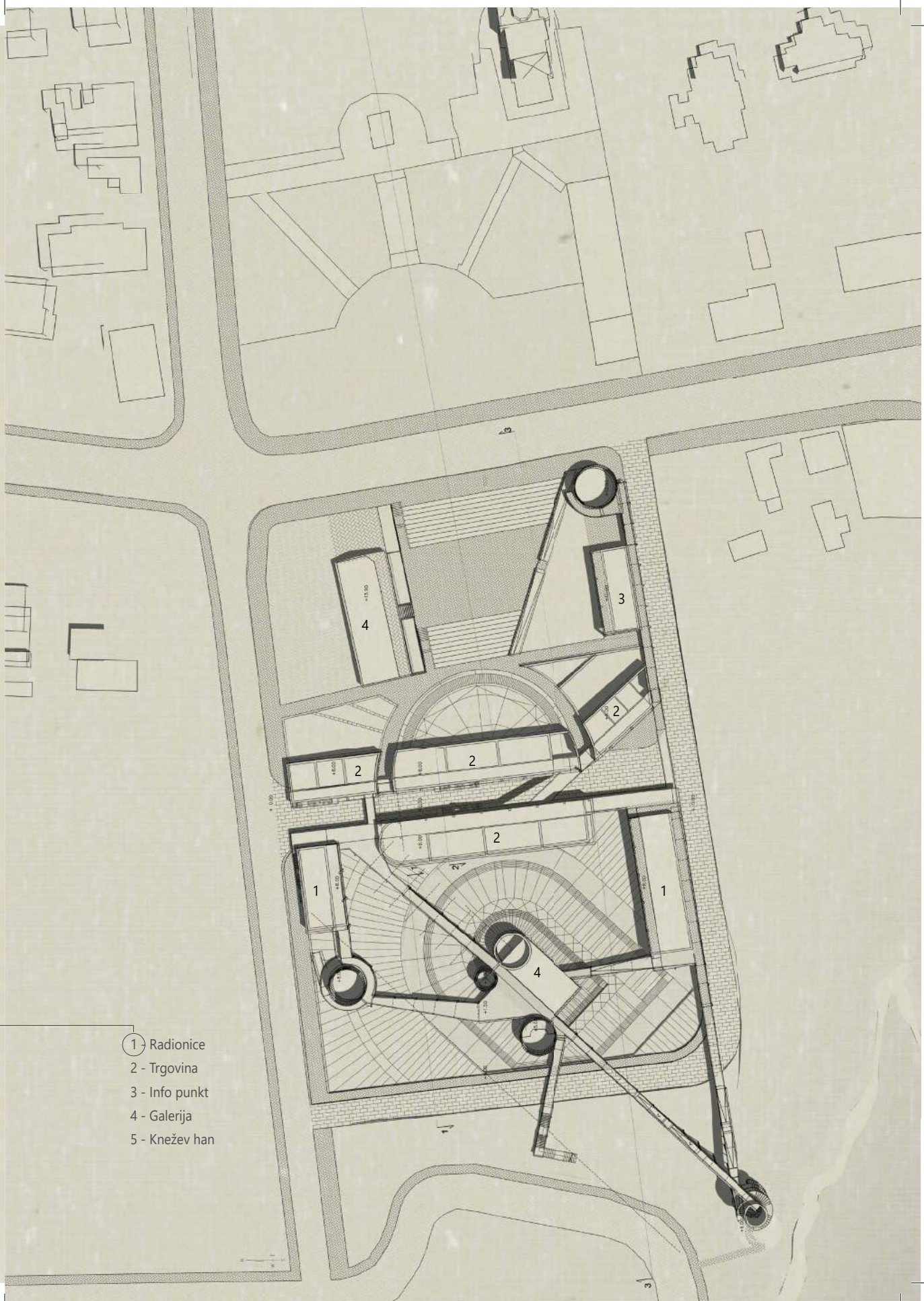
Slikarski studio / 124 osebe

Grnčarstvo / 32 osebe

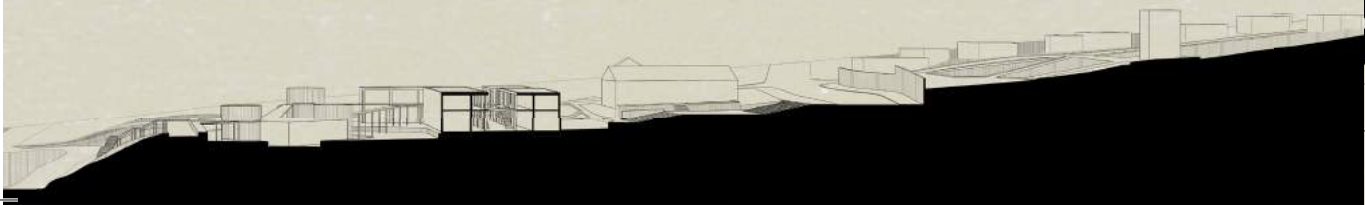
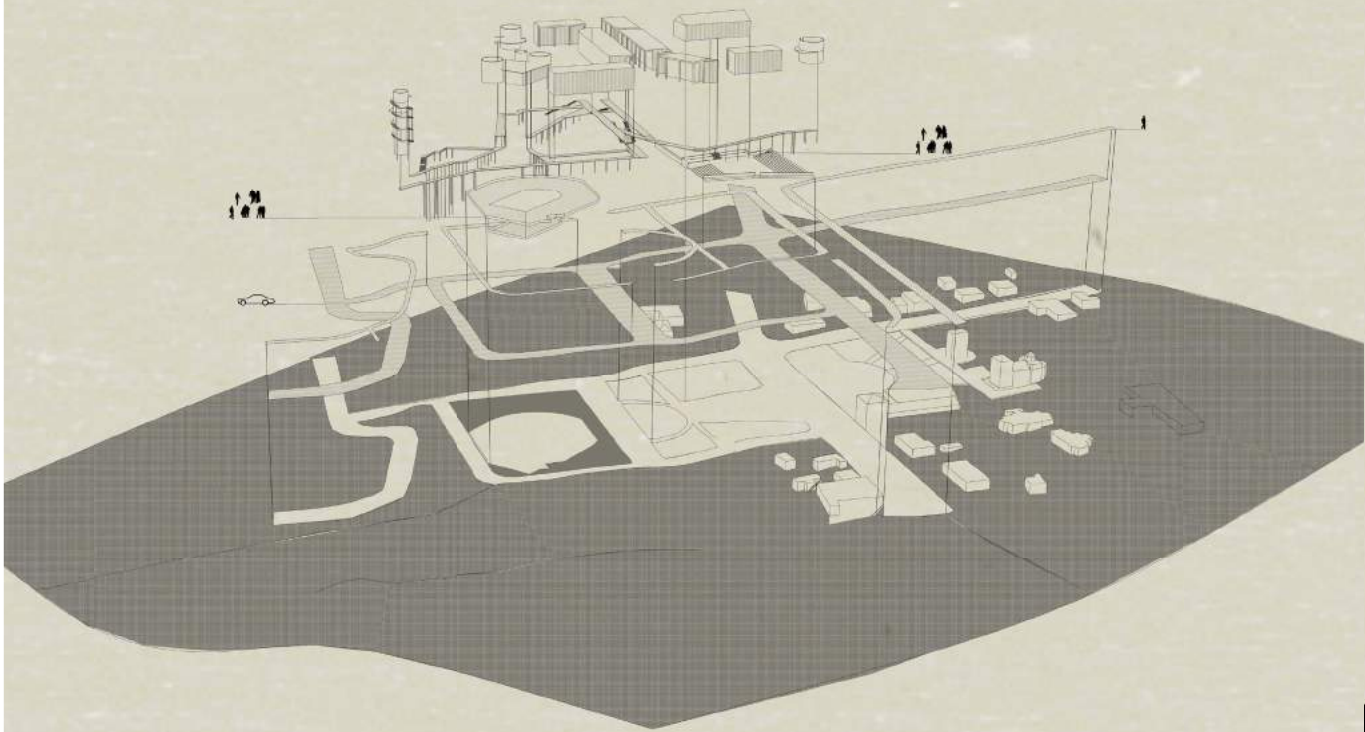
Filigranstvo / 30 oseb

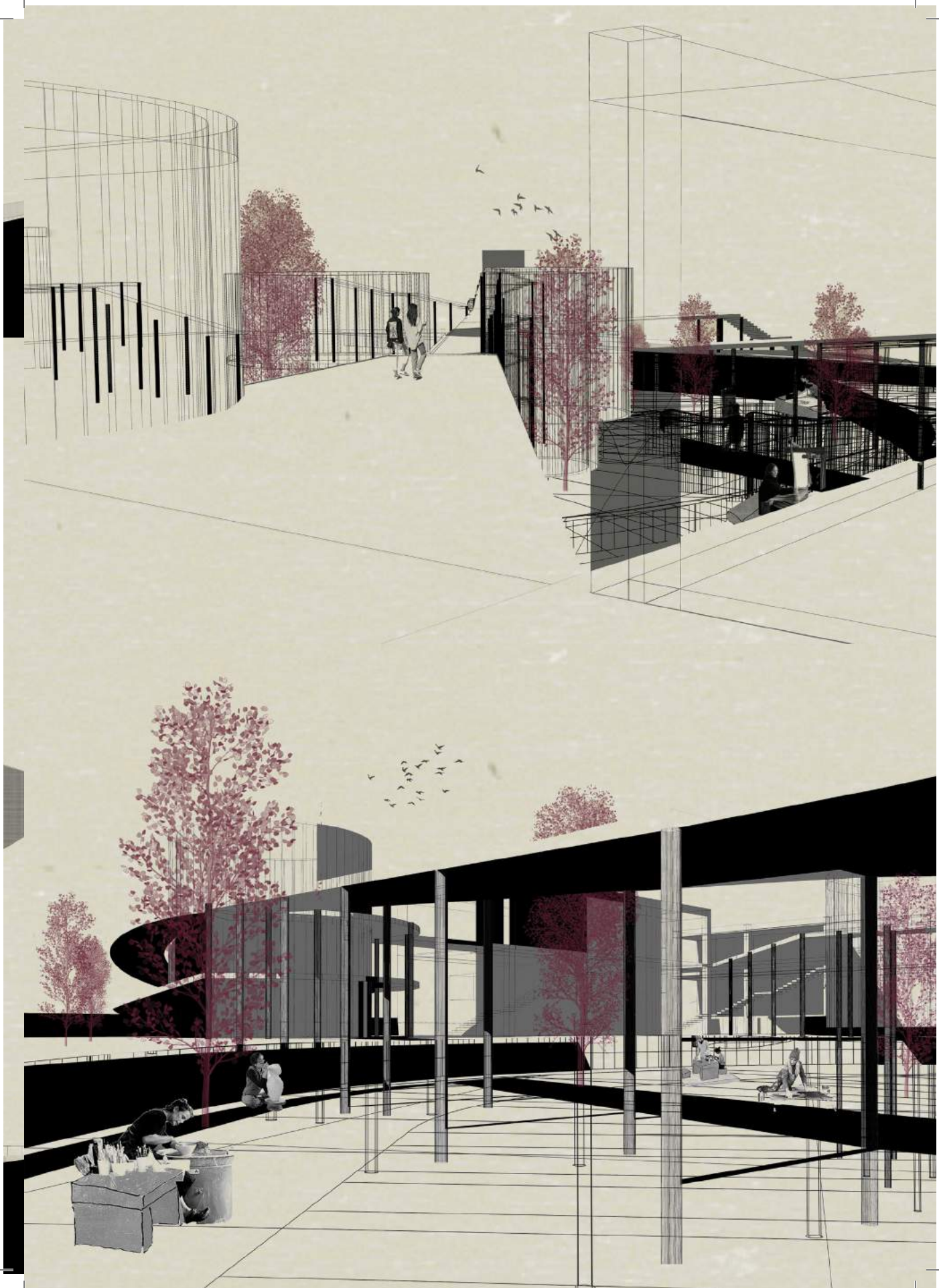
Tkanje / 30 oseb





- ① - Radionice
- 2 - Trgovina
- 3 - Info punkt
- 4 - Galerija
- 5 - Knežev han





Aleksandar Majstorović

tema: PREPLET – ZEMLJA VOĆA, VINA I KRALJEVA

projekat: VIZITORSKI KOMPLEKS TOPOLA

Poštovanje vekovne tradicije građenja u skladu sa terenom i plodnom zemljom. Teren je gradivni element identiteta novog centra Topole. Projekat prati logiku i pravilnosti koje postoje na lokaciji i uvažava istorijske i arhitektonske vrednosti građenog konteksta.

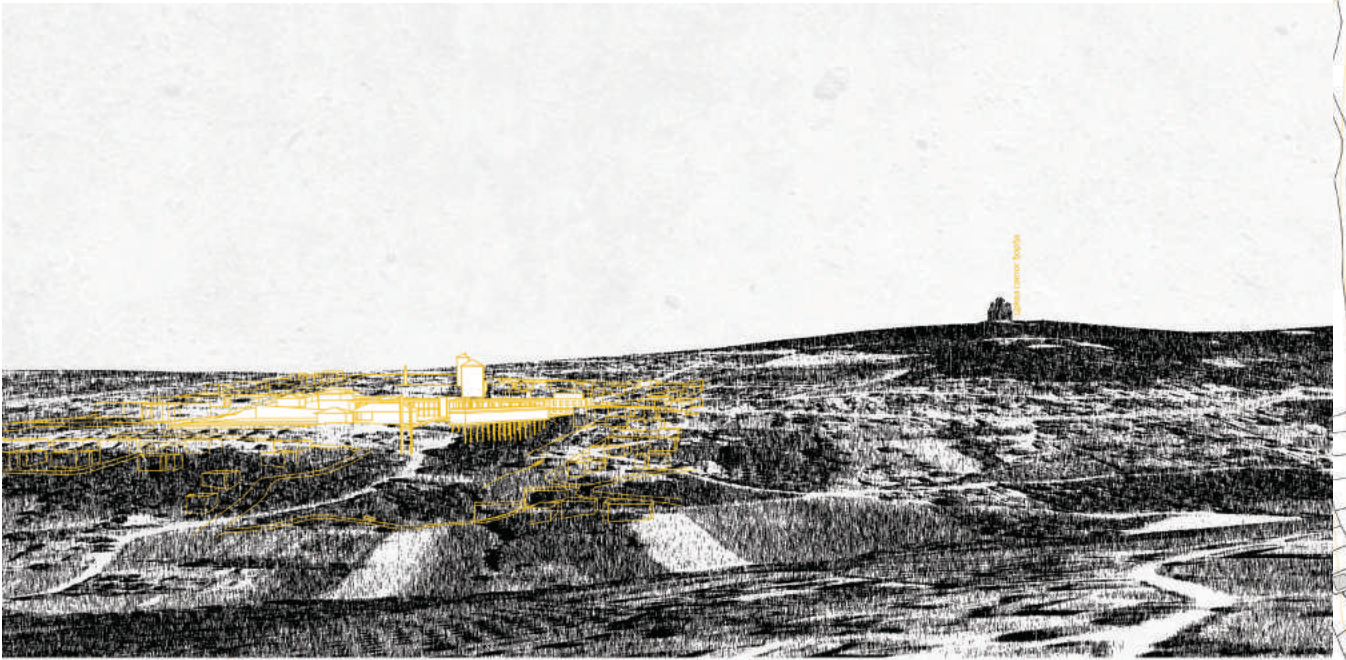
Novi centar se formira kao trg na dva nivoa sa sadržajima jednako potrebnim lokalnom stanovništvu i gostima Topole. Velike, ravne površine pružaju mogućnost raznovrsnog organizovanja privremenih sadržaja i fleksibilnog korišćenja prostora.

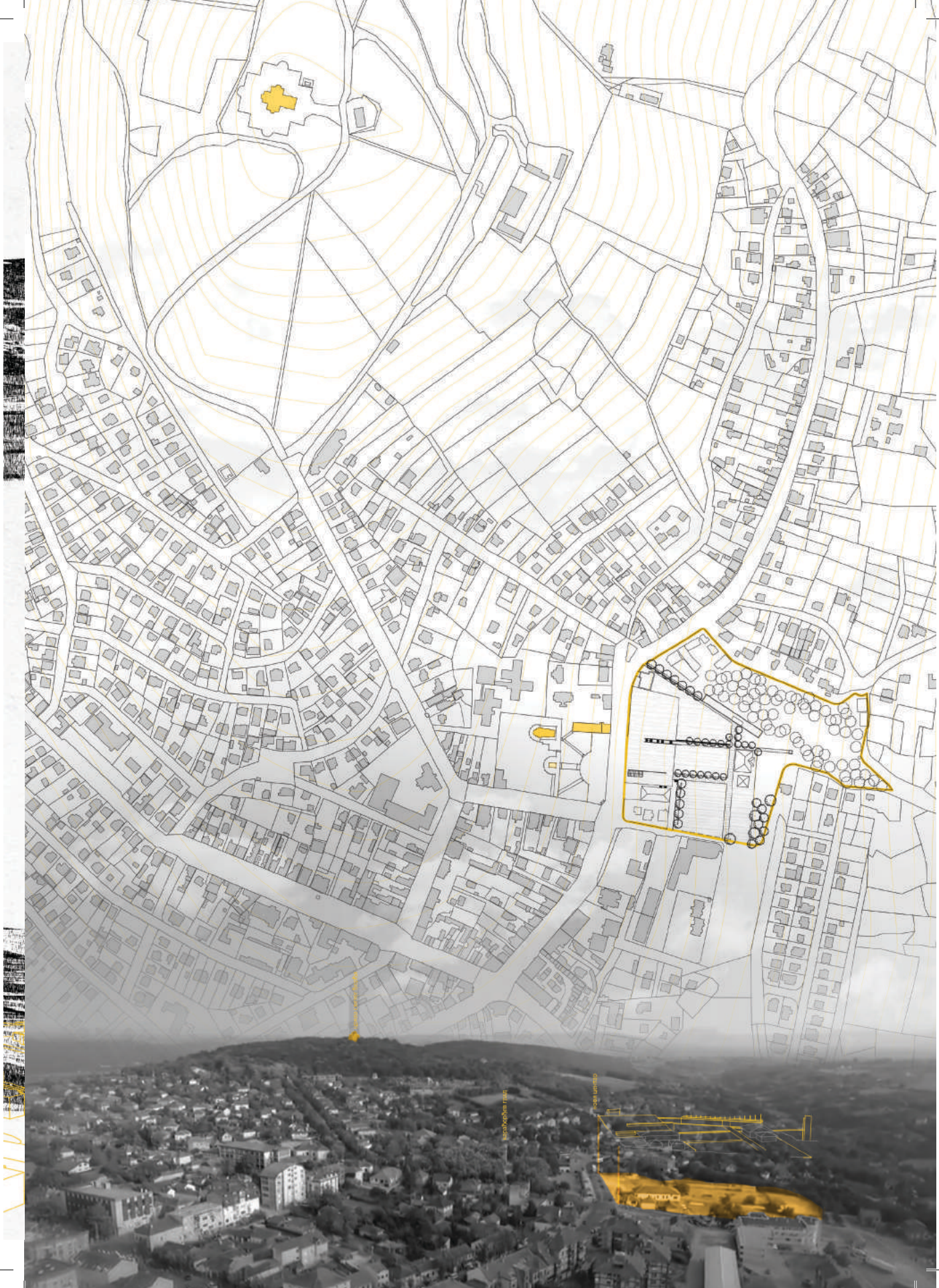
Prostornu kompoziciju određuju dominantni pravci i denivelacija terena. Visinska razlika između trga i platoa uz Vizitorski centar iskorišćena je za nove sadržaje kulture i usluga.

Stara mehana obnavlja se usađivanjem novog sadržaja – degustacije i prodaje vina, koji arhitekturom vraća značaj ovom mestu. Dalje od ovog objekta, na rubu lokacije, uz drugi dominantni pravac formiran je vizitorski centar – novi linearan sklop koji uz postojeći objekat proširuje turističke sadržaje sa sadržajima značajnim za meštane.



УТИСАК О ЛОКАЦИЈИ





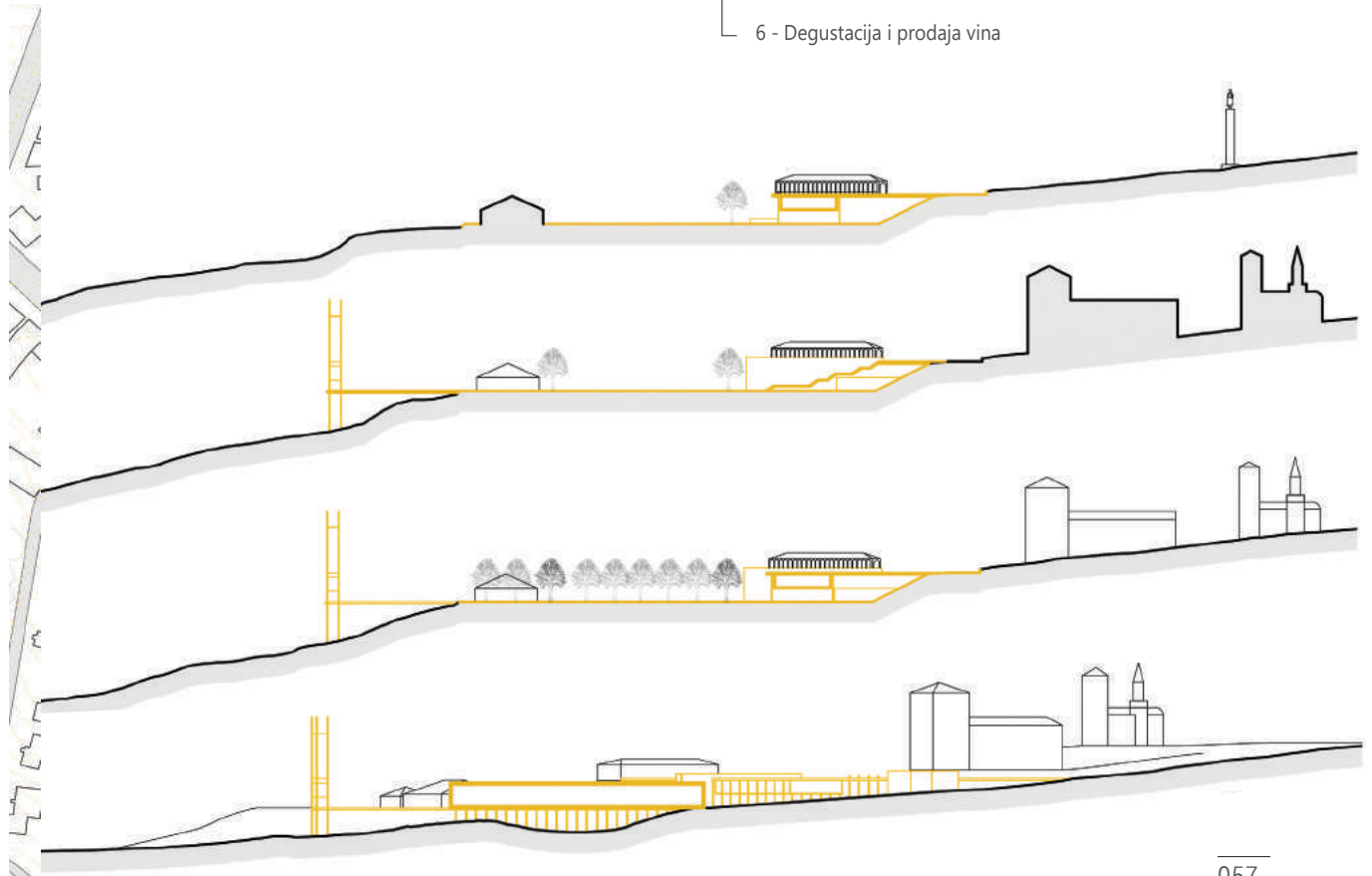


- 1 - Knežev han
- 2 - Turistička organizacija Topola
- 3 - Trg
- 4 - Vizitorski centar
- 5 - Kulturni centar
- 6 - Degustacija i prodaja vina
- 7 - Biblioteka i internet klub
- 8 - Trgovina
- 9 - Suvenirnica





6 - Degustacija i prodaja vina











Anđela Prvulov i Dušica Jemuović

tema: TOK – GRAD KROZ KOJI TEČE POGLED

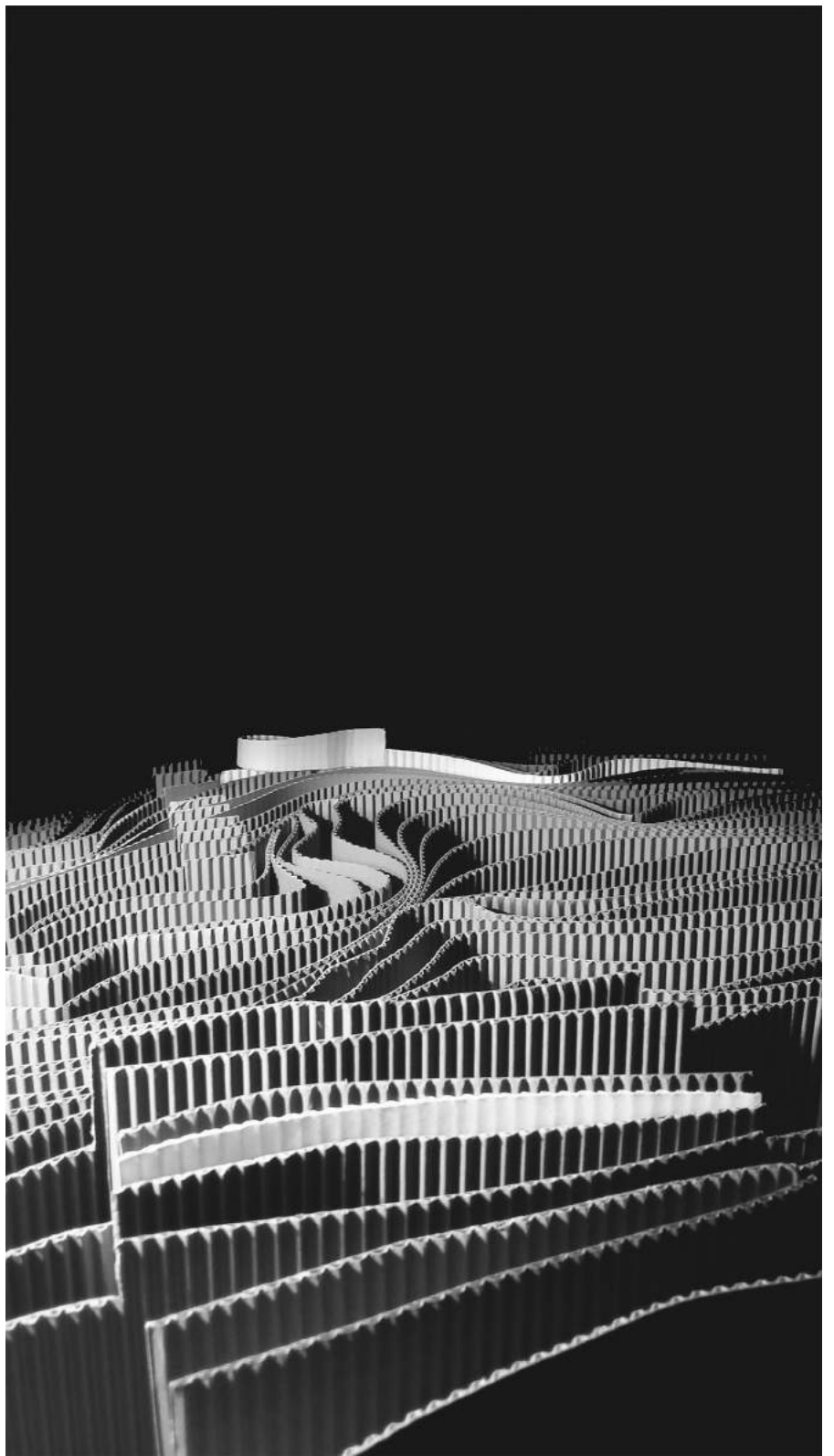
projekat: RE-KREATIVNI POLIGON

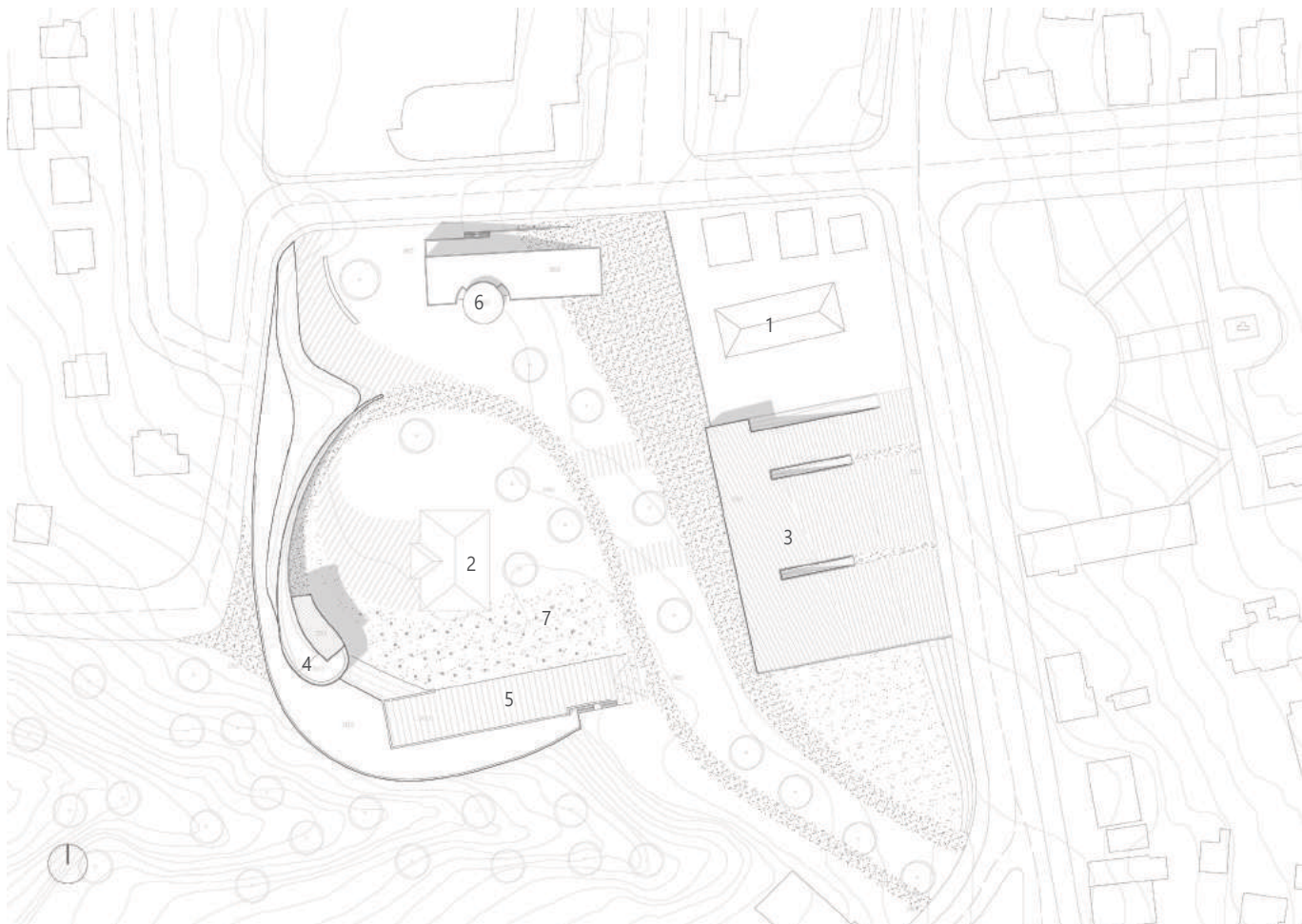
Pokrenutost terena Topole bila je polazna tačka za ideju o dinamičnom karakteru novog centra. Kao jedna od odrednica projekta jeste podsticaj radoznalosti otkrivanjem novih vizura. Stoga su projektovani objekti koji su ujedno i elementi pejzaža – igra skrivanja i provirivanja novih struktura u/iz konfiguracije terena. Ovakav pristup ostvaruje suptilno uklapanje novog kompleksa u istorijsko jezgro grada.

Novi centar Topole definisan je linijskim elementom - rekreativnom stazom. Njena dinamika ostvarena je zaokretom oko postojećeg vizitorskog centra, a zatim sidrenjem u vidu objekta galerije na samom rubu ovog dela grada, prateći rubnu liniju kompleksa. Ovim manevrom zaokreta unosen je duh aktivnog i društvenog prostora u zaboravljeno jezgro Stare Topole i, istovremeno, arhitektonskim gestom iskazan je otklon od tradicionalnih formi.

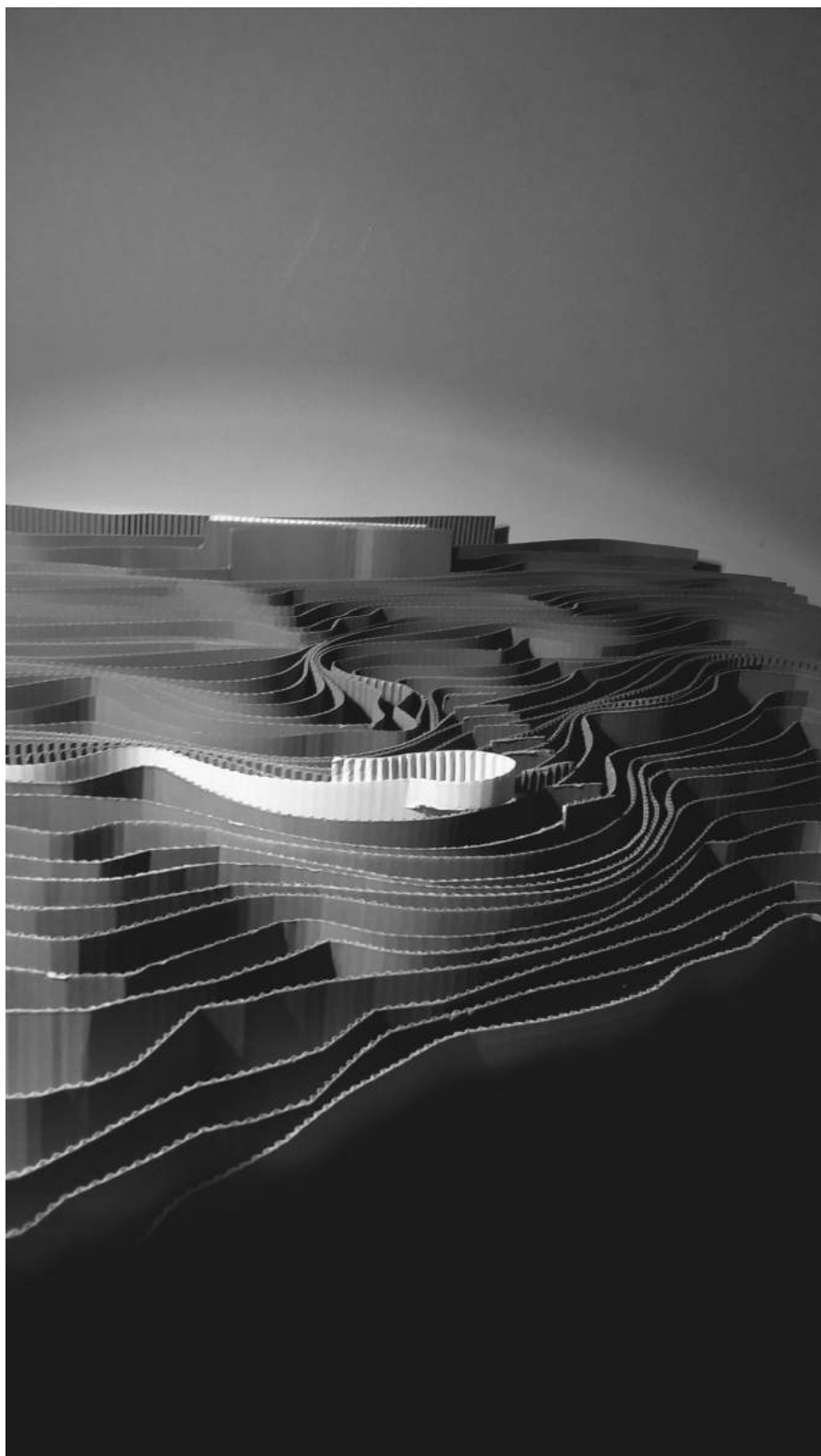
Platforma je projektovana kao odgovor na Karađorđev konak tako da ne narušava njegov značaj, ne suprostatavlja mu se formom i ne narušava vizure ka njemu. Shodno tome platforma obezbeđuje „prazan“ prostor kao gest uvažavanja istorijskog nasleđa. Ovaj trg se blago uzdiže i sakriva novi, savremeno uređen deo kompleksa postepeno otkrivajući nove sadržaje skrivene ispod platforme. Nakon što se sa trga sagleda Oplenac i Karađorđev grad, sa suprotne strane, otvoreni rub platforme poziva prolaznike da se spuste i istraže nešto novo i drugačije, skriveno u odnosu na poznat identite Topole oplenačke.

Program novog centra orijentisan je ka upotpunjenju turističke ponude (smeštajnim kapacitetima, kulturnim i edukativnim sadržajima) uspostavljajući celinu i povezanost sa već postojećim objektom vizitorskog centra. Novi edukativni centar upoznaje posetioce sa brojnim znamenitostima vezanim za vino, po kojem je ovaj kraj poznat. Deo centra uz rub lokacije namenjen je kreativnim radionicama gde lokalno stanovništvo, turisti i umetnici učestvuju ili prate kreativne procese. Rezultati radionica i značajni artefakti sa lokaliteta Šumadije izlažu se u novoj gradskoj galeriji. Na ovaj način ostvaruje se aktivno učešće stanovništva u promociji grada.

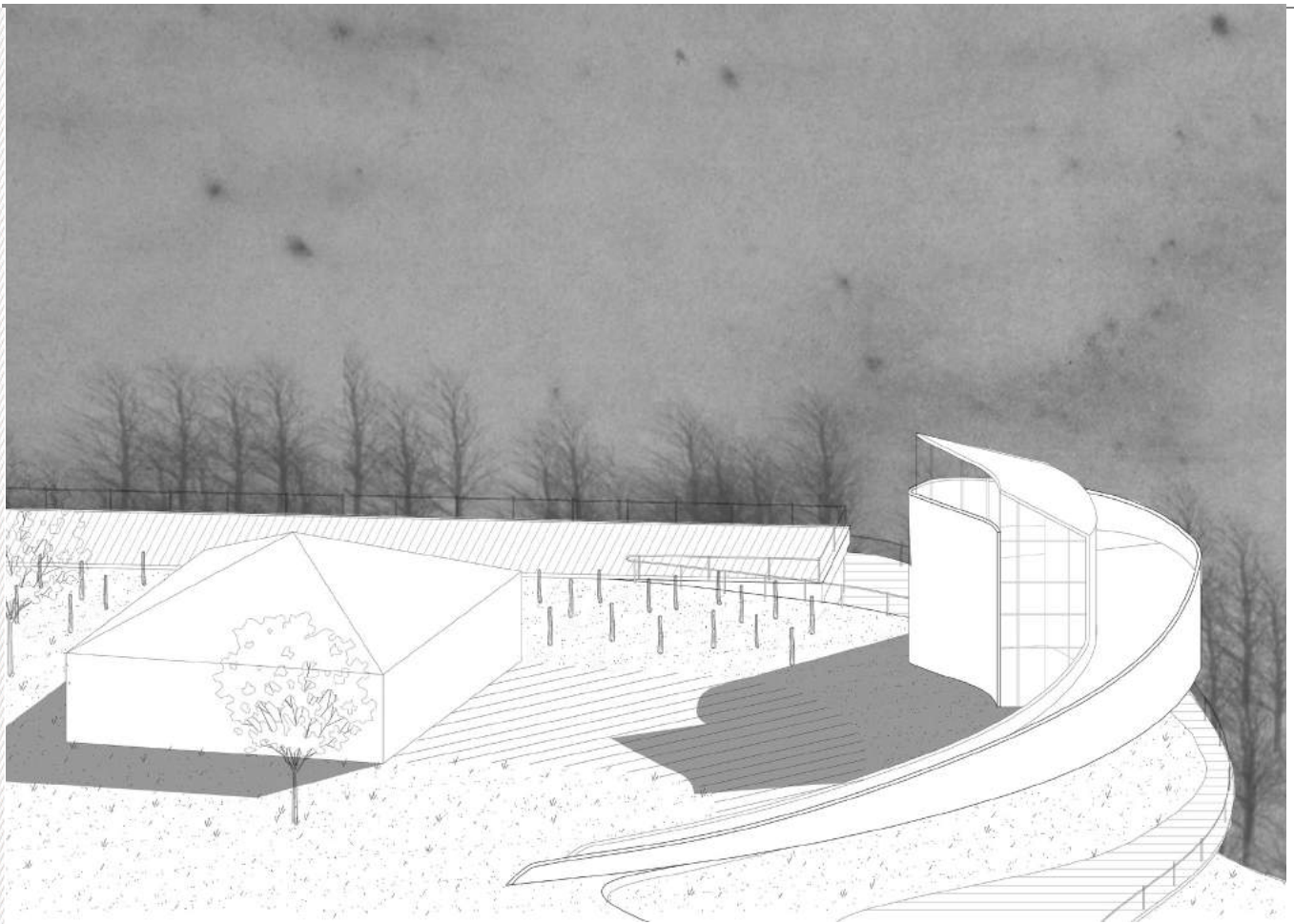




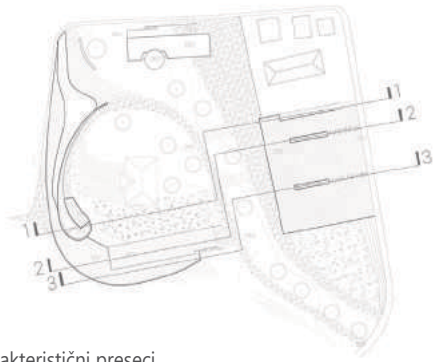
- 1 - Knežev han
- 2 - Turistička organizacija Topola
- 3 - Trg / edukativni centar
- 4 - Galerija sa suvenirnicom
- 5 - Radionice, ugostiteljski sadržaji
- 6 - Hostel
- 7 - Igralište



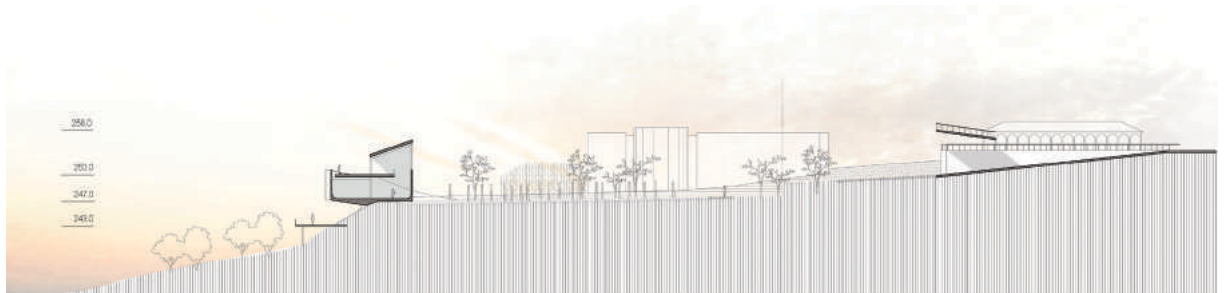




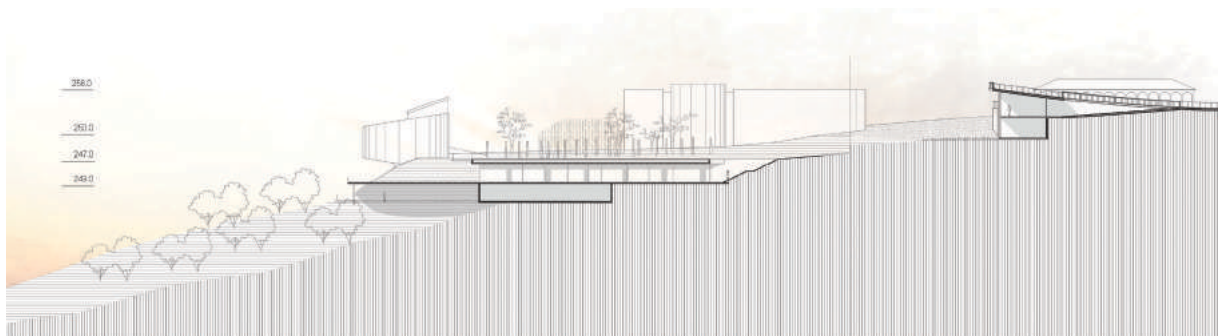
- 1 - Knežev han
- 2 - Turistička organizacija Topola
- 3 - Trg / edukativni centar
- 4 - Galerija sa suvenirnicom
- 5 - Radionice, ugostiteljski sadržaji
- 6 - Hostel
- 7 - Igralište



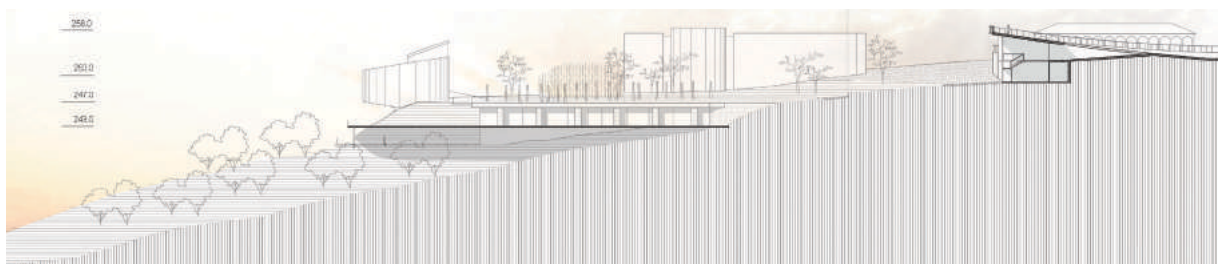
Karakteristični preseki



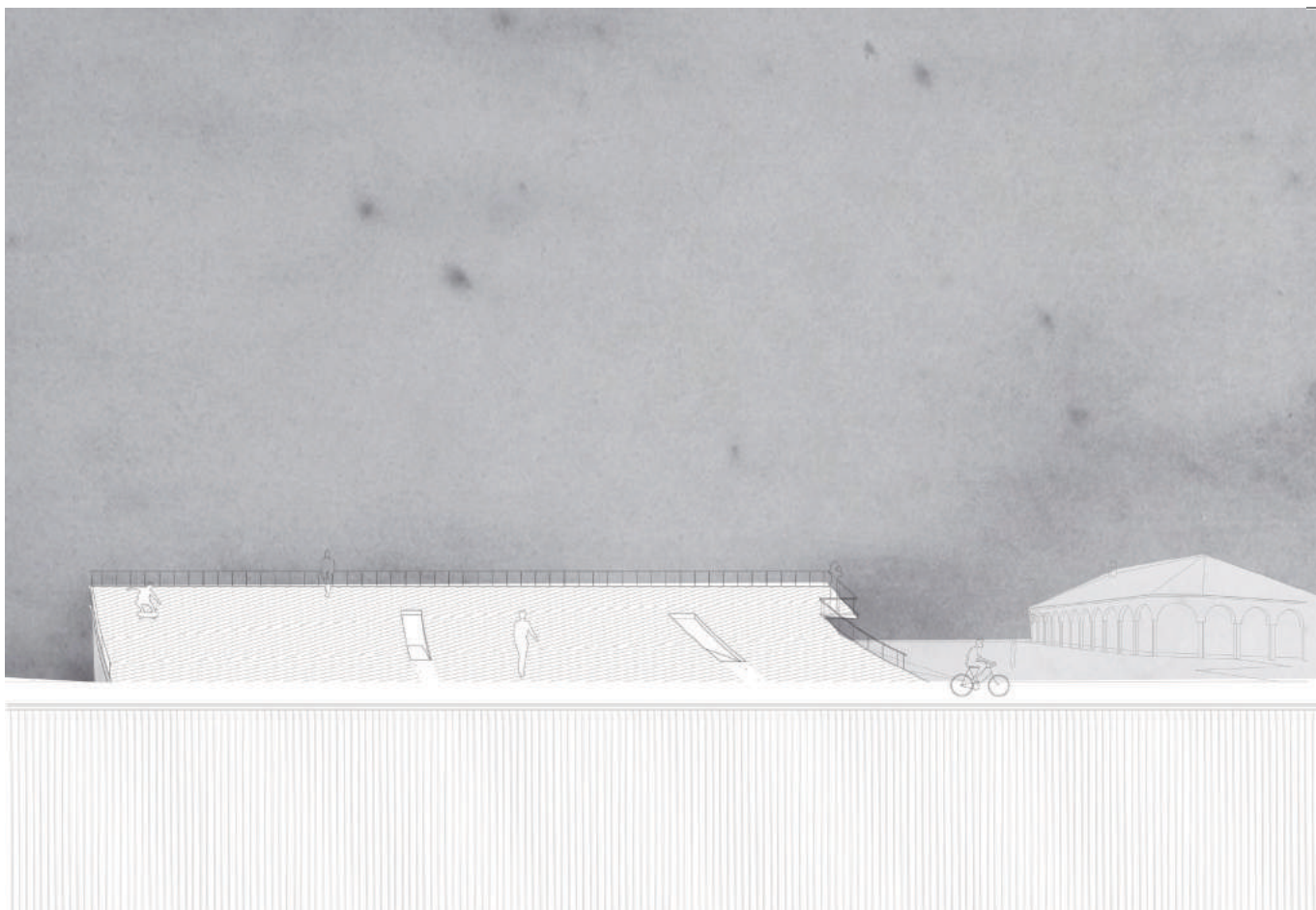
Presek 1-1



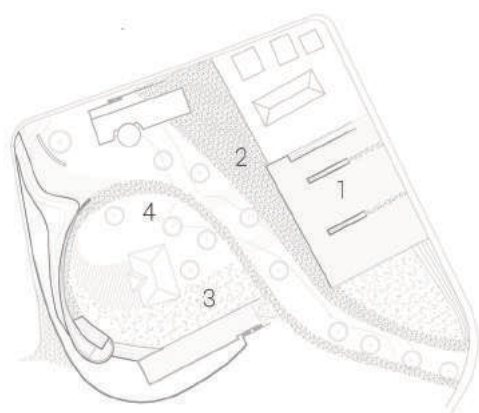
Presek 2-2



Presek 3-3



Parterno rešenje: materijalizacija



1 - drvo



2 - šljunak



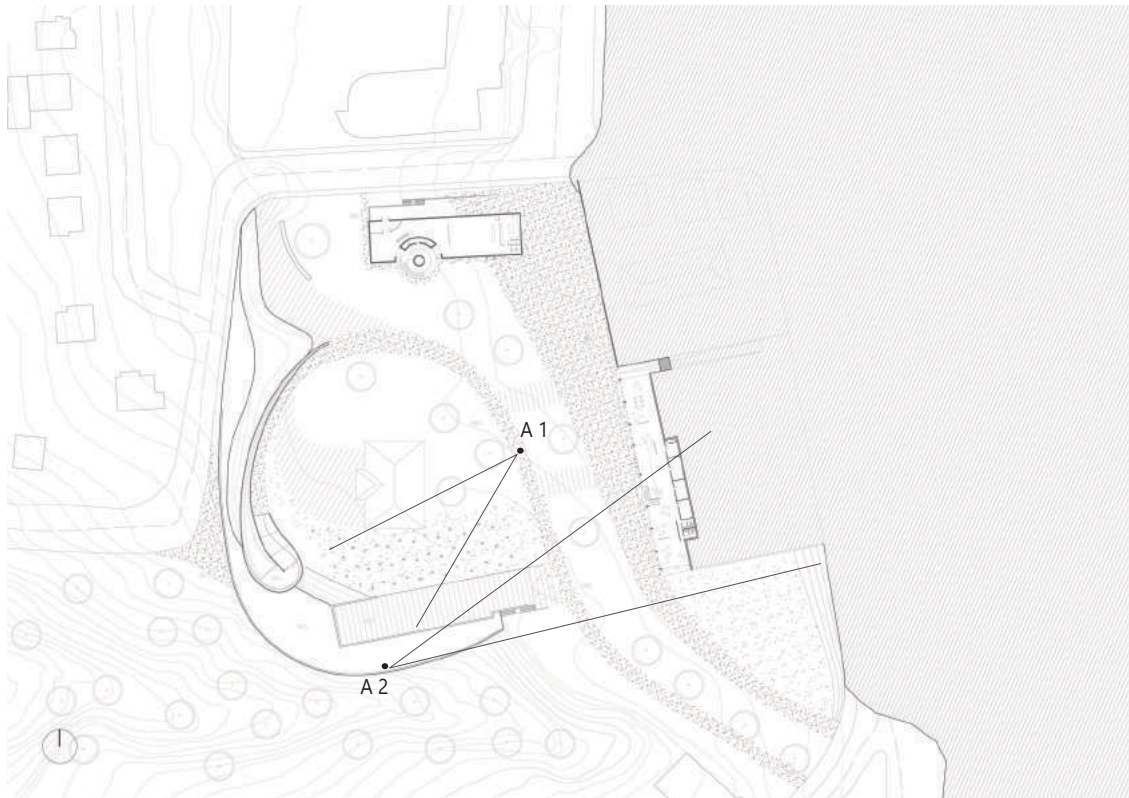
3 - pesak

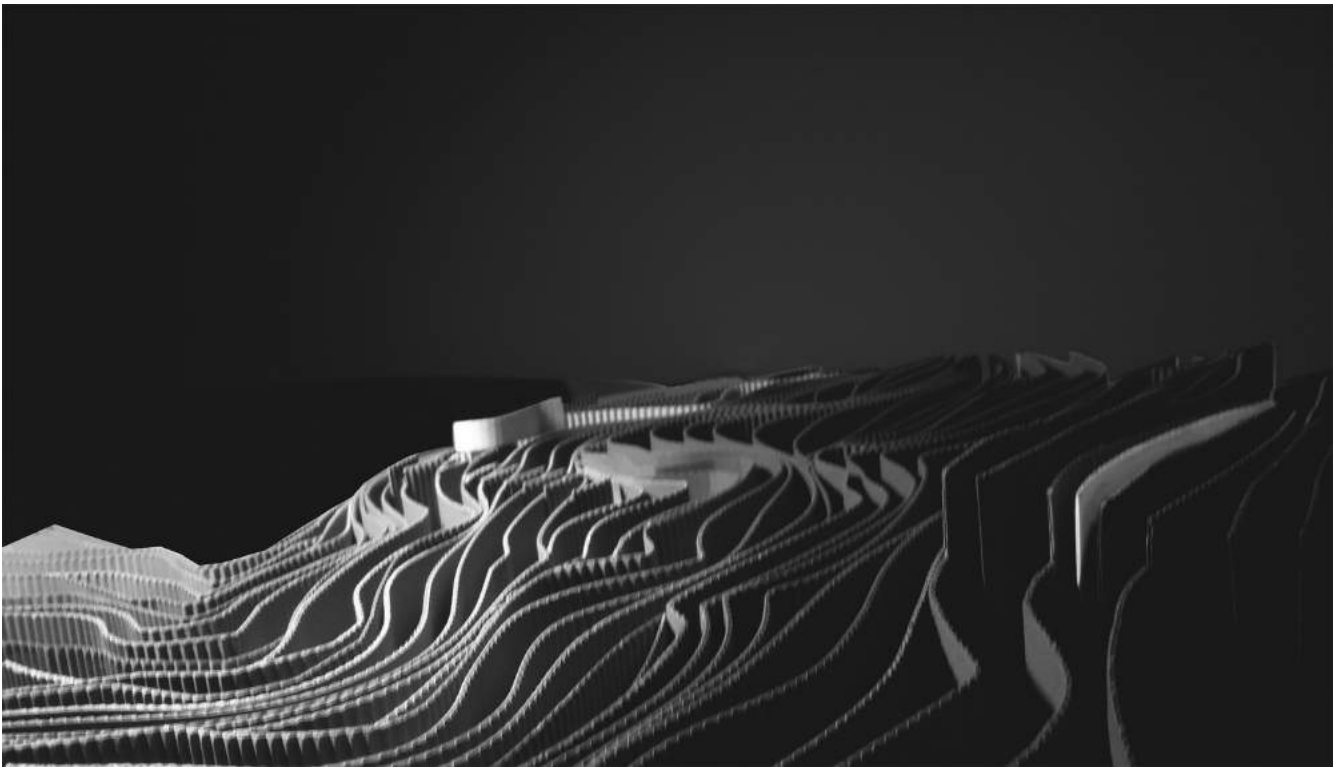


4 - trava



Ambijent 1





Ambjent 2





Andrea Aleksić

tema: SIMBIOZA

projekat: HIBRIDNI SUPERMARKET

Posmatrajući plan Topole primećujemo njene nepravilno formirane puteve koji obuhvataju Oplenac poput krvotoka. Ova organski nastala matrica ukazuje na sposobnost adaptacije grada koji se kroz vreme i različite kontekstualne okvire širio prostorno i demografski.

Neprekidni rast sada je zaustavljen, broj ljudi u Topoli počeo je da opada. Da bi to sprečila u budućnosti, Topola se mora prilagoditi savremenom društvenom i ekonomskom kontekstu.

Na zadatoj lokaciji bila je predviđena izgradnja supermarketa Tempo. Tipiski supermarketi poput ovih parazitski uništavaju manja naseljena mesta, odvlačeći njihove resurse i pritom uništavajući lokalne trgovine i zanate. S druge strane, ovakav model predstavlja trend u porastu kojem se jedino može prilagoditi.

Predlog za novi centar Topole je kompromisno rešenje između potreba sredine i savremenog društva kroz hibridni model supermarketa koji uspostavlja ekonomsku održivost, promovišući pojedinačne trgovinske i zanatske radnje.

Ovakav način obavljanja kupovine i ostalih dnevnih potreba primamljiv je savremenom korisniku zbog svoje jednostavnosti, a u isto vreme pružena mu je mogućnost da svoju dnevnu rutinu obogati još nečim, ne trošeći previše slobodnog vremena.

Kroz terasastu formu koja prati topografiju terena, jasno su podeljene programske zone trgovine, zabave, i ugostiteljstva, postavljene na različitim nivoima.

Vertikalna komunikacija može biti ostvarena na više načina, između ostalog i pokretnim trakama koje čine ceo objekat protočnim, tako da je korisnik u mogućnosti da sa kolicima za kupovinu obiđe sve zone, i da dopremi svoje stvari do automobila, parkiranog ispod objekta.

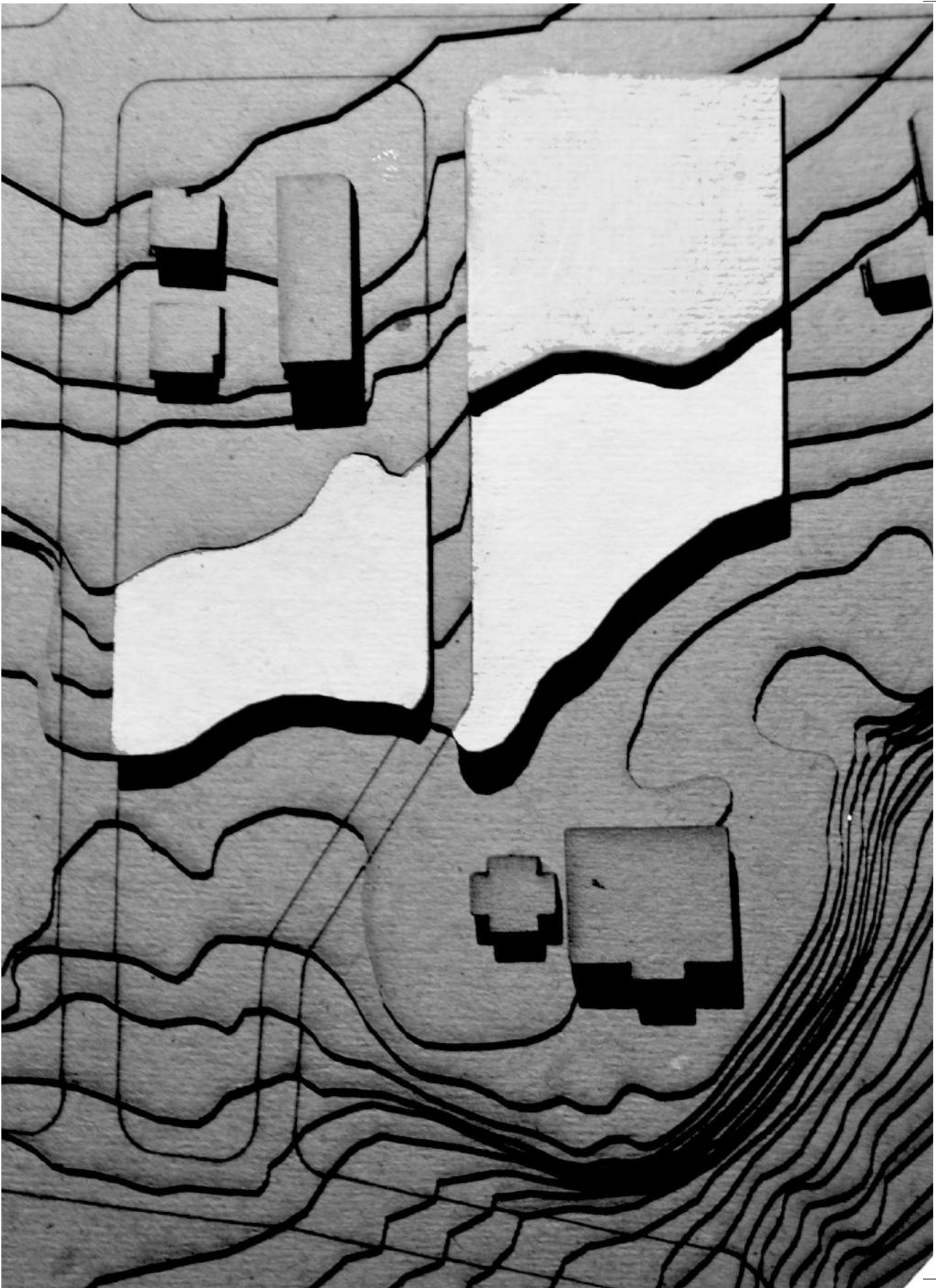
Lokalni proizvodi bili bi izloženi u radnjama koje dele prostor supermarketa, poluotvorenim sistemom staklenih pregrada, u nizu koji formira izlog objekta na tom nivou.

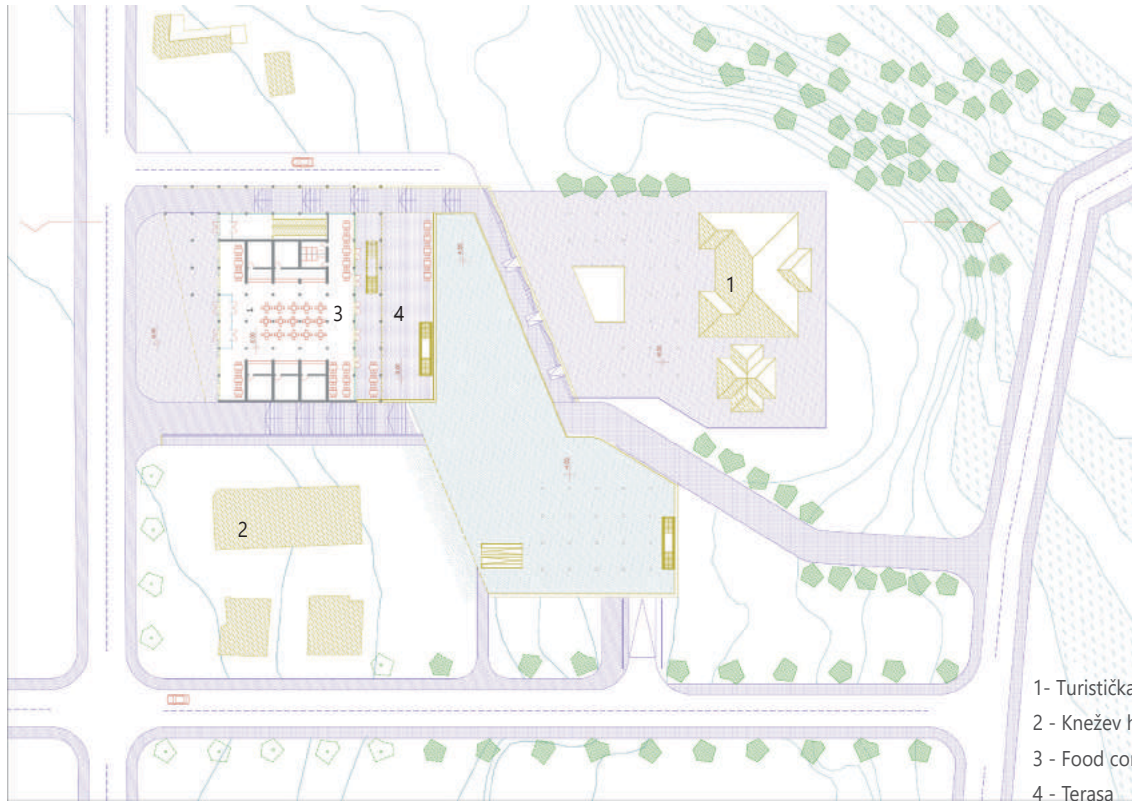
Zatvoren prostor teži komunikaciji sa otvorenim prostorima ispred sebe. Zona supermarketa, sa zanatskim radnjama orijentisanim ka izlogu, sezonski se otvara na plato koji deli sa vizitorskim centrom Topole, praveći sajamski prostor.

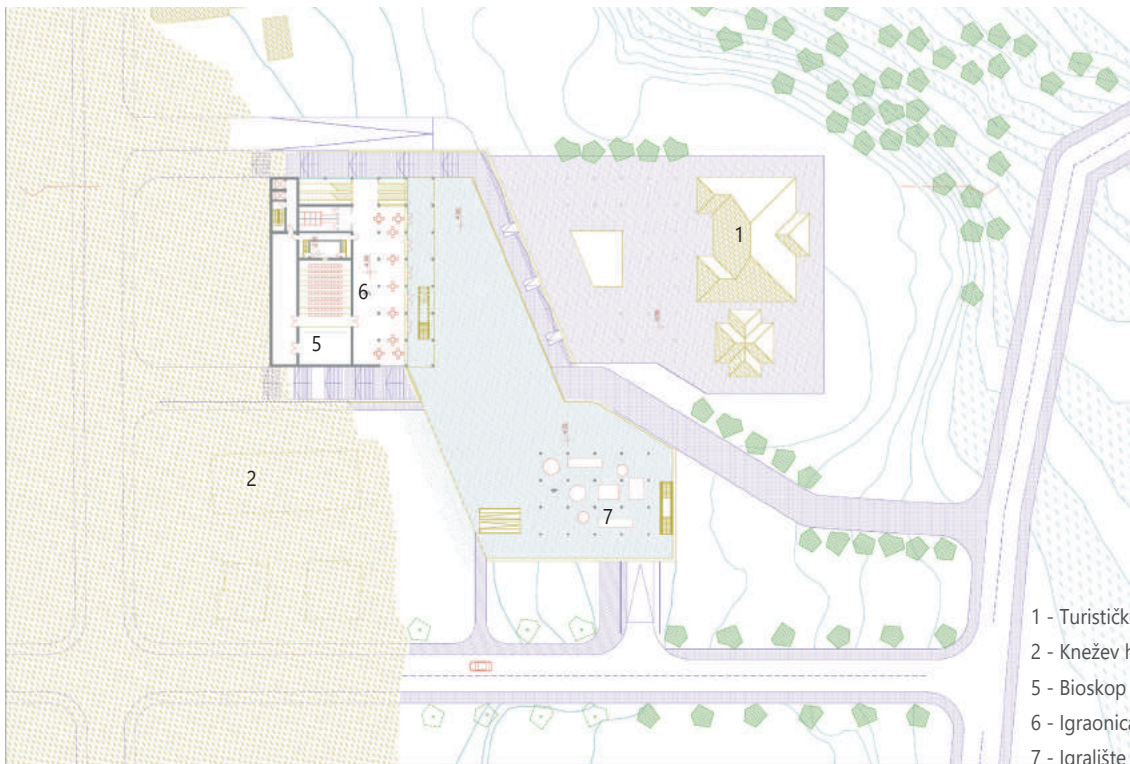
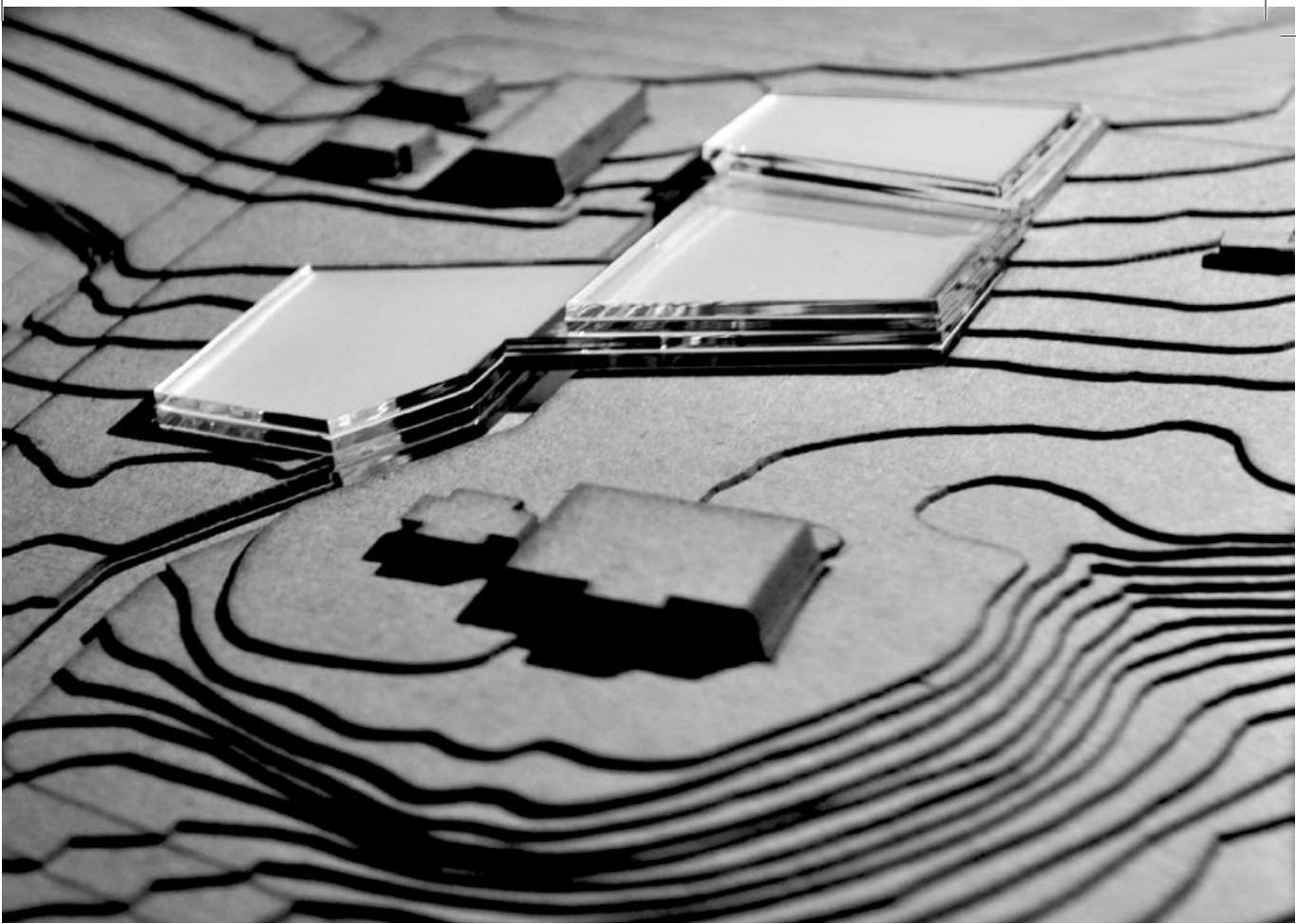
Dečija igraonica, predviđena da animira najmlađe, u direktnoj vezi je sa igralištem postavljenim na terasi iznad, lako dostupnim iz pristupnih ulica, jer se nalazi na visinskoj istoj visinskoj koti terena u nagibu.

Zajedno sa bioskopom i ugostiteljskim delom na poslednjoj etaži, ovaj objekat obezbeđuje sadržaje za svako doba dana, za korisnike svih uzrasta, čineći ovo mesto novim centrom okupljanja u Topoli.

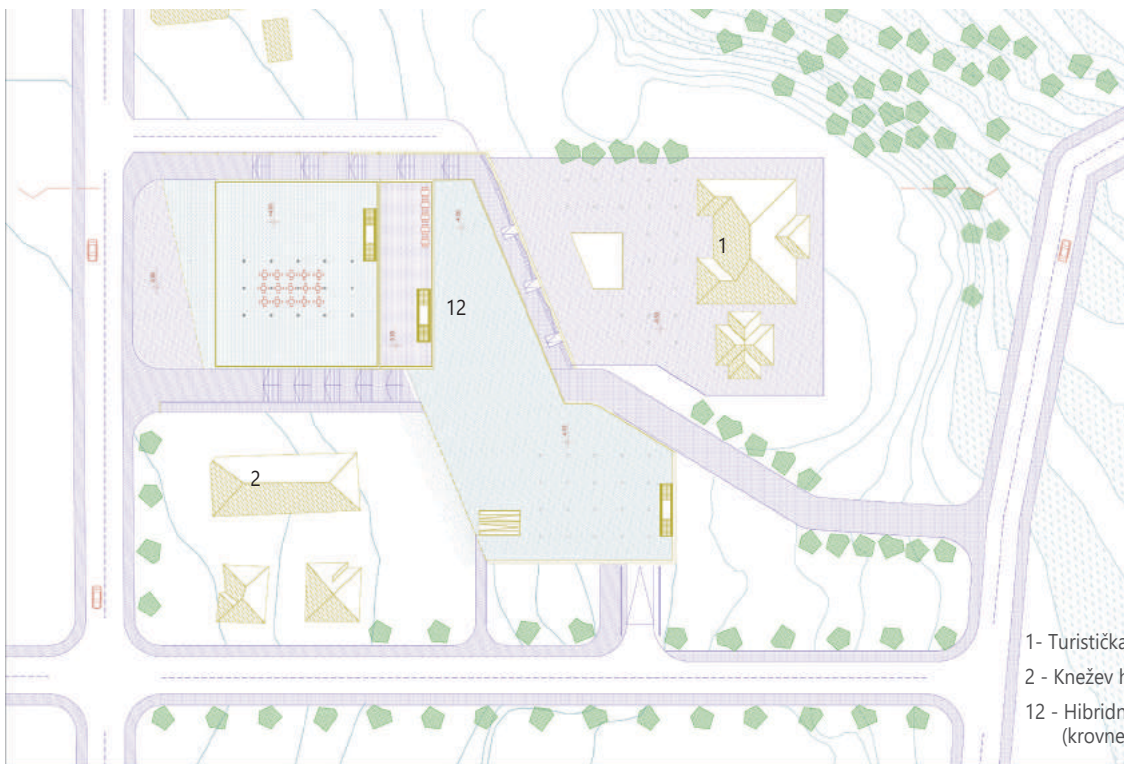
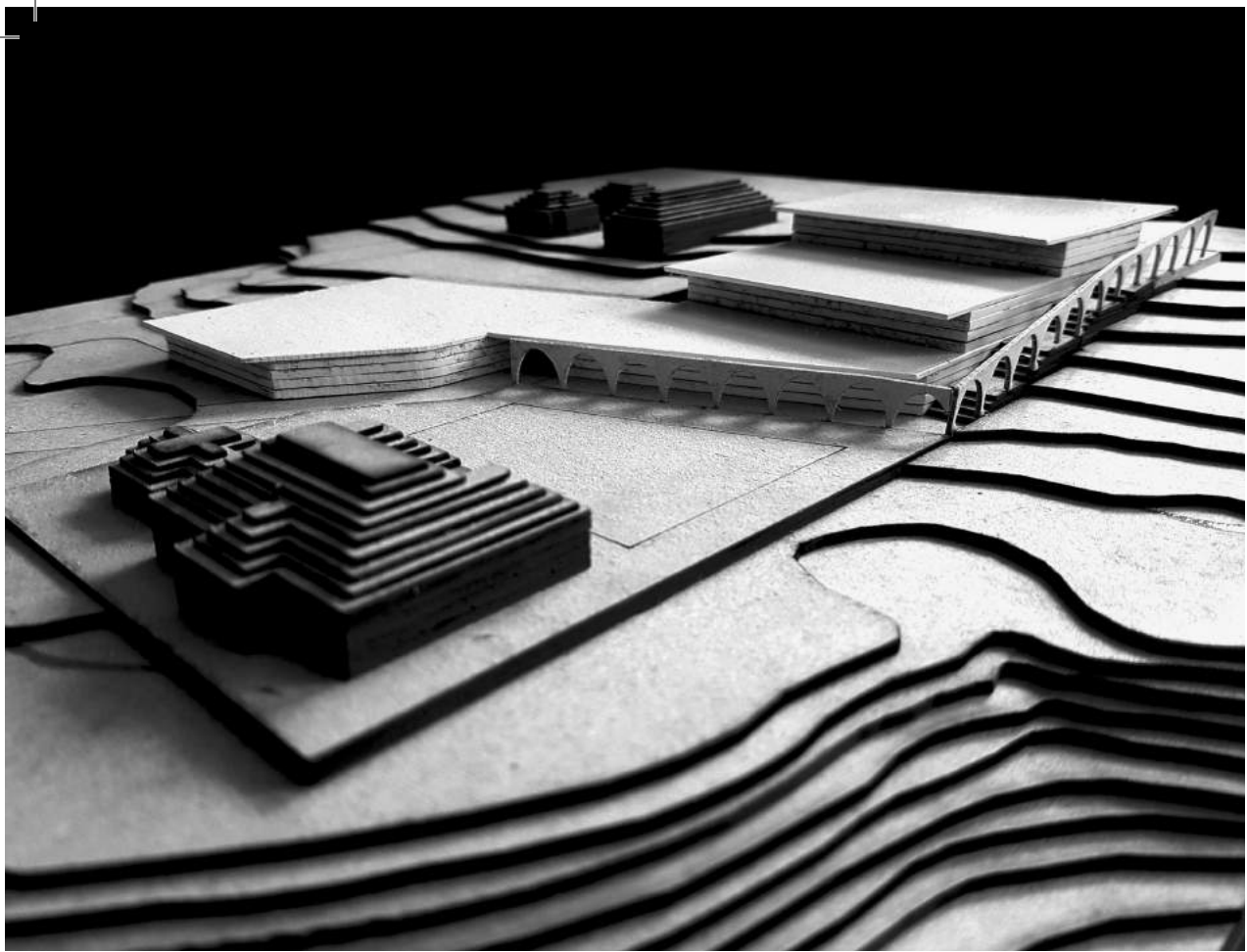
Umesto parazitskog, ostvaren je odnos uzajamne simbioze koji pomaže ostvarenju finansijske održivosti grada, boreći se protiv najvećeg uzroka njegovog odumiranja.



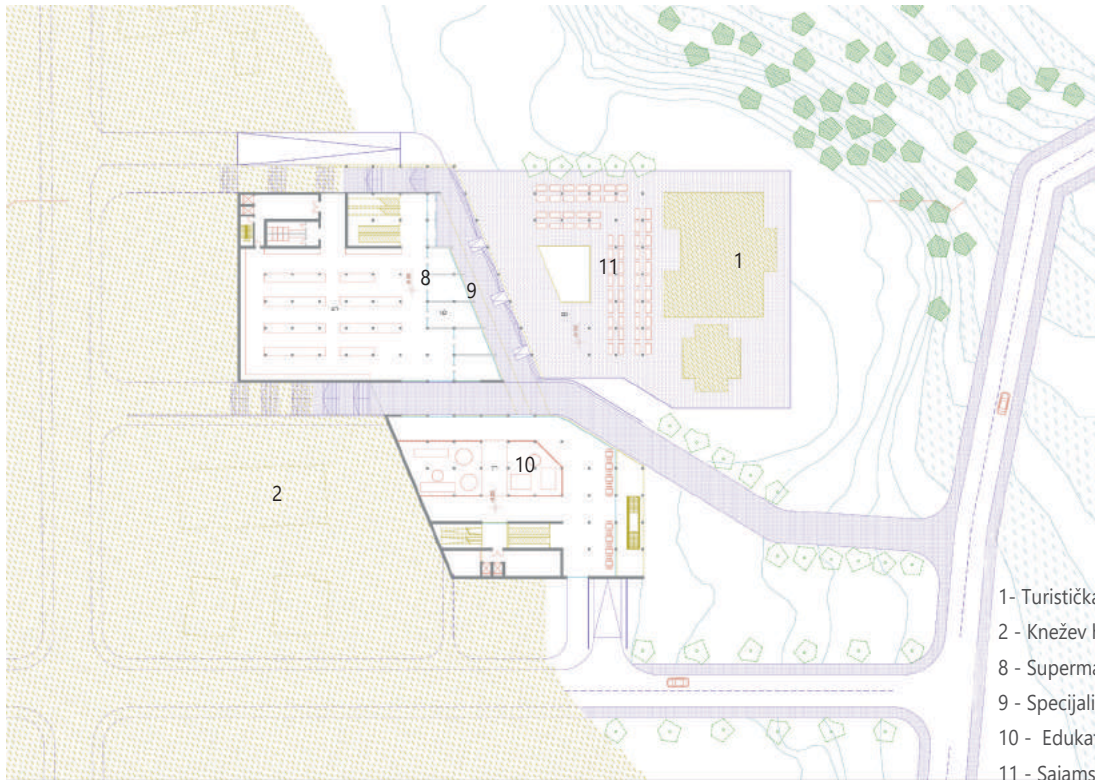




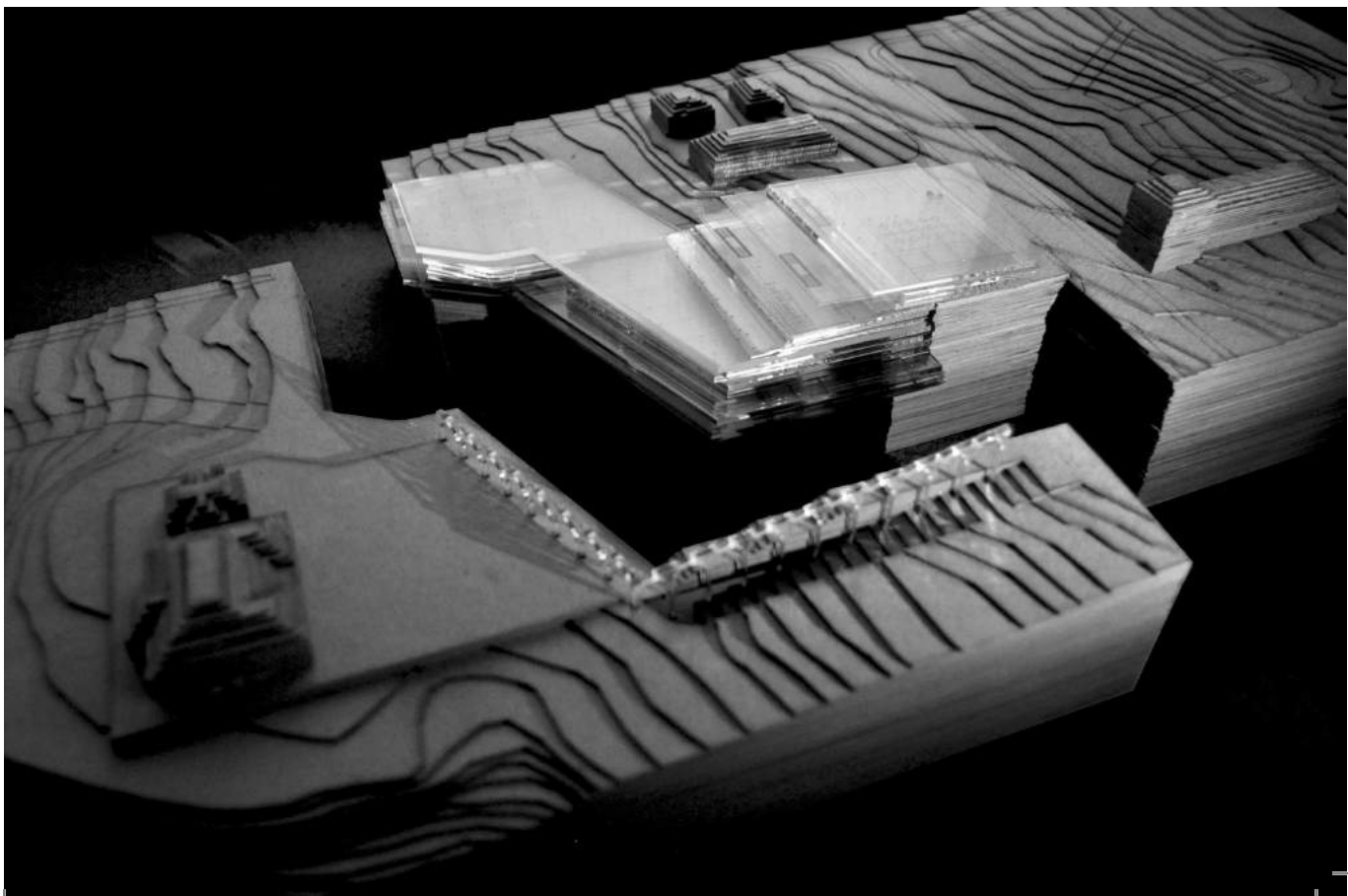
- 1 - Turistička organizacija
- 2 - Knežev han
- 5 - Bioskop
- 6 - Igraonica
- 7 - Igralište za decu

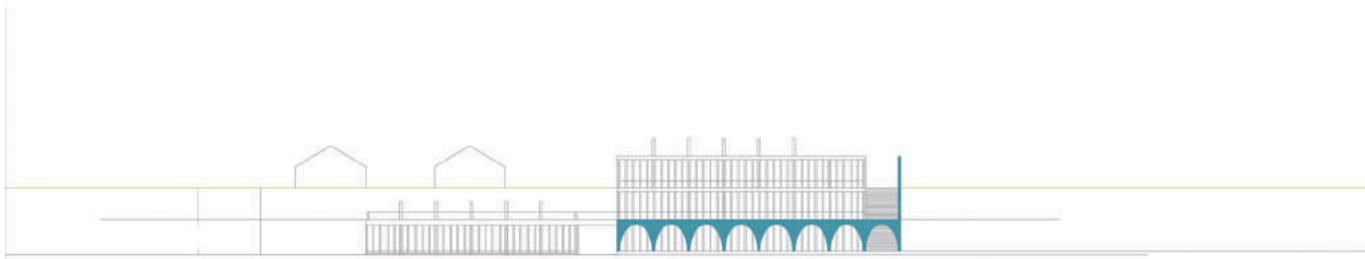


- 1- Turistička organizacija
- 2 - Knežev han
- 12 - Hibridni supermarket
(krovne terase)



- 1 - Turistička organizacija
- 2 - Knežev han
- 8 - Supermarket
- 9 - Specijalizovane prodavnice
- 10 - Edukativni centar
- 11 - Sajamski prostor





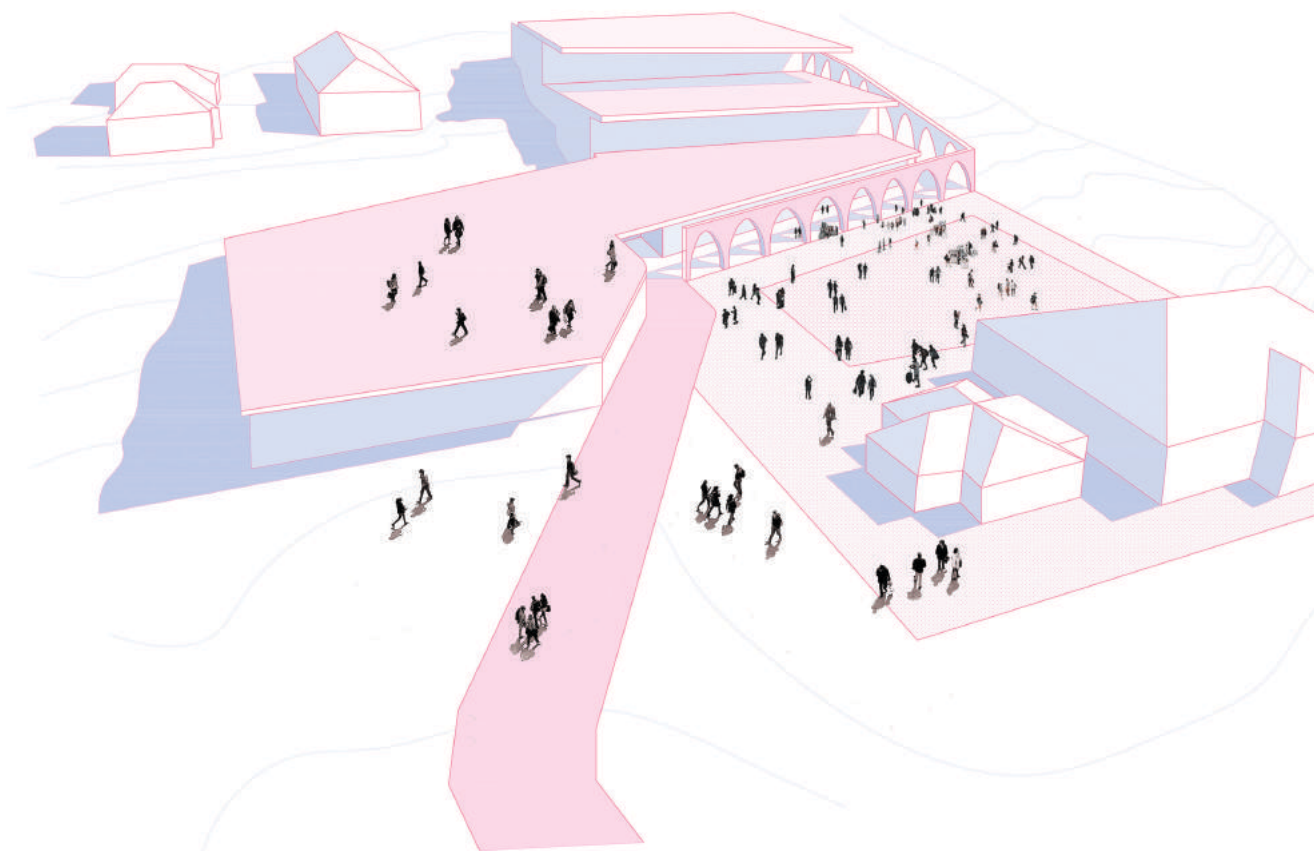
Karakterističan izgled 1 (frontalni izgled)



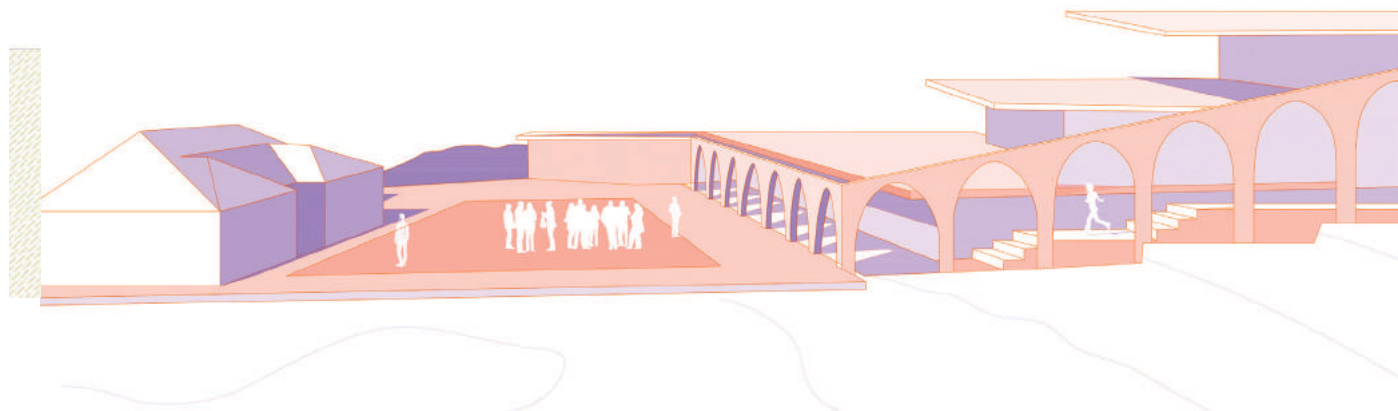
Karakterističan izgled 2 (bočni izgled)



Karakterističan presek



Prikaz kompleksa i intenziteta korišćenja javnih prostora



Marija Milovanović

tema: INTEGRACIJA

projekat: POLUOTVORENI GRADSKI BLOK

Kompleks od tri zasebna platoa gradi se etapno. Platoi se predviđenim sadržajima povezuju u jedinstvenu programsku i oblikovnu celinu. Prva prostorna celina, ujedno kontakt sa glavnom saobraćajnicom, Karađorđevim konakom i crkvom, osmišljena je kao površina sa funkcijom trga. Plato, koji turiste i lokalno stanovništvo uvlači u samo jezgro ovog kompleksa monumentalnim stepeništem vodi direktno do vizitorskog centra. Stepenice ujedno služe i kao amfiteatar na otvorenom a u vreme manifestacija transformise se u tržnicu. Poslednji u nizu ali najbitniji plato, gde se nalazi vizitorski centar, uređen je kao park-scena. Ovakva vrsta postavke upotpunjena je objektima koji uokviruju platoe i rasporedom definišu gradski blok otvorenog tipa.

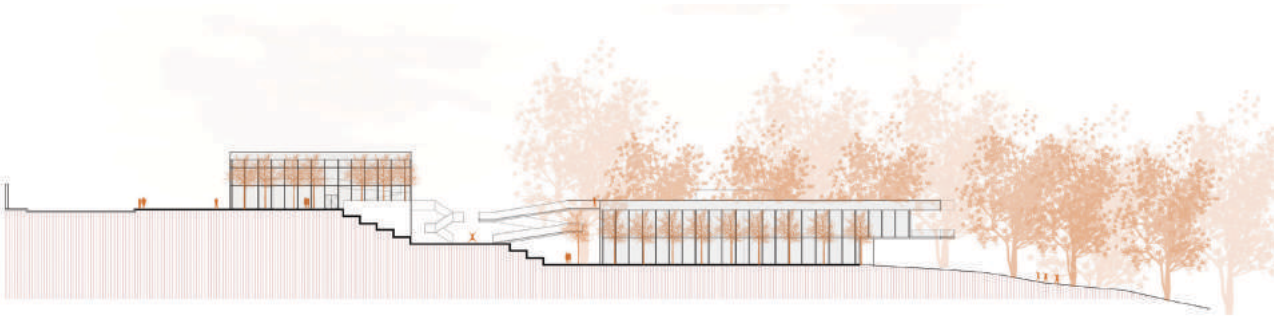
Objekat koji svojom veličinom parira Kneževom hanu, pozicioniran uz saobraćajnicu, u programskom smislu posvećen je istoriji Šumadije. U jednom delu objekta nalazi se muzejska postavka, etnografska i prirodnjačka. Sa druge strane je umetnička galerija. Odatle se pristupa platou ispod, gde su prodavnice i podrumi za čuvanje i degustaciju pića i lokalnih proizvoda. Za one koji žele i više od toga rampa vodi direktno na krovnu terasu drugog objekta sa koga se pruža pogled na ceo kompleks, Karađorđev konak, crkvu na Oplencu i predeo prema Rudniku.

Sprat niže, namenjen je ugostiteljski sadržajima, dok su u prizemlju sale za konferencije, seminare, radionice i druge sadržaje edukativnog karaktera.

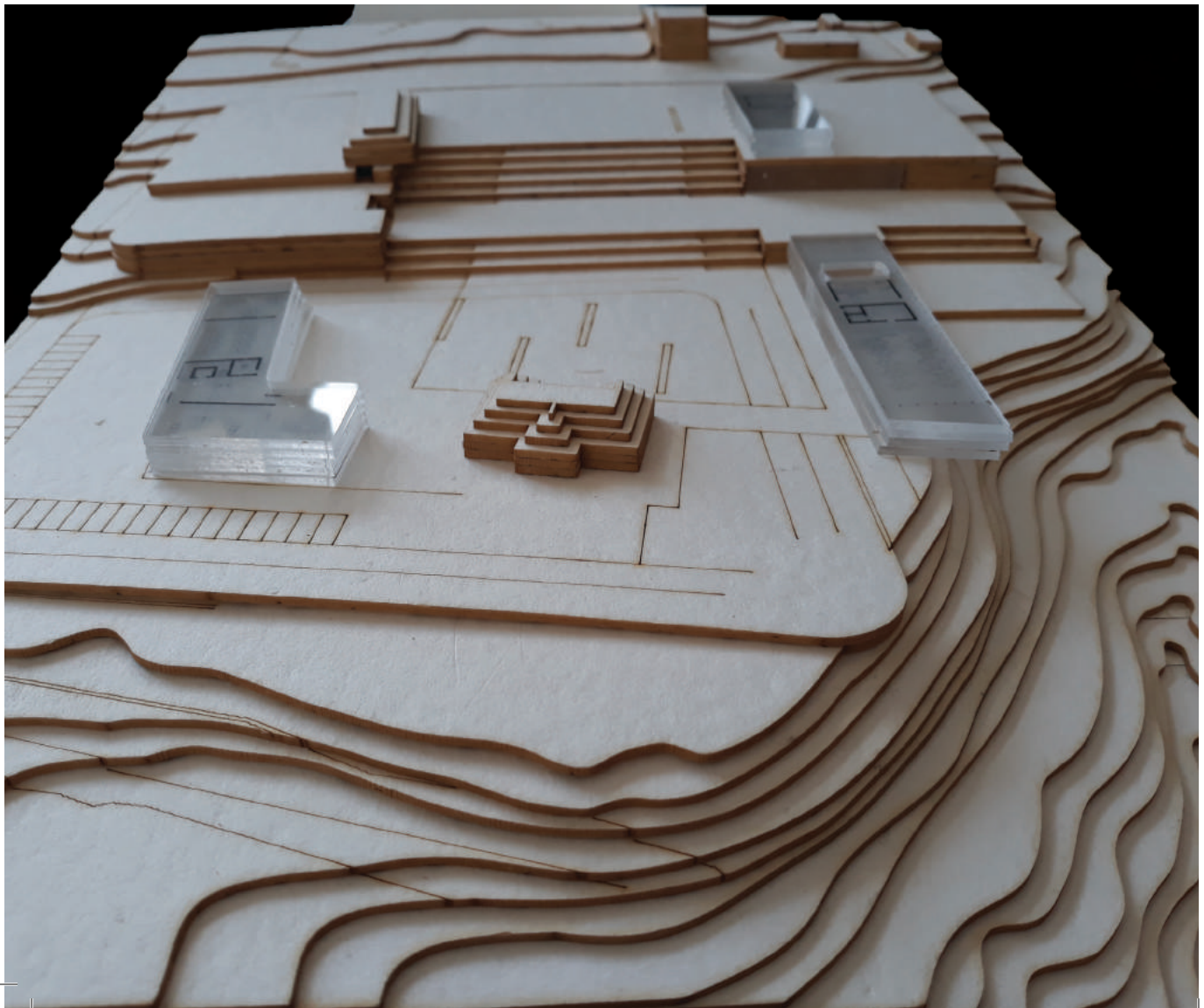
Objekat na ugaonoj poziciji upotpunjuje turističku ponudu susednog vizitorskog centra.

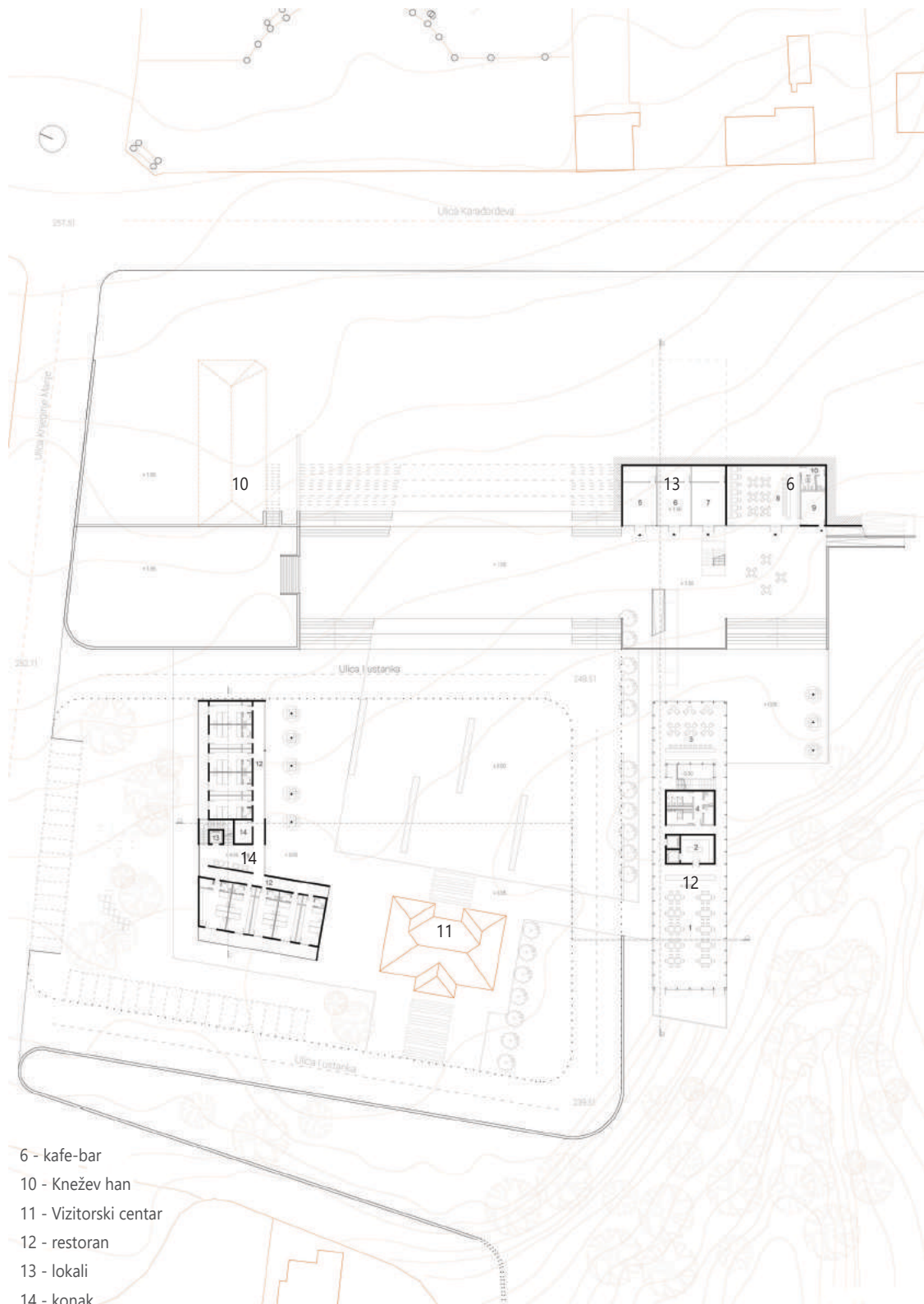


- 1 - trg
- 2 - amfiteatar
- 3 - pozornica
- 4 - park za decu
- 5 - izložbeni prostor
- 6 - kafe-bar
- 7 - terasa
- 8 - parking
- 9 - vinski vrt
- 10 - Knežev han
- 11 - Vizitorski centar



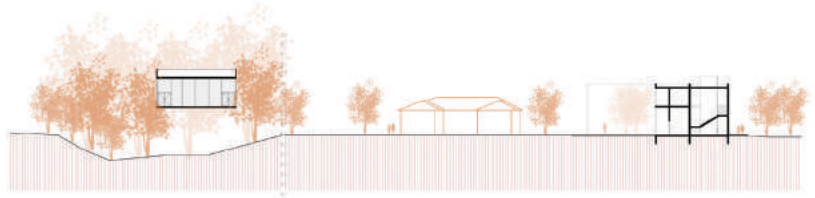
Karakterističan izgled



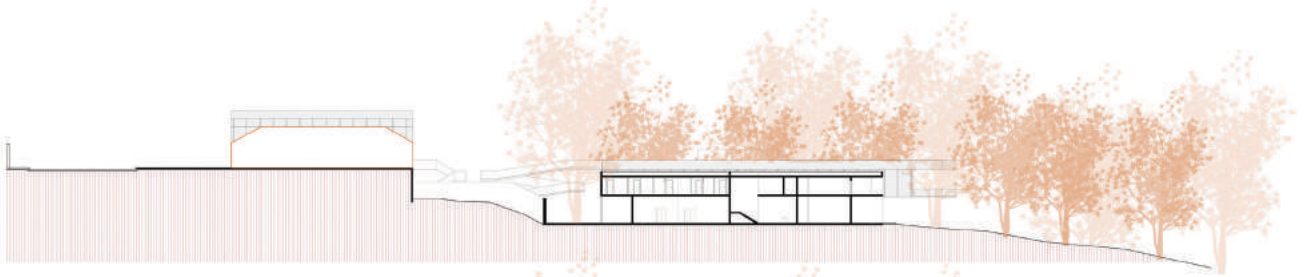


- 6 - kafe-bar
- 10 - Knežev han
- 11 - Vizitorski centar
- 12 - restoran
- 13 - lokali
- 14 - konak

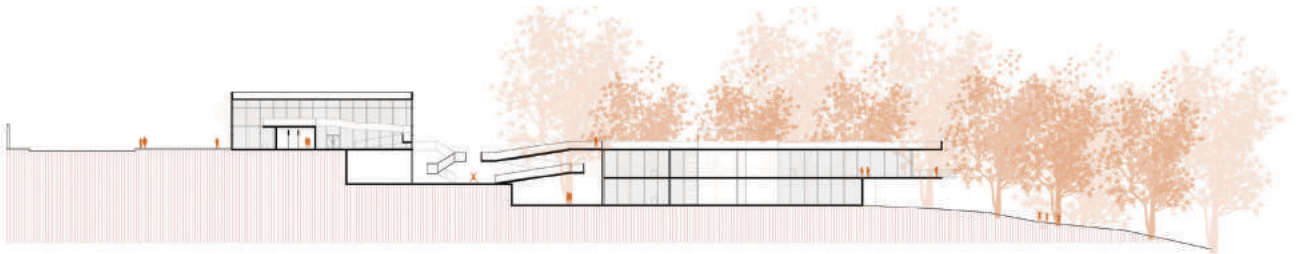
Karakterističan presek b-b

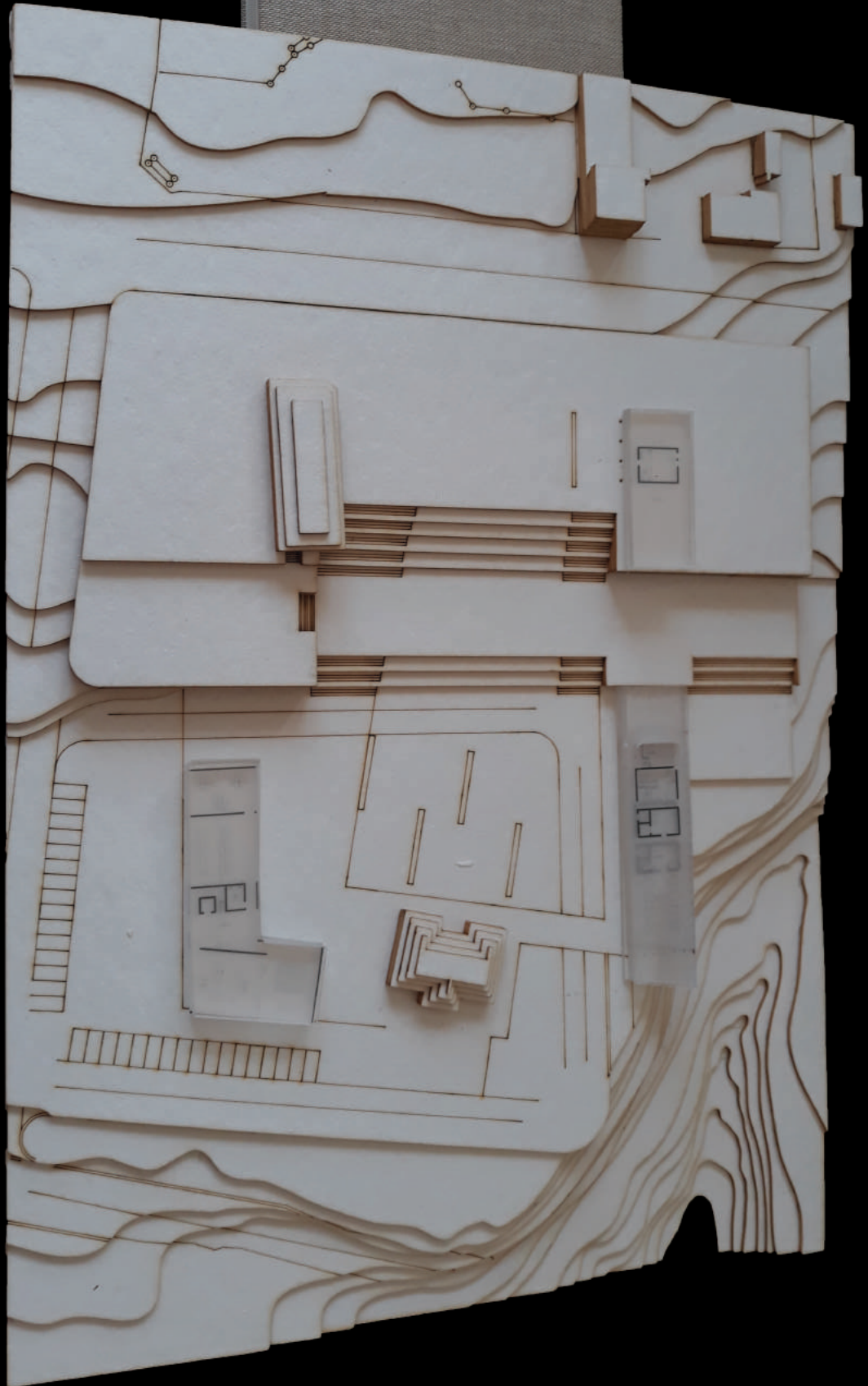


Karakterističan presek c-c



Karakterističan presek a-a





Aleksandra Pavić

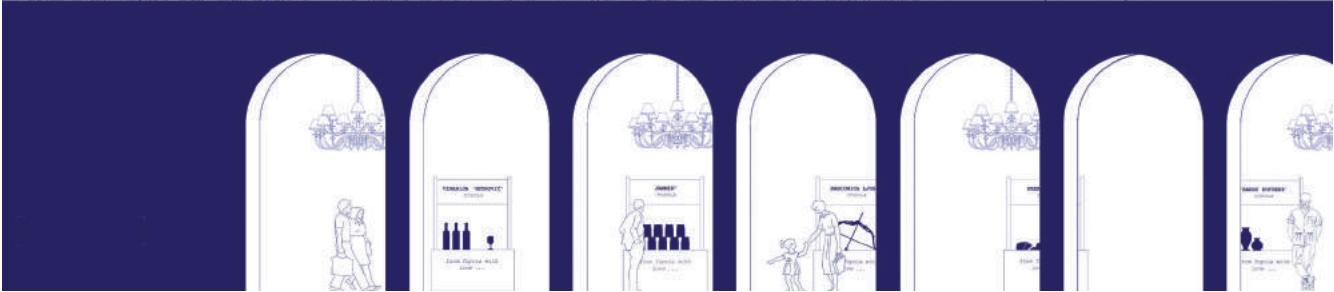
tema: DIGRESIJA

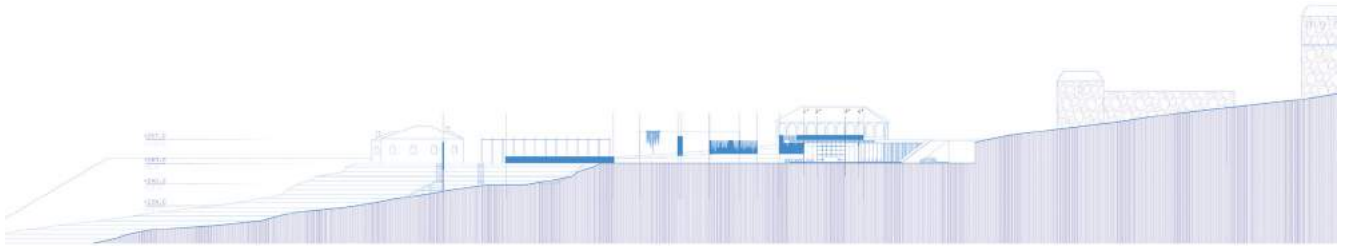
projekat: SAJAM POD TOPOLOM

Zamišljen kao digresija u odnosu na zadato okruženje u programskom i prostornom smislu, Topola Fairground (topolski sajam) odgovara na ekspresivni i nestalni pejzaž topolskog kraja formiranjem niza različitih ambijentalnih celina – kadrova. Zidovi > paravani > pregrade kadriraju nove ambijente, čiji je karakter i nivo privatnosti otklon od buke tranzitne ulice.

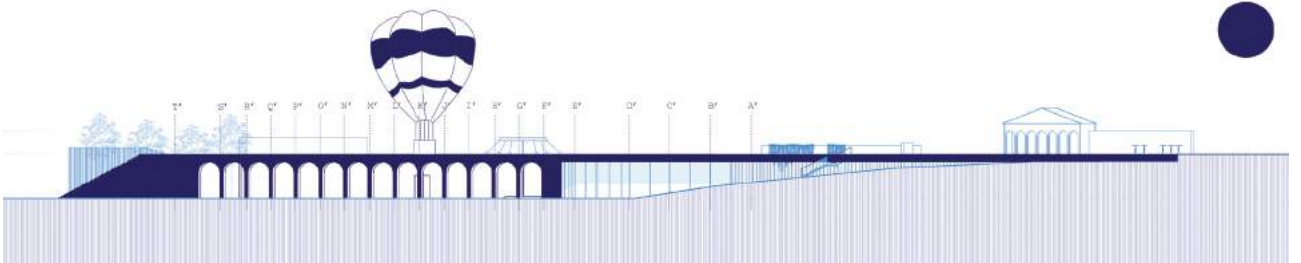
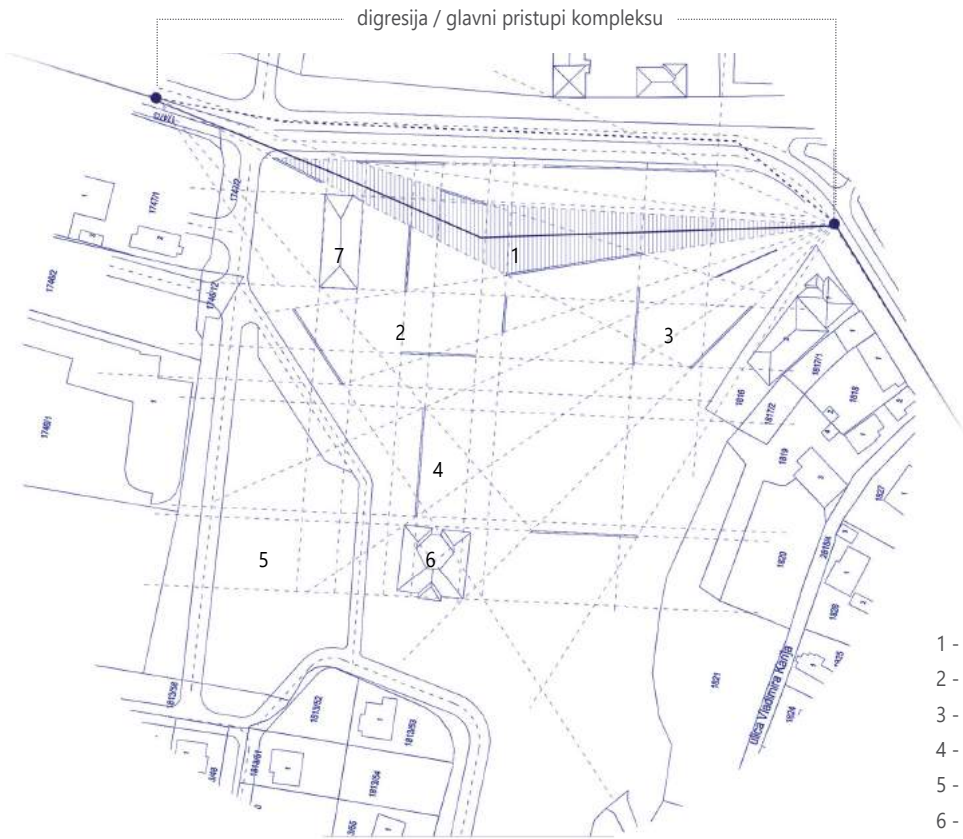
Ideja o zidu kao osnovnom motivu proističe prvenstveno od Oplenca, i prepoznavanja istog kao kulise. Autonomni sistem koji se napaja iz okruženja, a koji se percipira kao deo scenografije čitave regije izražene pokrenutosti, značajan je za tretiranje predmetnog područja. Preuzimanje, dekomponovanje tog sistema, i njegova primena na tretiranoj lokaciji omogućava prevazilaženje morfološke barijere, te misaono i perceptivno uvezivanje značajnog, istorijskog centra Topole. Sa druge strane, izloženost i pripadnost magistralnoj saobraćajnici, zahteva membransko, selektivno, propuštanje i usporavanje toka.

Sa akcentom na brendiranju i plasiranju lokalnih proizvoda, u programskom smislu, TOPOLA FAIRGROUND nudi razne sadržaje interesantne kako lokalnom stanovništvu, tako i stranim i domaćim turistima, ukrštajući im puteve.

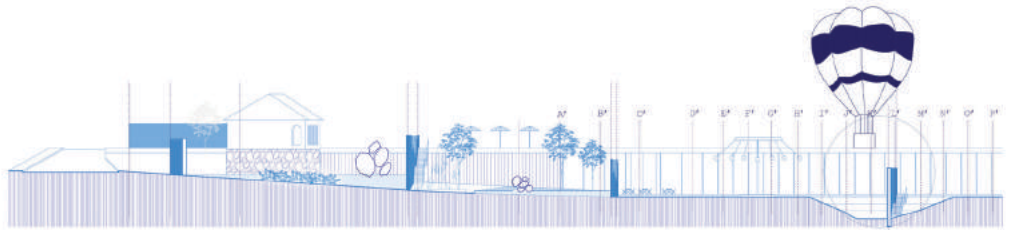




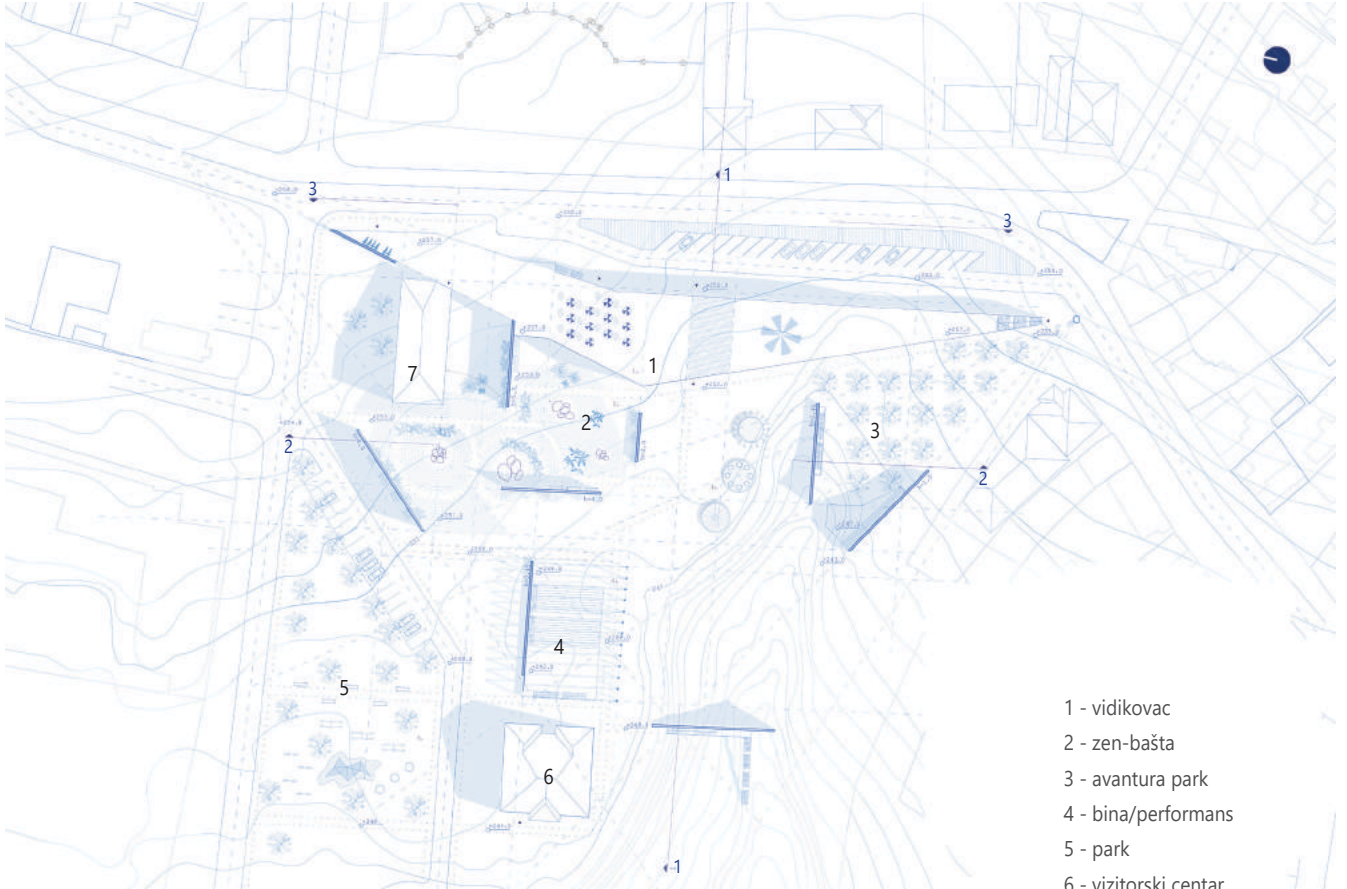
Karakterističan presek 1-1



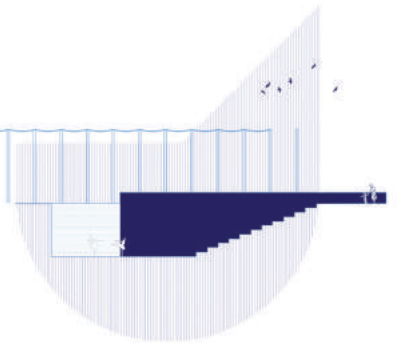
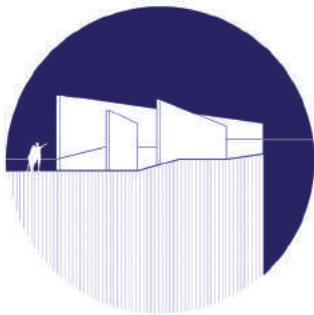
Karakterističan presek 3-3



Karakterističan presek 2-2



- 1 - vidikovac
- 2 - zen-bašta
- 3 - avantura park
- 4 - bina/performans
- 5 - park
- 6 - vizitorski centar
- 7 - Knežev han







Danica Pavićević

tema: LEVAK

projekat: CENTAR ZA RAZVOJ TOPOLE

Morfologija terena, njegova pokretnost, kao i karakteristika Topole kao tranzitne zone najviše su uticale prilikom promišljanja prostora novog centra Topole i njegov potencijalnog programa.

Centar je osmišljen kao mesto pauze, predaha ili dužeg zadržavanja. Levak je forma koja je inspirisala programsku i prostornu koncepciju novog centra.

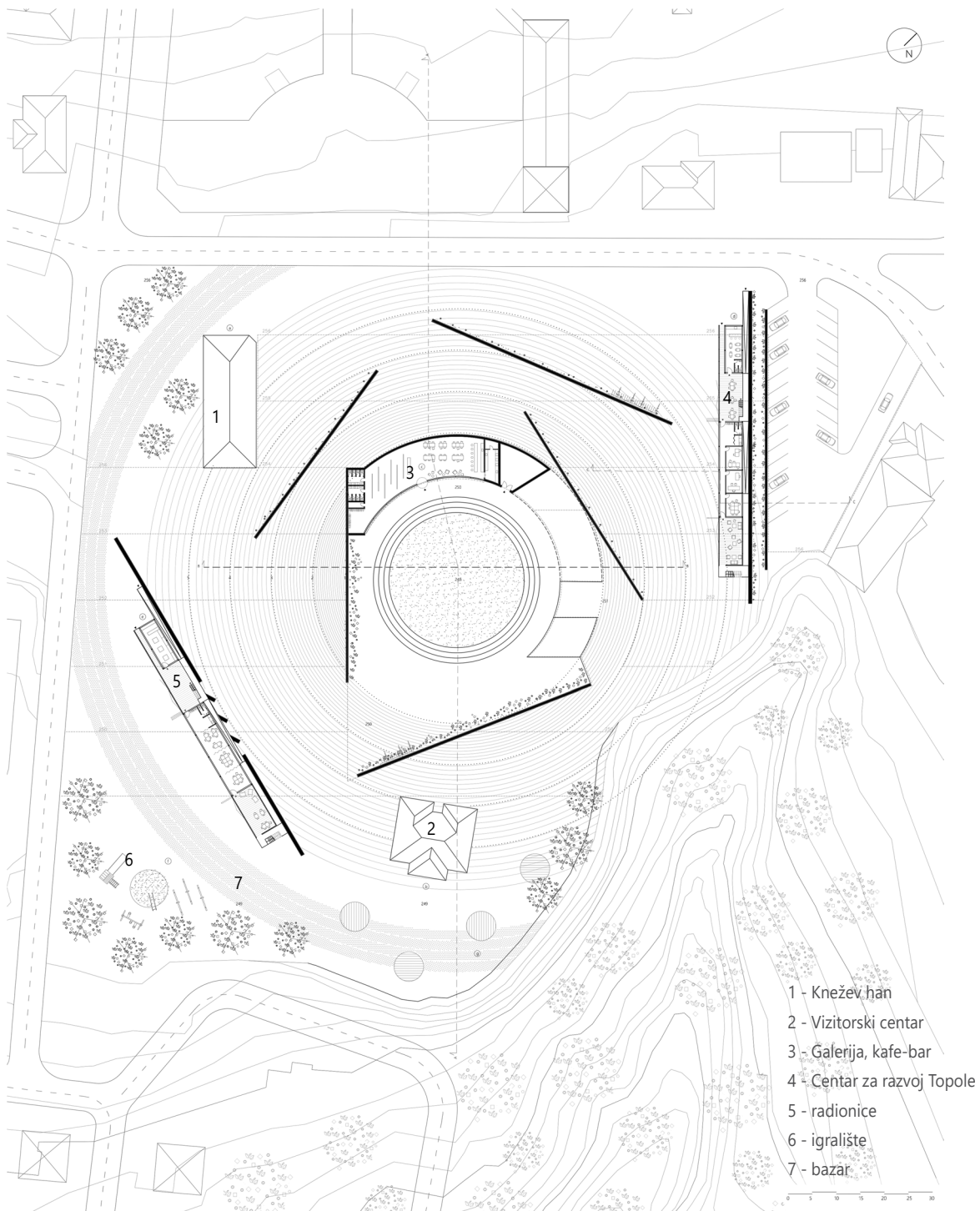
Oblik levka razvijen je u kontinuiranom padu terena u odnosu na dve referentne tačke na lokaciji - Knežev han, najviša tačka, i Turističkog centra, najniže ciljne tačke kretanja posetilaca.

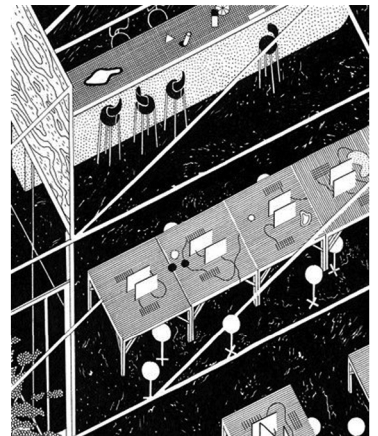
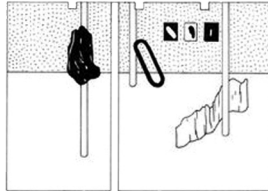
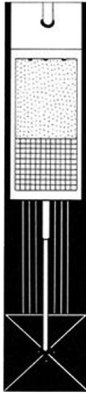
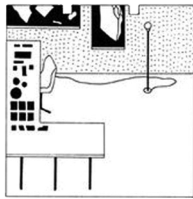
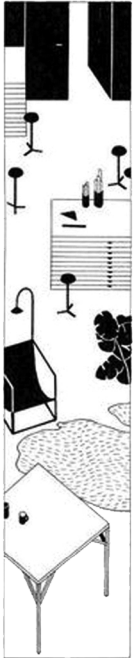
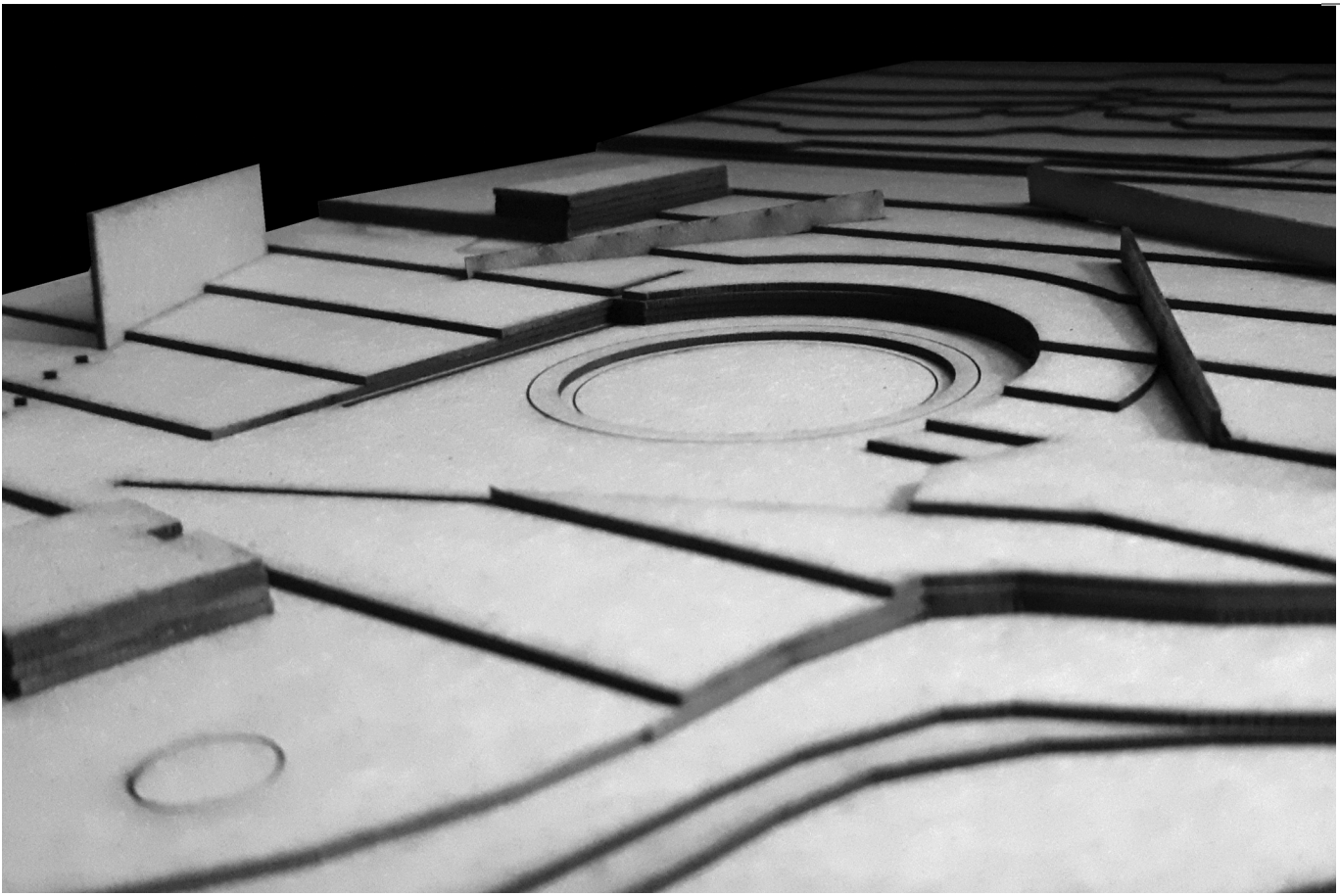
U tom „slivu“, kao elementi usmerenja, zaštite i granice, postavljeni su zidovi kao kao tangente zamišljenih koncentričnih kružnica. Visina zidova, njihov karakter i materijalizacija, kao i program koji se vezuje za njih, doprinose dinamičnosti prostora.

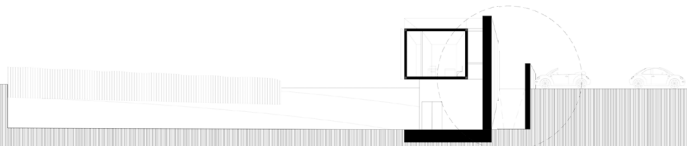
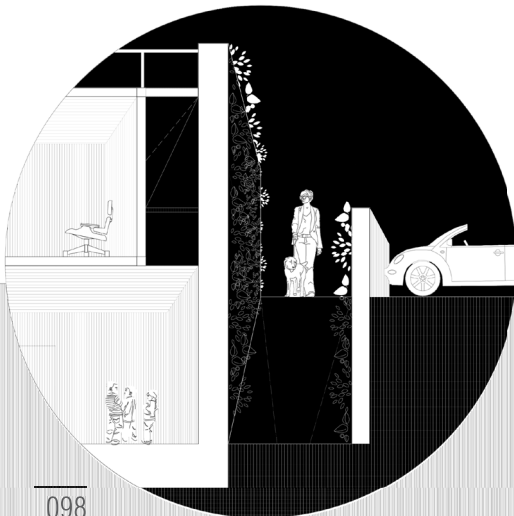
Bočne granice kompleksa markirane su sa jedne strane paviljon Centar za razvoj Topole (vrtić), a sa druge paviljonom Kreativni centar (radionice). Bar-galerija skriveni su u dnu levka dok u samom središtu ostaje prazan disk – izvor centripetalne i centrifugalne sile, zamajac daljeg razvoja Topole.

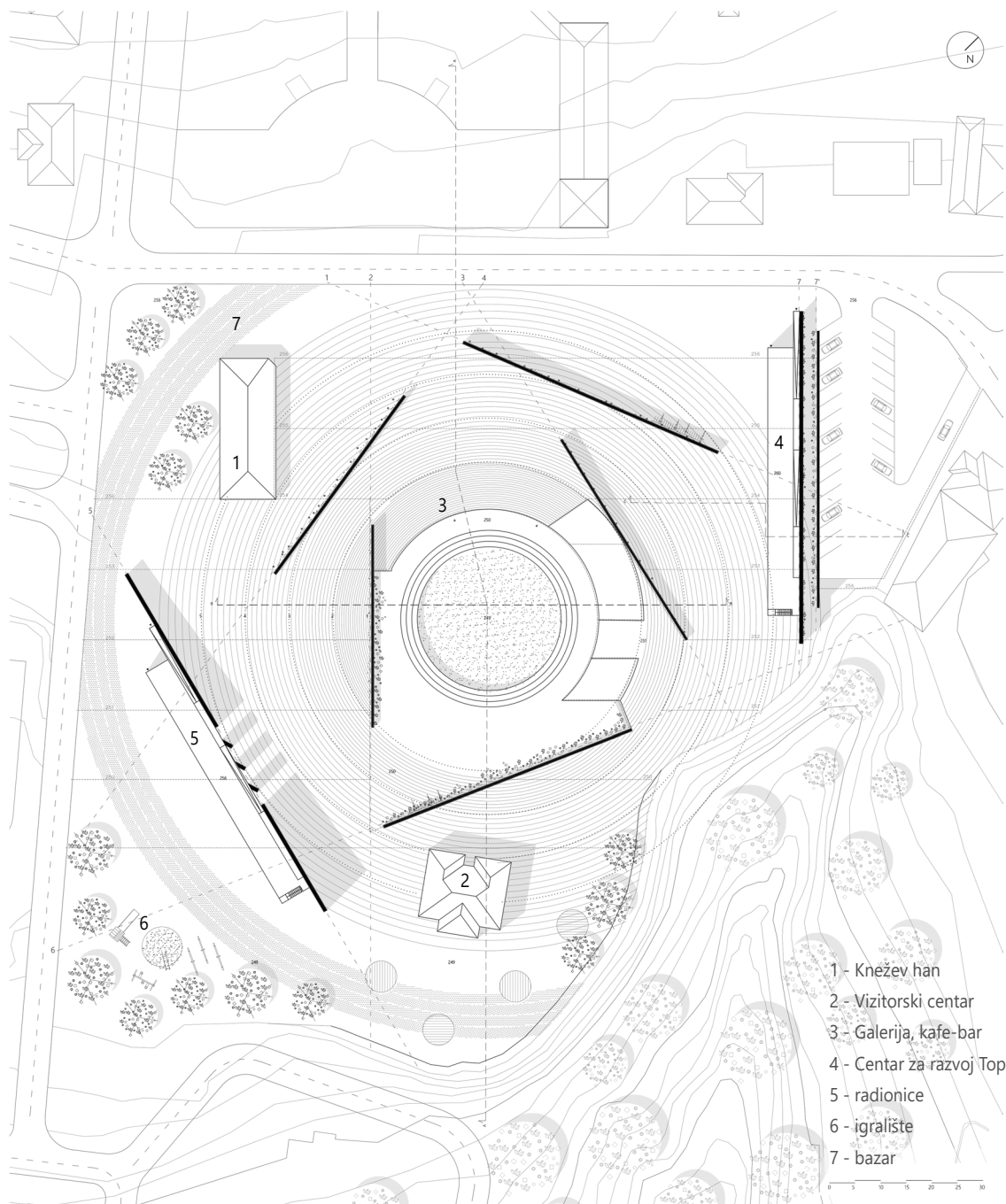
Upotreba lokalnih materijala za zidove i popločanje je drvo i kamen različite granulacije, od stena do peska. To je još jedan način potenciranja centrične kompozicije i uključivanja lokalnog i zatečenog u novi identitet centra.



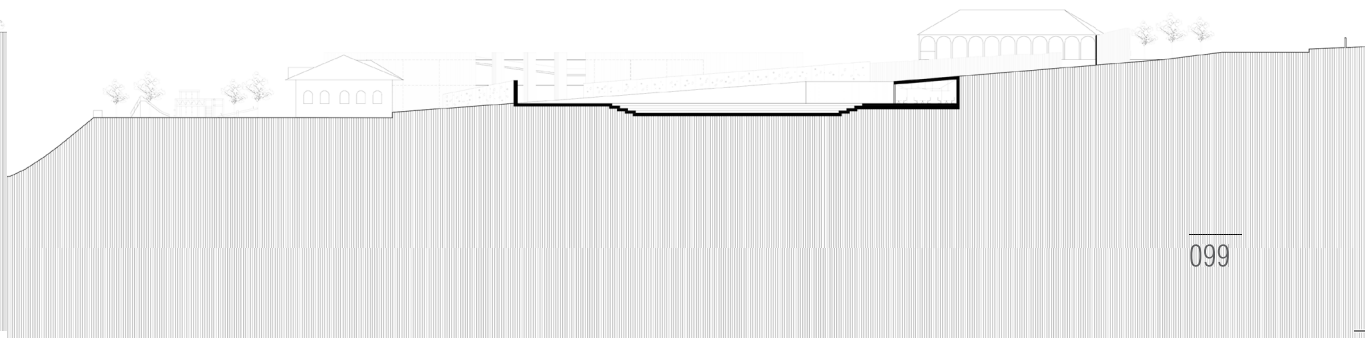








- 1 - Knežev han
- 2 - Vizitorski centar
- 3 - Galerija, kafe-bar
- 4 - Centar za razvoj Topole
- 5 - radionice
- 6 - igralište
- 7 - bazar



Anica Radosavljević

tema: NA VINSKOM PUTU

projekat: VINSKI PARK

Topola, opština u kojoj su poljoprivreda i turizam u razvoju, nalazi se na vinskom putu Šumadije. Novi gradski centar je prostorno i privredno proširenje varoši.

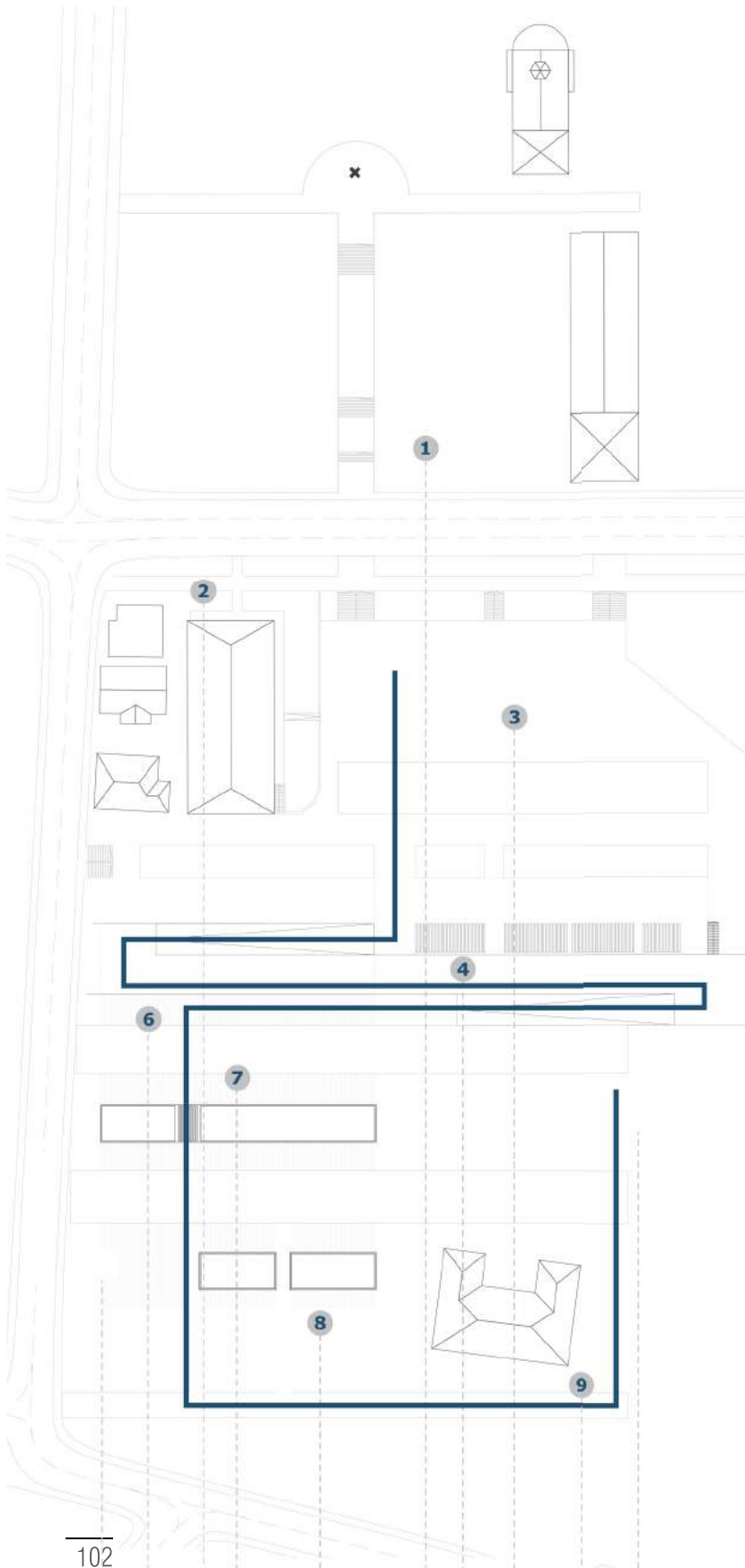
Pozicija novog centra uslovljena je morfologijom terena i linijom kretanja kojom turisti obilaze varoš. Od Oplenca, kroz aveniju Kralja Petra, dolazi se do Karađorđevog grada, naspram čega se razvija novi gradski trg i vinski park.

Park predstavlja mesto odmora, okupljanja i socijalizacije stanovnika Topole, ali i doprinosi ekonomskom razvoju mesta uvođenjem novih funkcija u parkovskom ambijentu – edukacija, degustacija i trgovina. Ugostiteljski objekti, gostima pružaju očekivanu udobnost. Cilj edukacije i trgovine u ovom parku je očuvanje i promovisanje lokalne tradicije. U okviru parka, predviđena je stalna promocija lokalnih vinarija kao i prodaja tradicionalnih gurmanskih proizvoda lokalnog stanovništva.

Vinski park je odgovor na želju da se na ovom mestu ostvari spoj tradicije i kulture u ležernoj i razdraganoj atmosferi.

TOPOLA





1 - Karađorđev grad



2 - Knežev han



3 - gradski trg



4 - kafe-bar



5 - terasa



6 - degustacija i maloprodaja vina



7 - trgovina voće, povrće, sirevi



8 - edukacija prezentacije, kursevi



9 - vizitorski centar

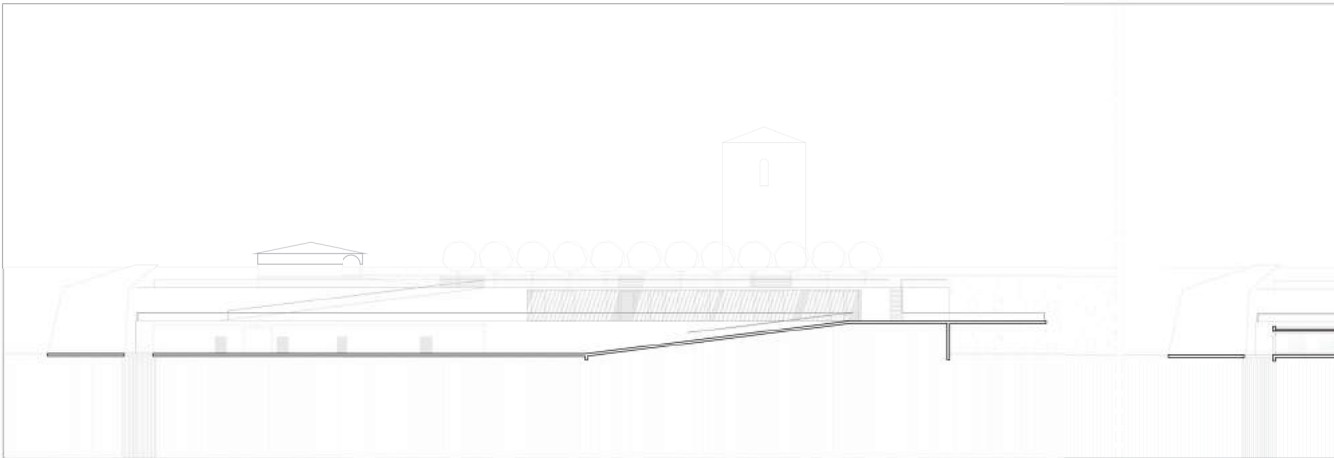




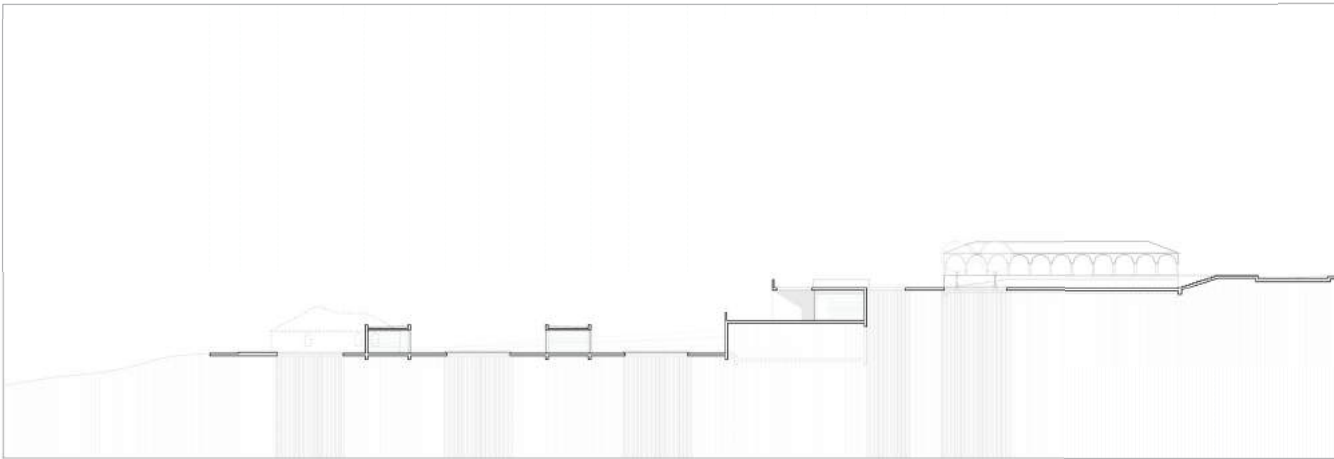
Parterno rešenje (nivo I)



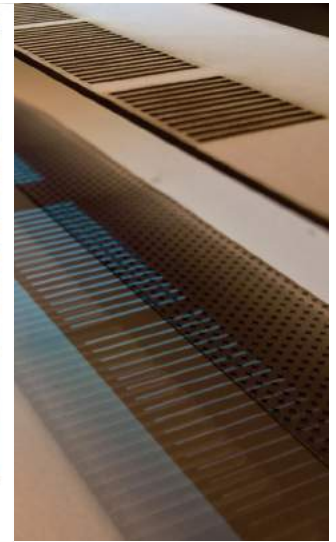
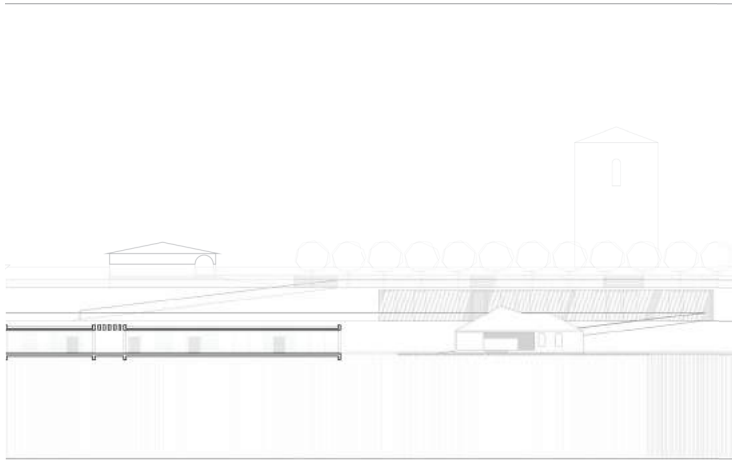
Parterno rešenje (nivo II)



Karakterističan presek B-B

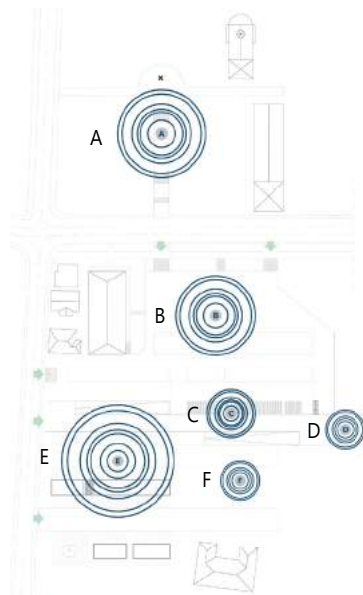


Karakterističan presek A-A



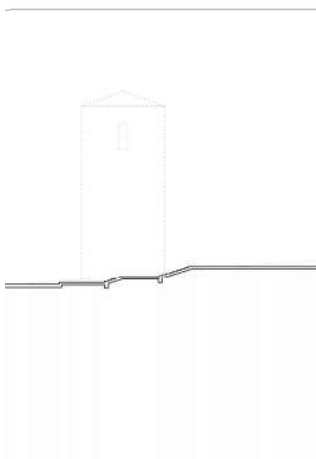
Karakterističan presek C-C

0 5 10 20 50m



Koncentracija korisnika Vinskog parka

- A - Karađorđev grad
- B - Trg
- C - Vino i kafe-bar
- D - Terasa/vidikovac
- E - Prodaja domaćih proizvoda
- F - Vrt



Uroš Macakanja

tema: MERA

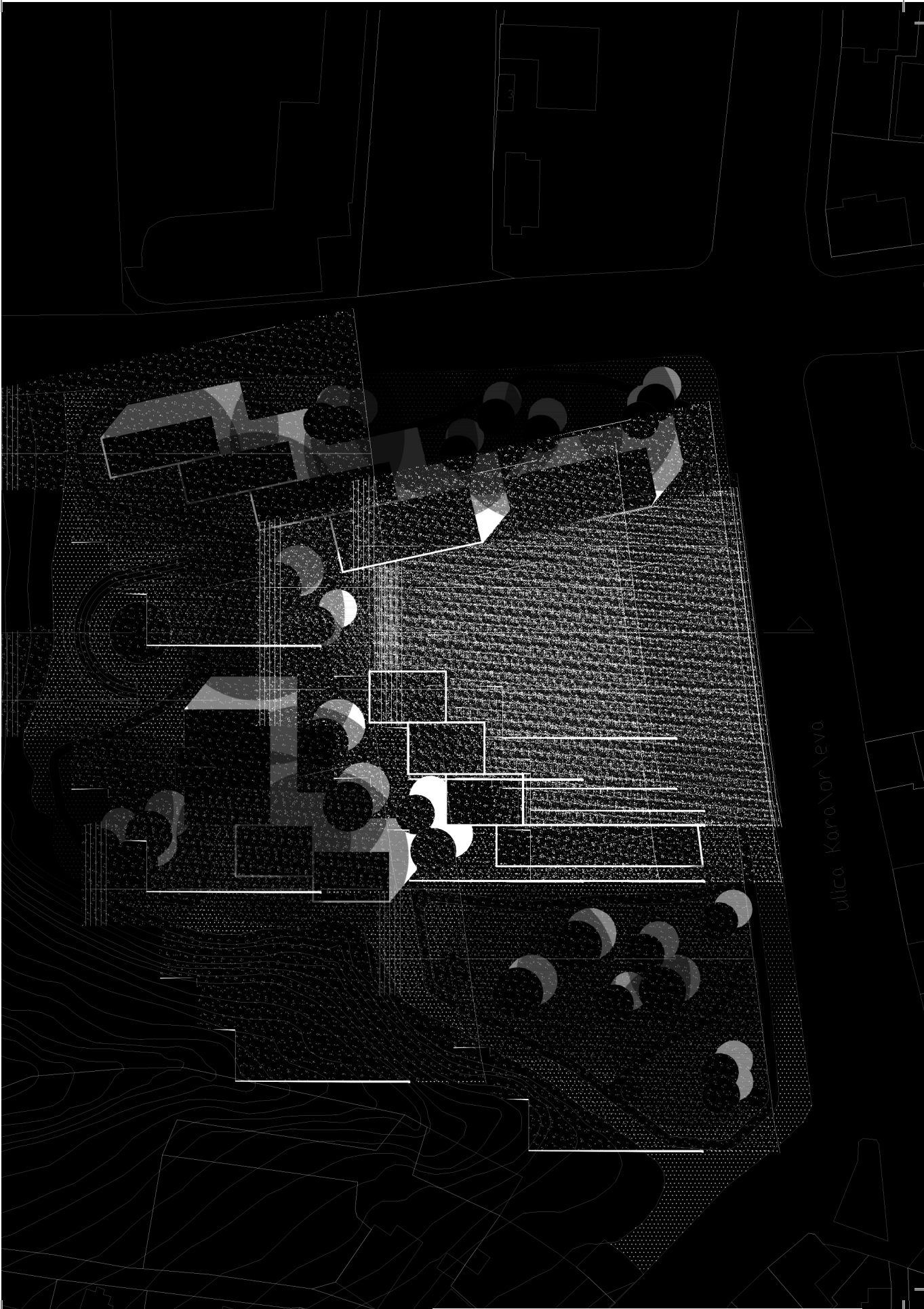
projekat: DENIVELISANI TRG

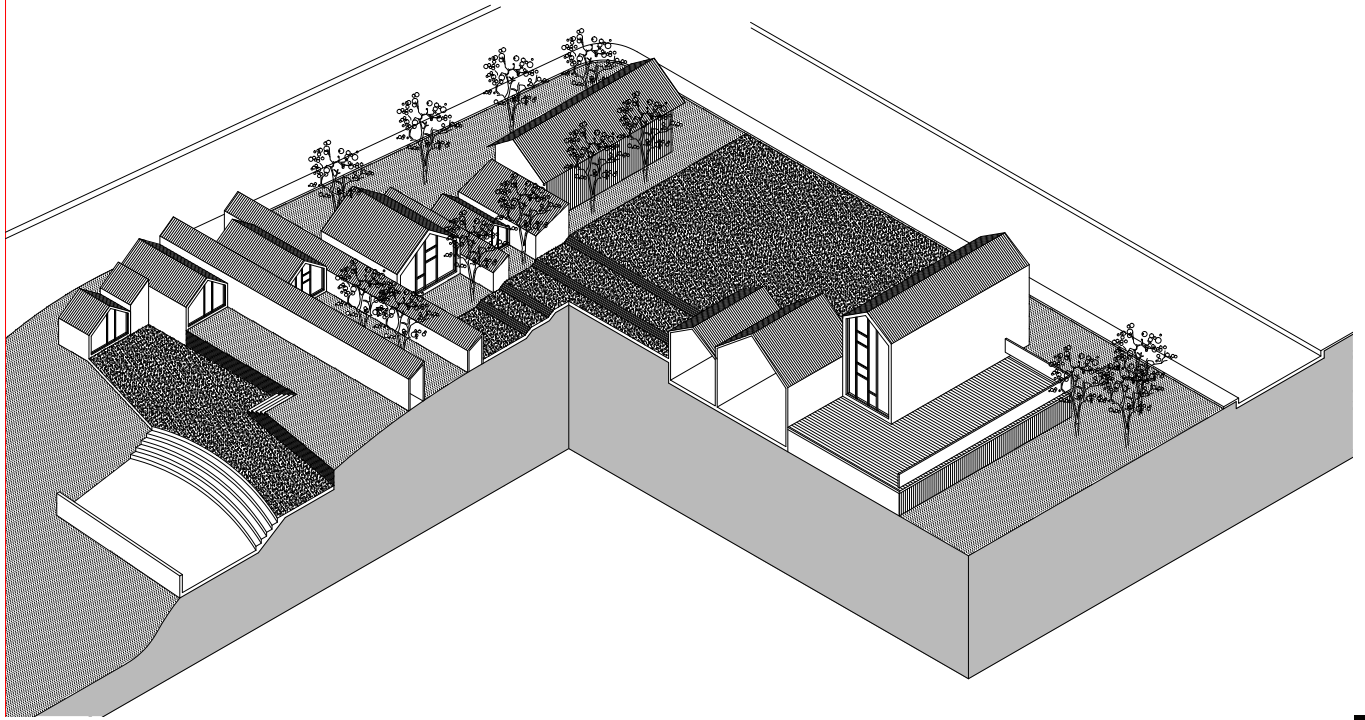
Oblik novog centra Topole definišu prave linije i pravi uglovi, stroga podeljenost prostora na zone i jasne linije kretanja. Trg je centralno postavljen tako da se otvara ka spoljašnjem prostoru, pozivajući posetioce Karađorđevog grada.

Objekti su raspoređeni u pravilnoj geometrijskoj formaciji i ograničavaju unutrašnji prostor, ističući ga u odnosu na okolinu kao nešto bitno, centralno.

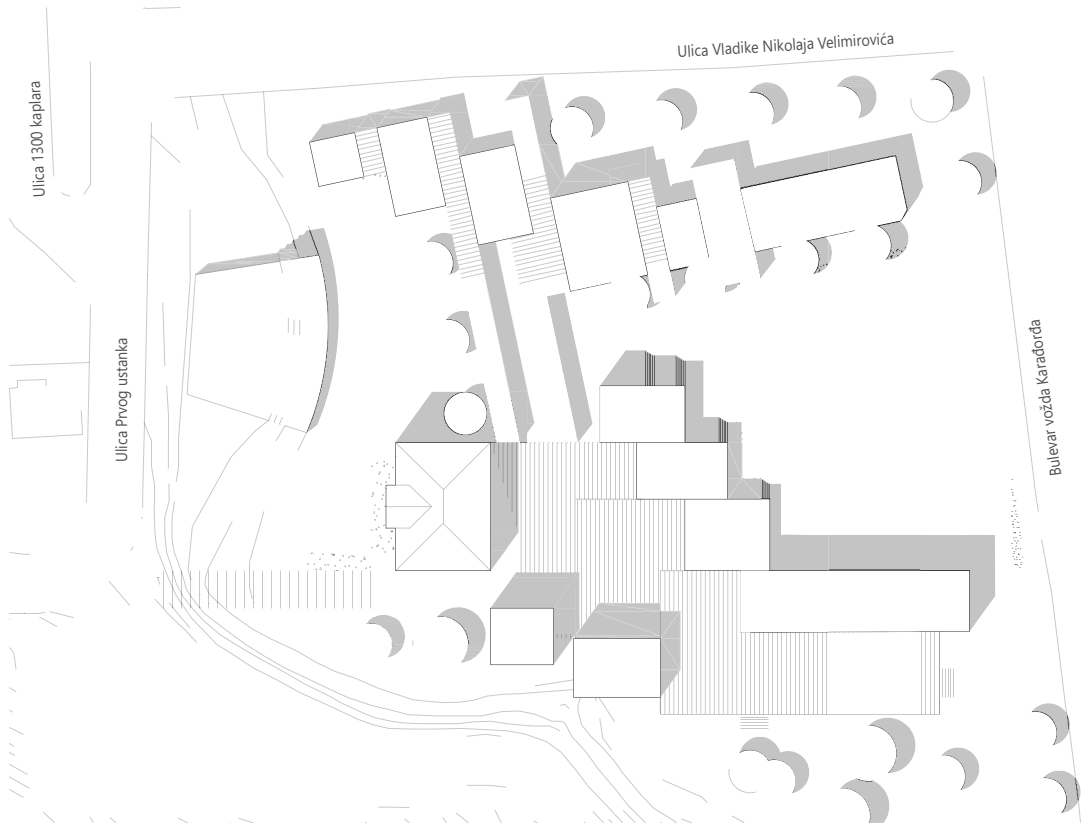
Novi centar ima poroznu fizičku strukturu, komunicira sa svojom okolinom, a ipak opstaje kao nezavisna celina.

Materijalizacija partera i objekata i interpretacija tradicionalne arhitekture je u savremenom ključu – svedena, nenametljiva, primerena mestu i aktuelnom ekonomskom trenutku.

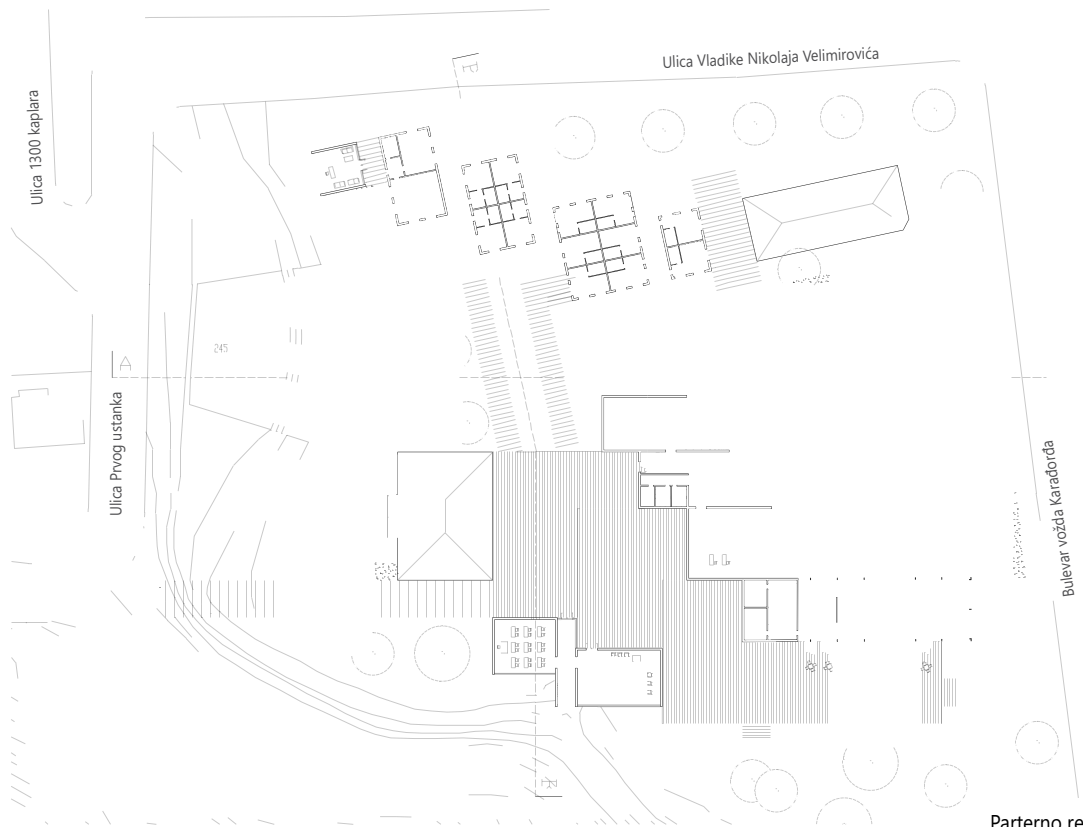




Presek (aksonometrijski prikaz)



Kompoziciono rešenje



Parterno rešenje



Dalibor Knežević

tema: TREM.POSTAMENT.GENERATOR

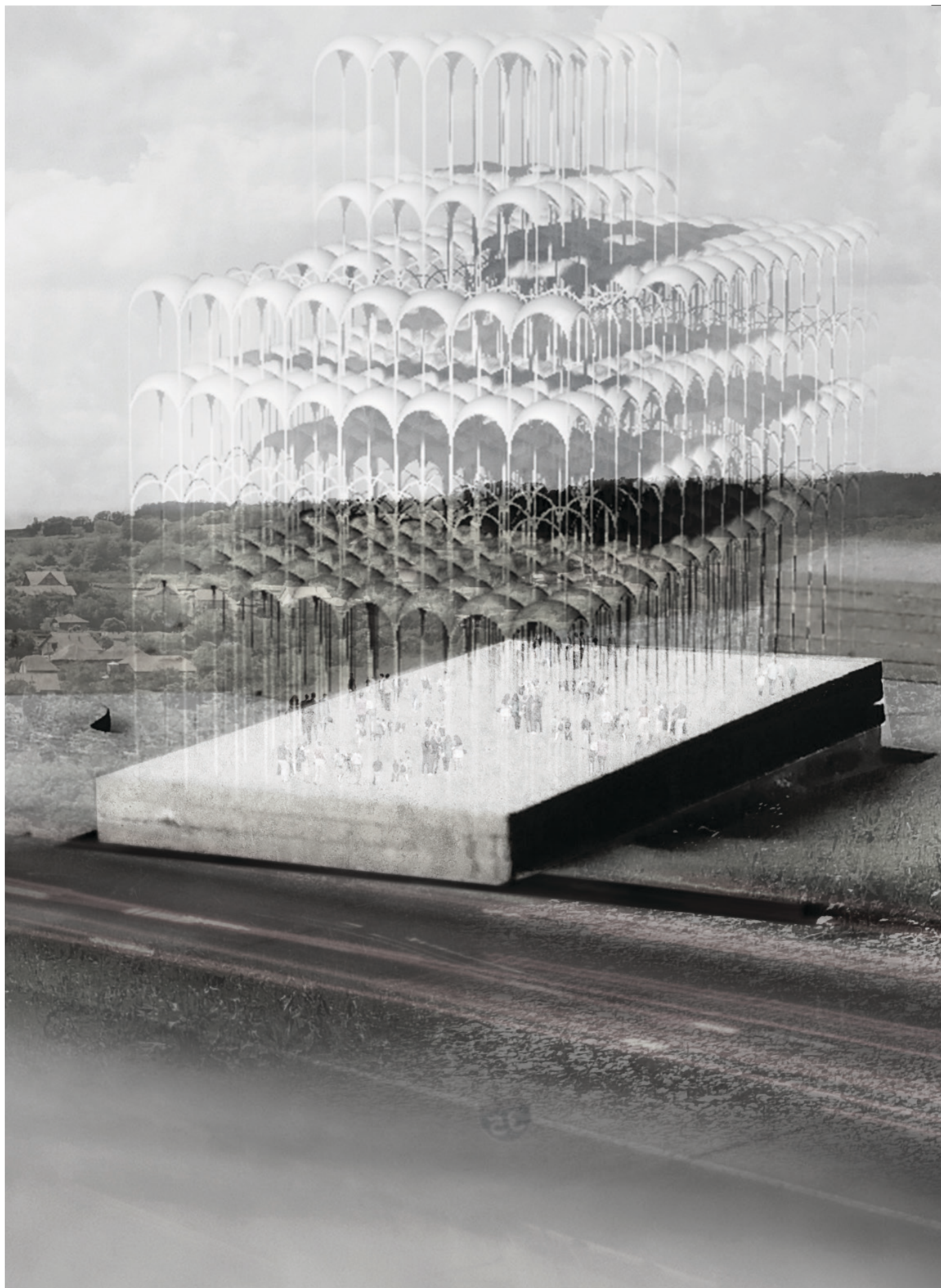
projekat: BAZAR SA ŠKOLOM ZA SOMELIJERE

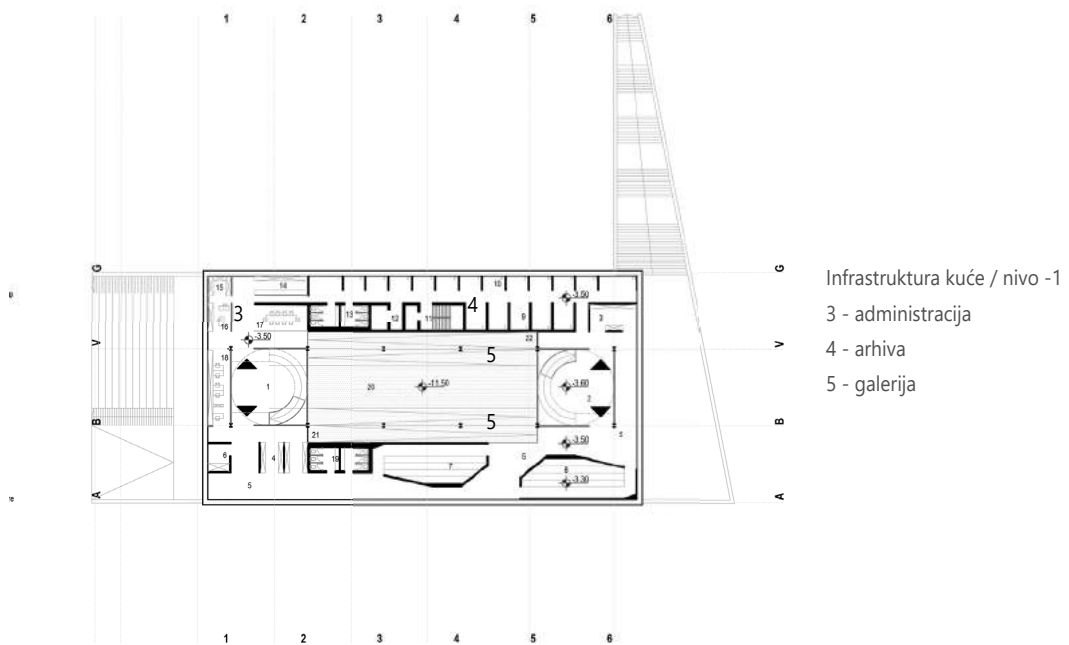
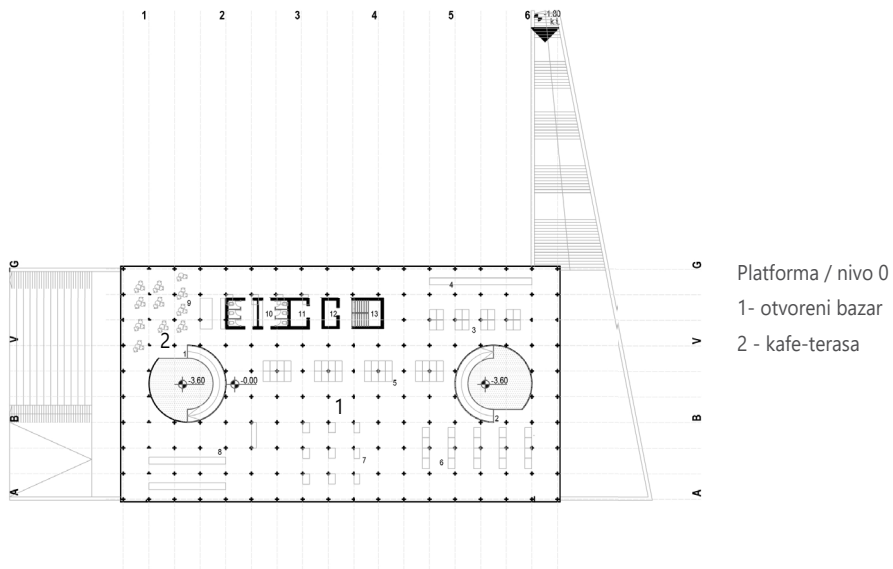
Pojam trema, i postamenta značajna je tipološka projektantska situacija u tradicionalnoj arhitekturi, a kada je Topola u pitanju, primerena i simbolički jaka intervencija. Tektonika, čvrsto - lako, i inteziviranje međuprostora spoljnog i unutrašnjeg kroz arhitekturu trema, dva su osnovna elementa kojim se promišlja zadatak novog centra u starom jezgru grada.

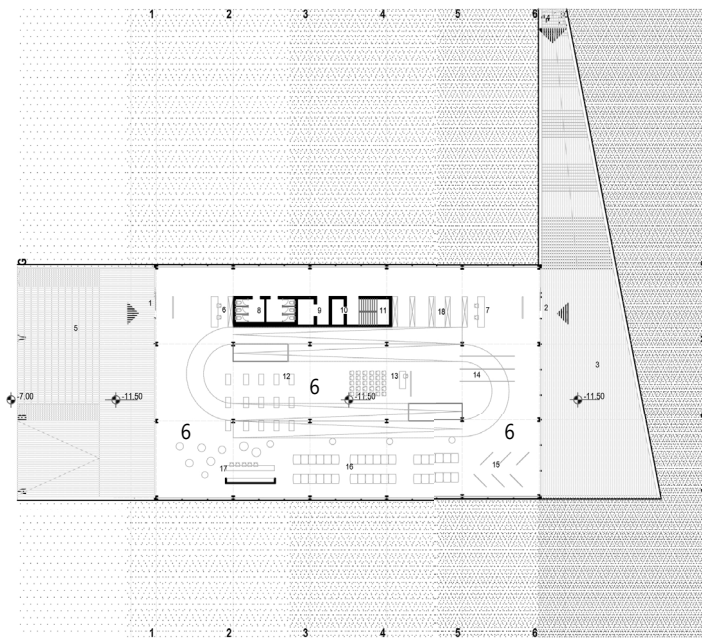
Promišljajući mogući program novog gradskog centra Topole, u aktuelnom društvenom i ekonomskom kontekstu, razvijena je ideja hibrida otvorenog bazara-muzeja vina. Hibridna struktura, koncipirana na način da podstakne veze između programa, korisnika, prostora, pre nego da se projektom definišu. Generisanje događaja je cilj projekta, pre nego jasno kreiranje i nabranje poželjnih sadržaja: skladišta, degustacija, prodaja vina, galerijski prostori, višenamenske sale, škola za somelijere.

Lebdeća, a pojavno teška platforma, omogućuje kontinuiranu vezu Karađorđevog grada, novog gradskog centra, i postojećih sadržaja lokacije.

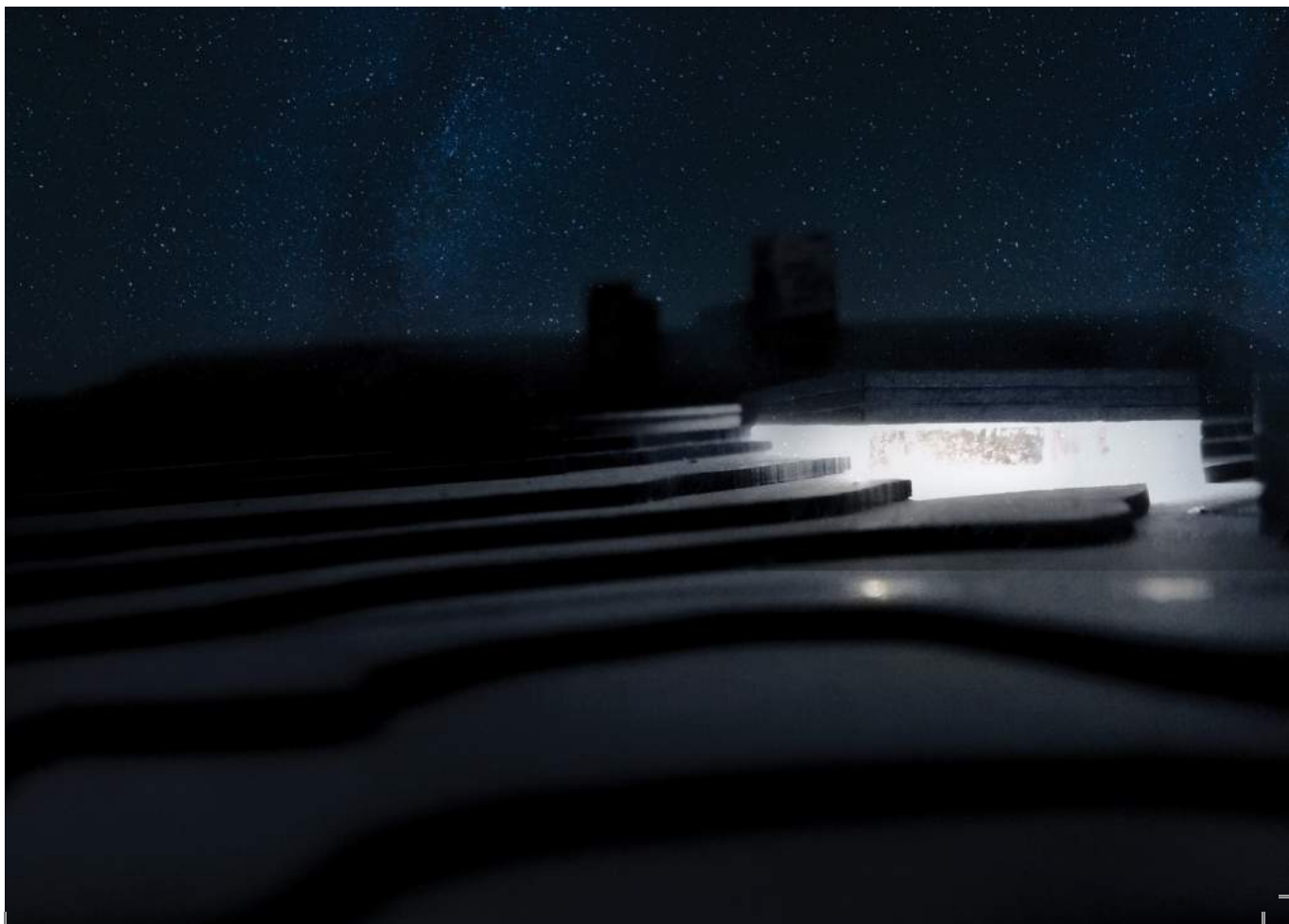
Brisanje granica javnog prostora trga i privatnog prostora, postignuto je sistemom tremova - svodovi na nizu stubova, preuzetih iz vernakularne arhitekture, predstavljaju prepoznatljivu vertikalu – virtuelno obeležje centra.

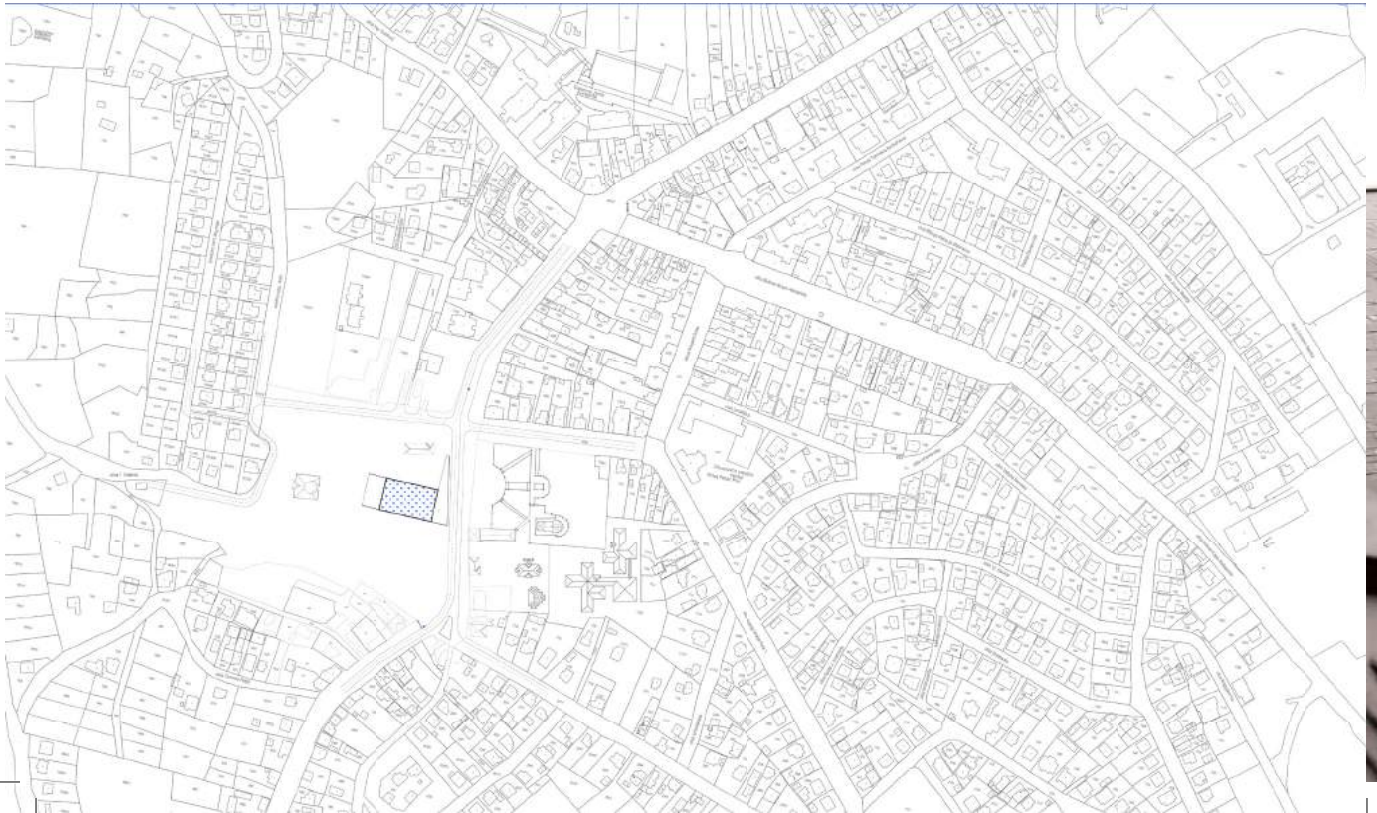
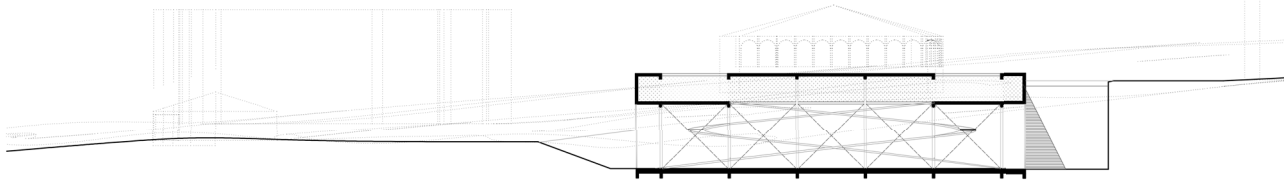
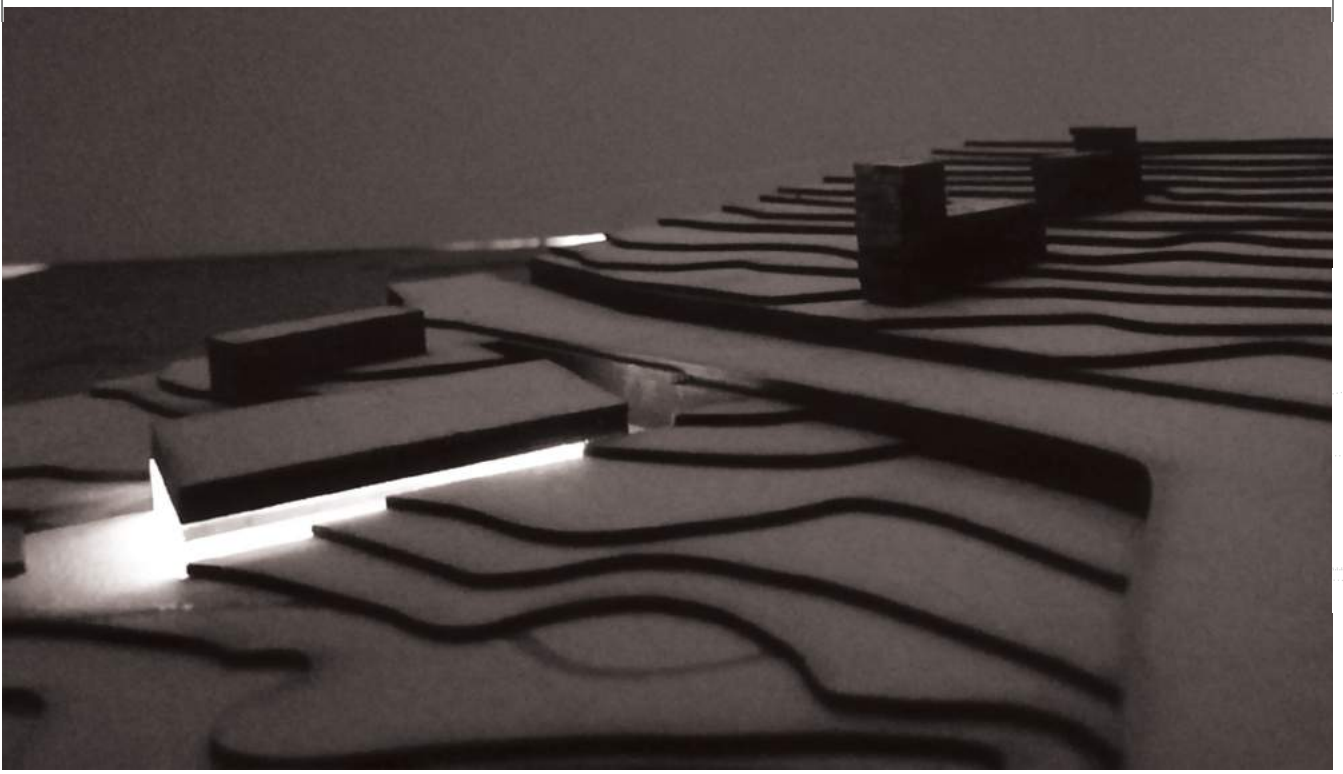


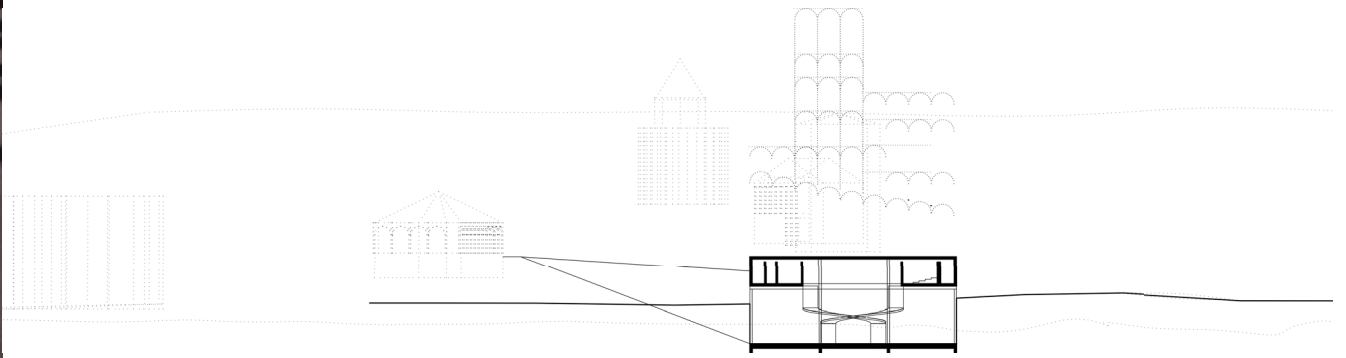




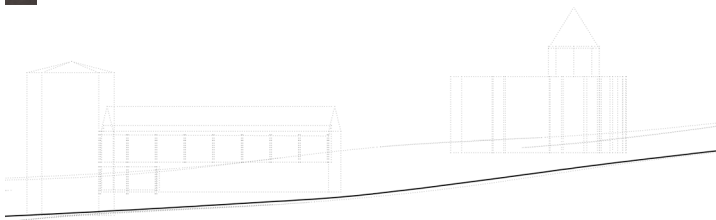
Infrastruktura kuće / nivo -2
6 - izložbeni prostor







Poprečni presek



Podužni presek



Kristina Kovačević

tema: RUB

projekat: PALATA ZABAVE

The Fun Palace (1964) nije bila zgrada u bilo kom konvencionalnom smislu, ali je umesto toga bila društveno interaktivna mašina prilagođavajući se promenama kulturnih i društvenih uslova svog vremena i mesta.

The Fun Palace provocira samu definiciju arhitekture, zbog toga što uopšte nije uobičajena „zgrada“, već neka vrsta skele ili rama, koji obuhvata društveno interaktivnu mašinu - virtuelnu arhitekturu spajanjem umetnosti i tehnologije. U izvesnom smislu, ostvarenje Le Korgozjeovih (Le Corbusier) tvrdnji o upućenosti tehnologije na arhitekturu i ideji o „mašini za život“. To nije bio muzej, niti škola, pozorište ili luna-park, ali ipak svaki od ovih programa se mogu događati istovremeno ili u različito vreme. The Fun palace je bila okruženje za interakciju i reakciju korisnika.

Mathews, S. (2005), 'The Fun Palace: Cedric Price's experiment in architecture and technology', *Technoetic Arts* 3:2, pp. 73–91, doi: 10.1386/tear.3.2.73/1

Jedna od specifičnosti morfologije grada Topole su rubovi, odsečni prekidi. Višeznačnost ruba i njegova interpretacija kroz arhitekturu su predmet ovog rada. Lokacija se nalazi na samom rubu Karađorđevog grada, na ivici terena koji se „survava“ prema Karađorđevoj česmi. Pozicioniranje longitudinalnog, jednotraktnog objekta naspram Karađorđevog grada stvoren je još jedan rub u prostornom i programskom smislu.

Jedna od mogućnosti da se upozna tradicija Topole, duh i način života Topolaca je Oplenačka berba, koju Šumadinci jednostavno zovu Vašar u Topoli. Ova tradicija je inspirisala programsku koncepciju projekta.

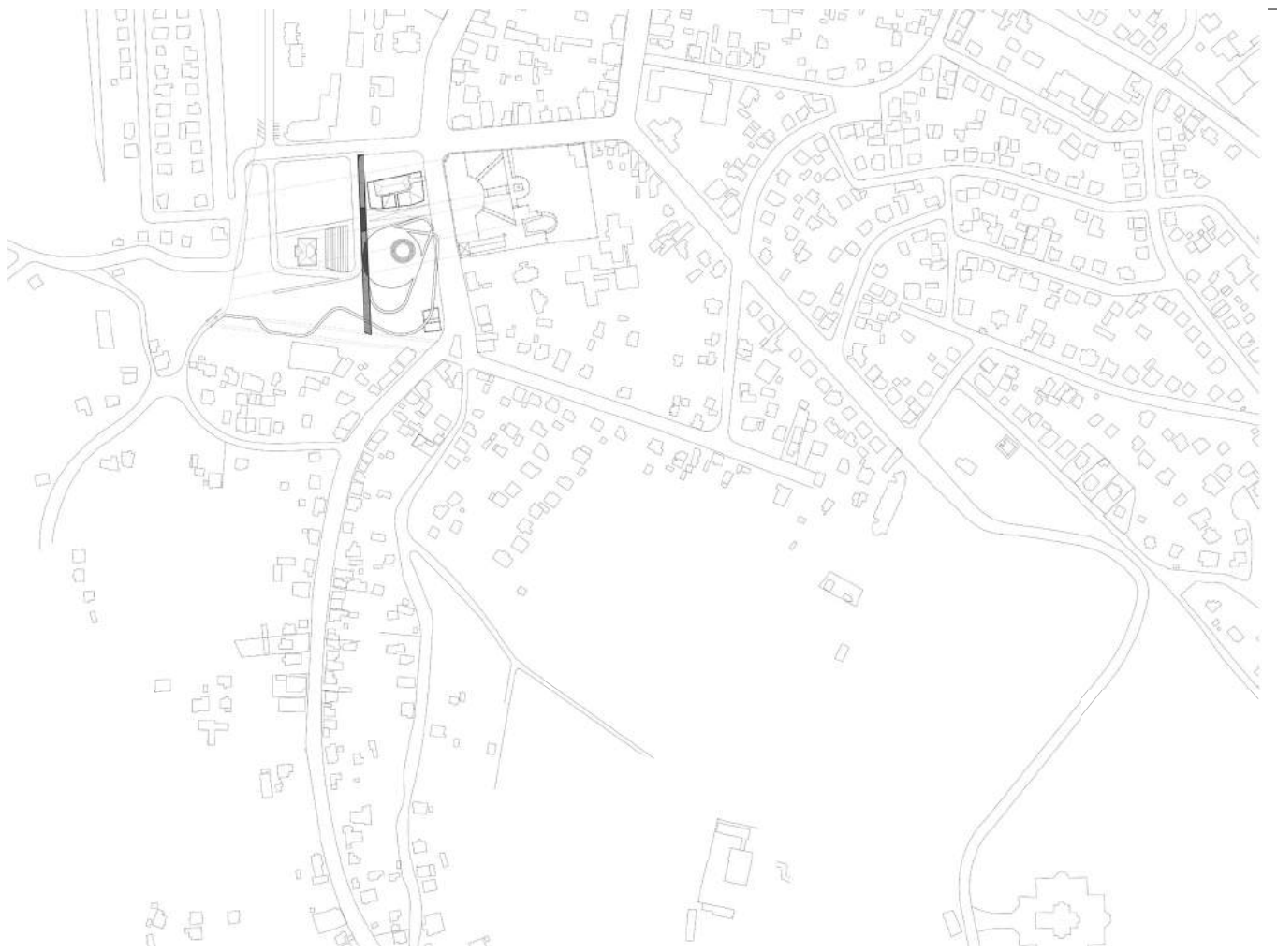
Zabava (važar, *panađur*) kao program razvija se u dva domena:

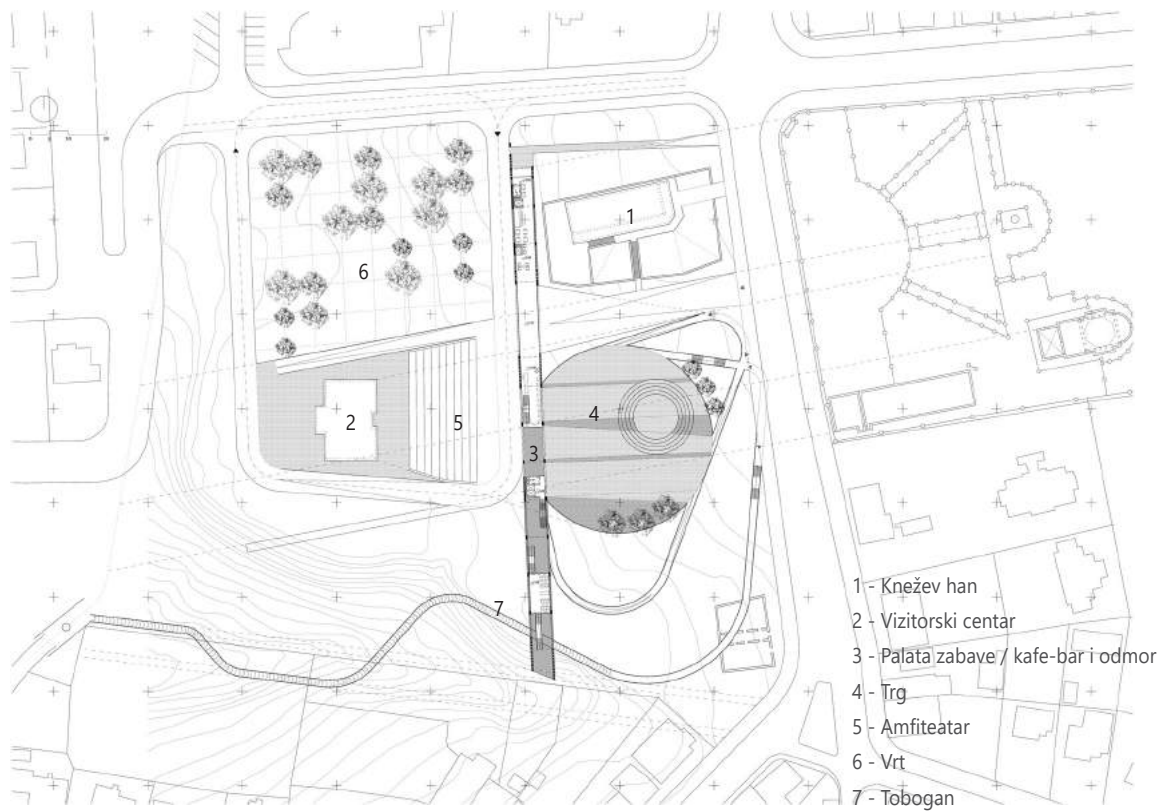
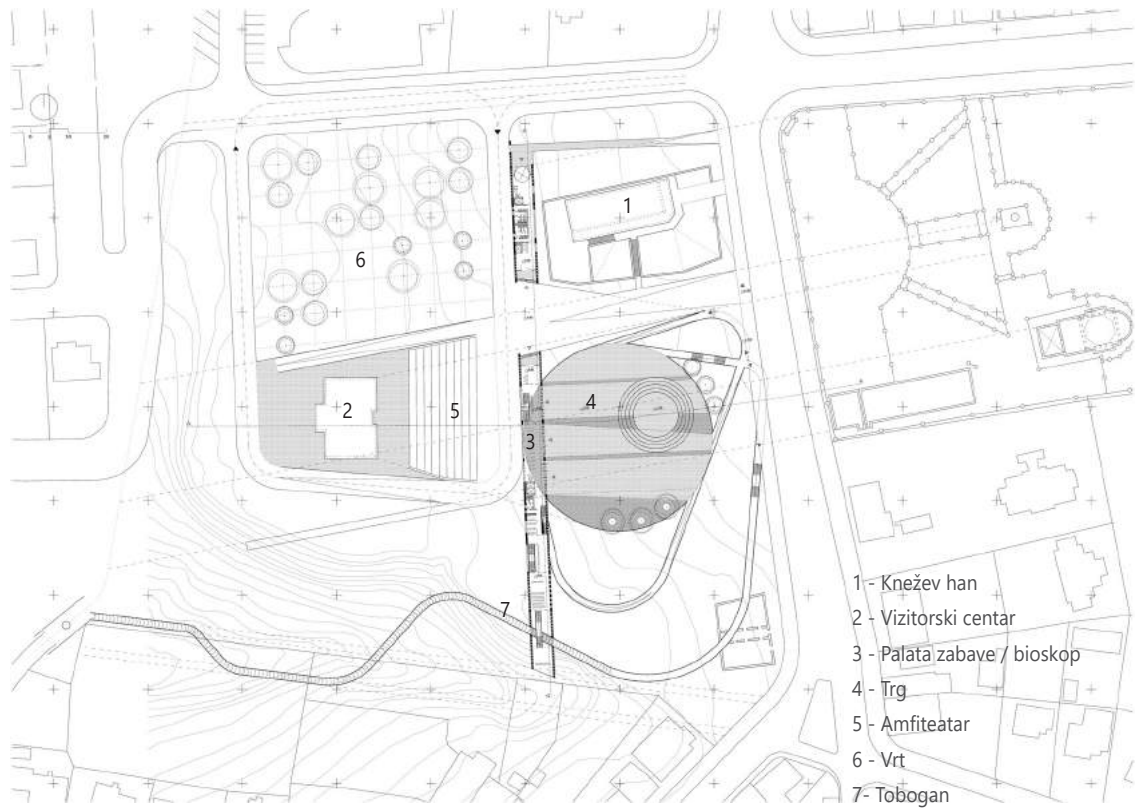
- javni prostor - promenljivost programa u različitim periodima kako bi prostor bio konstantno aktivan;

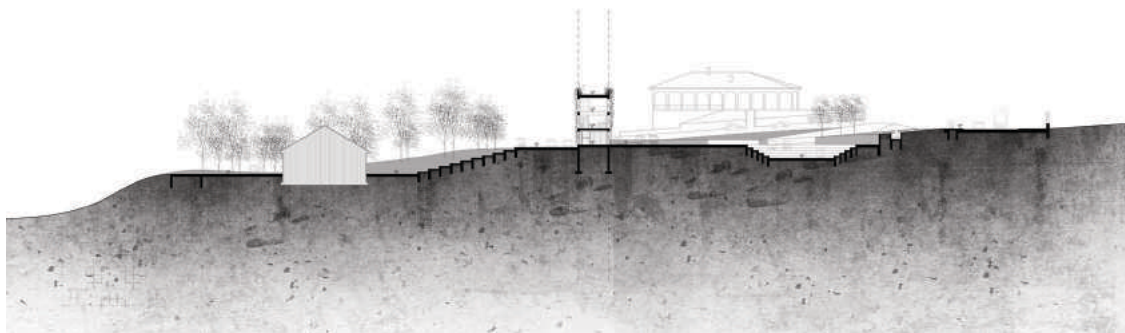
- zabava kao infrastruktura – stalnost, servilnost i transformabilnost strukture.

Objekat je transformabilan u cilju afirmacije i emancipacije kulturnog konteksta savremenog trenutka.

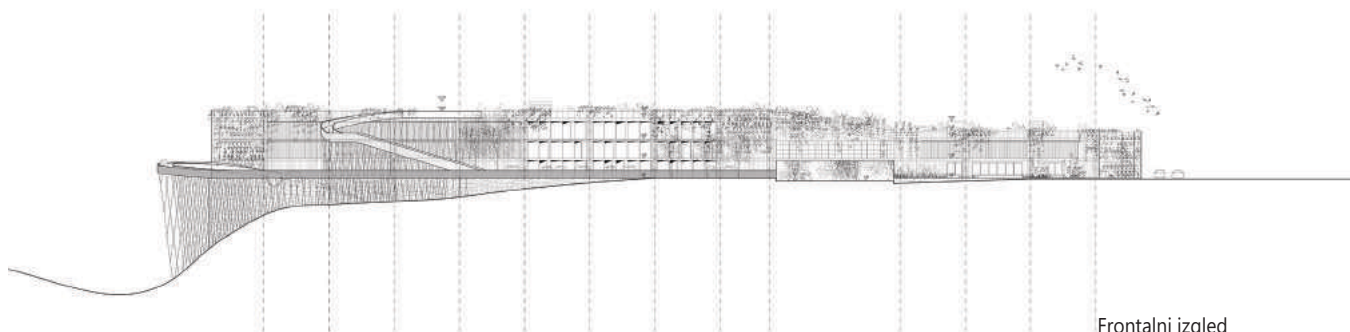
Po uzoru na koncept društveno interaktivne mašine Topola ovde dobija palatu zabave. Palata je snažna, dinamična, savremena struktura, koja je izgledom, sadržajem i položajemo dostojna naslednica tradicije važara u Topoli.



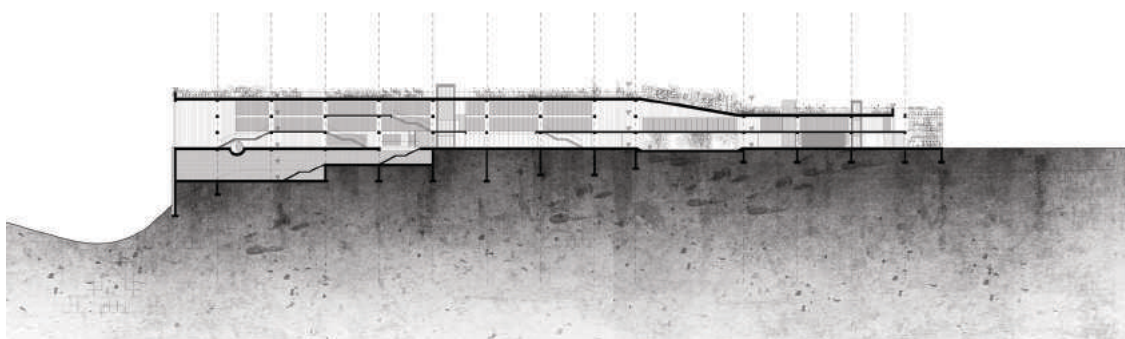




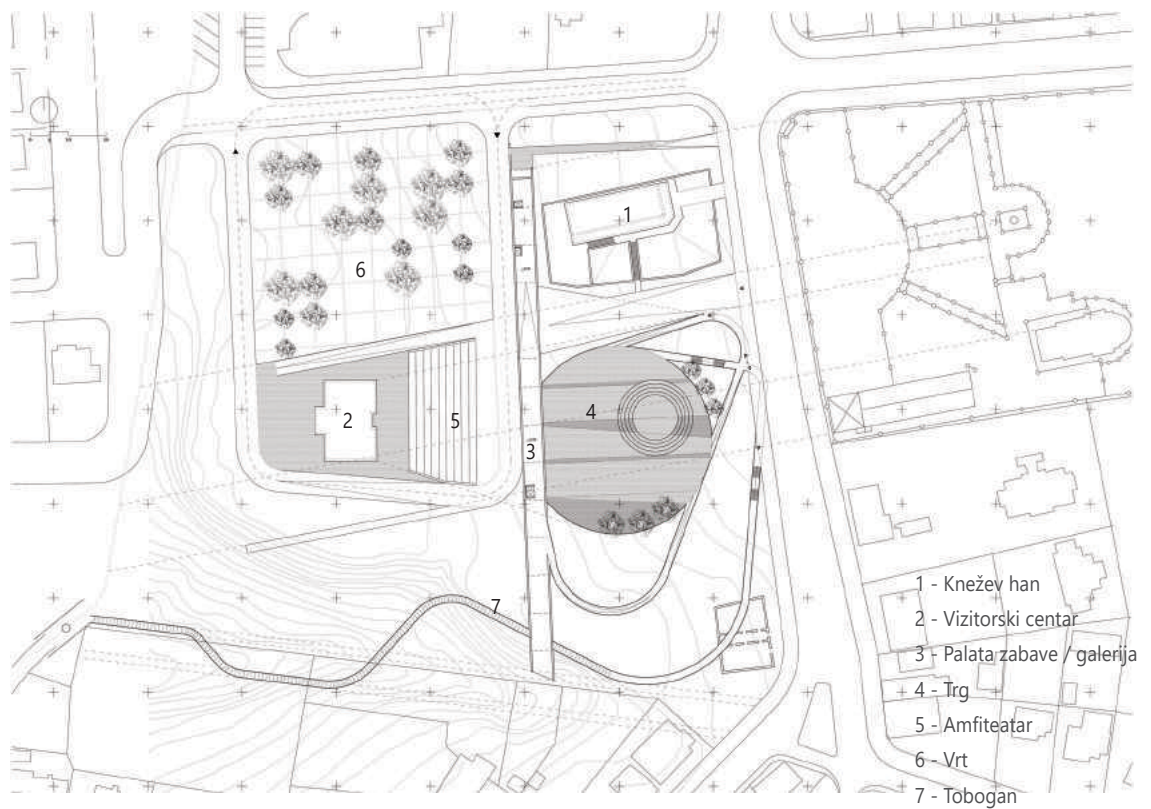
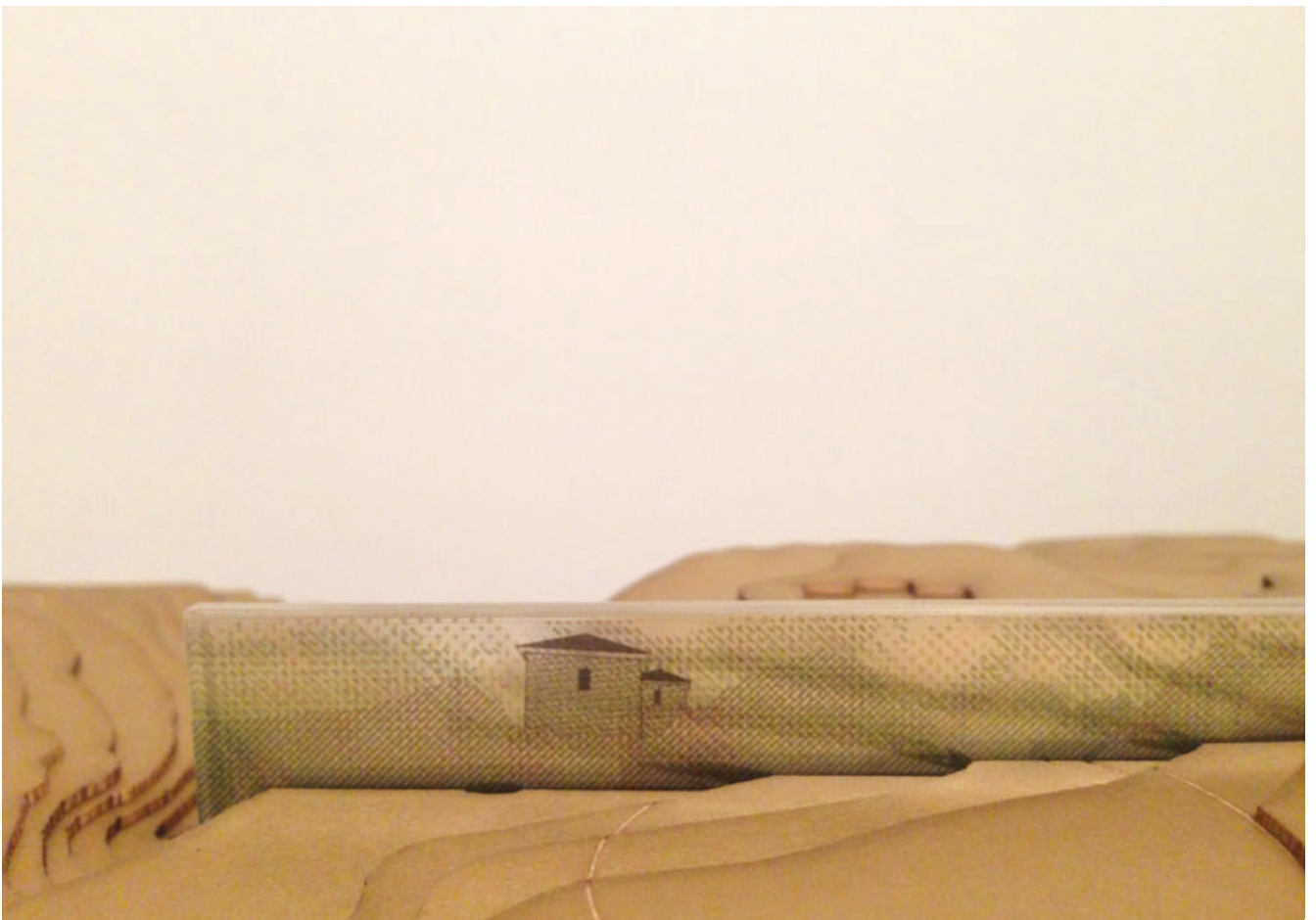
Poprečni presek

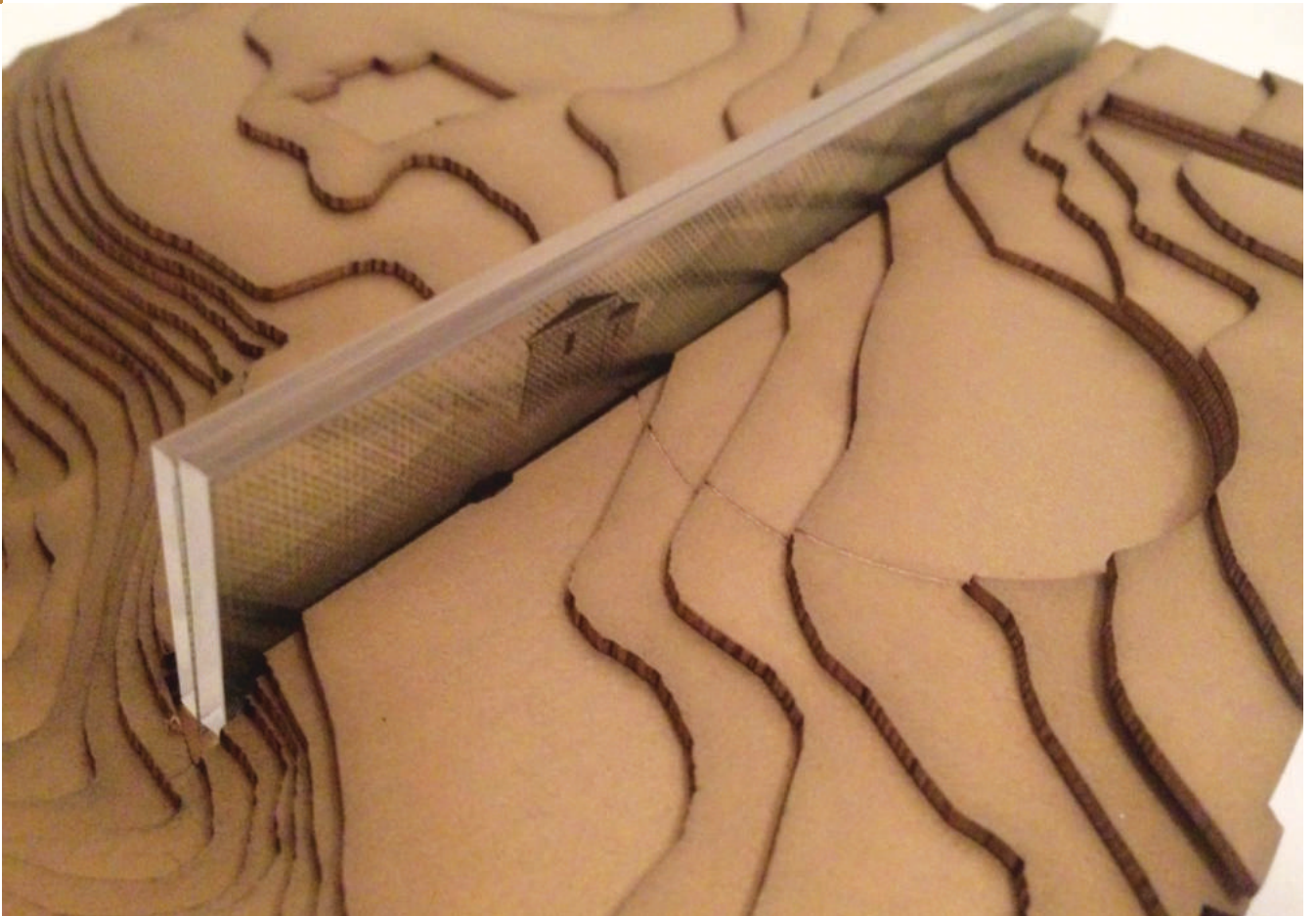
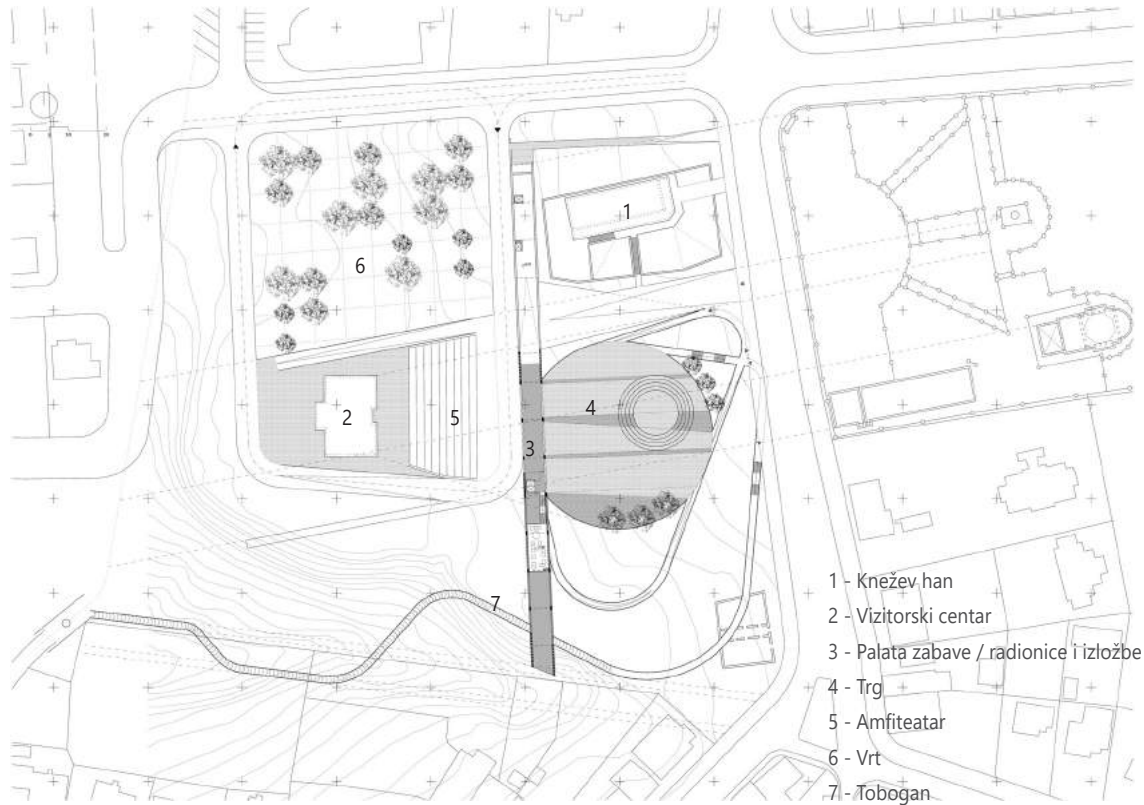


Frontalni izgled



Podužni presek





Nenad Đorđević

tema: MITOLOGEME

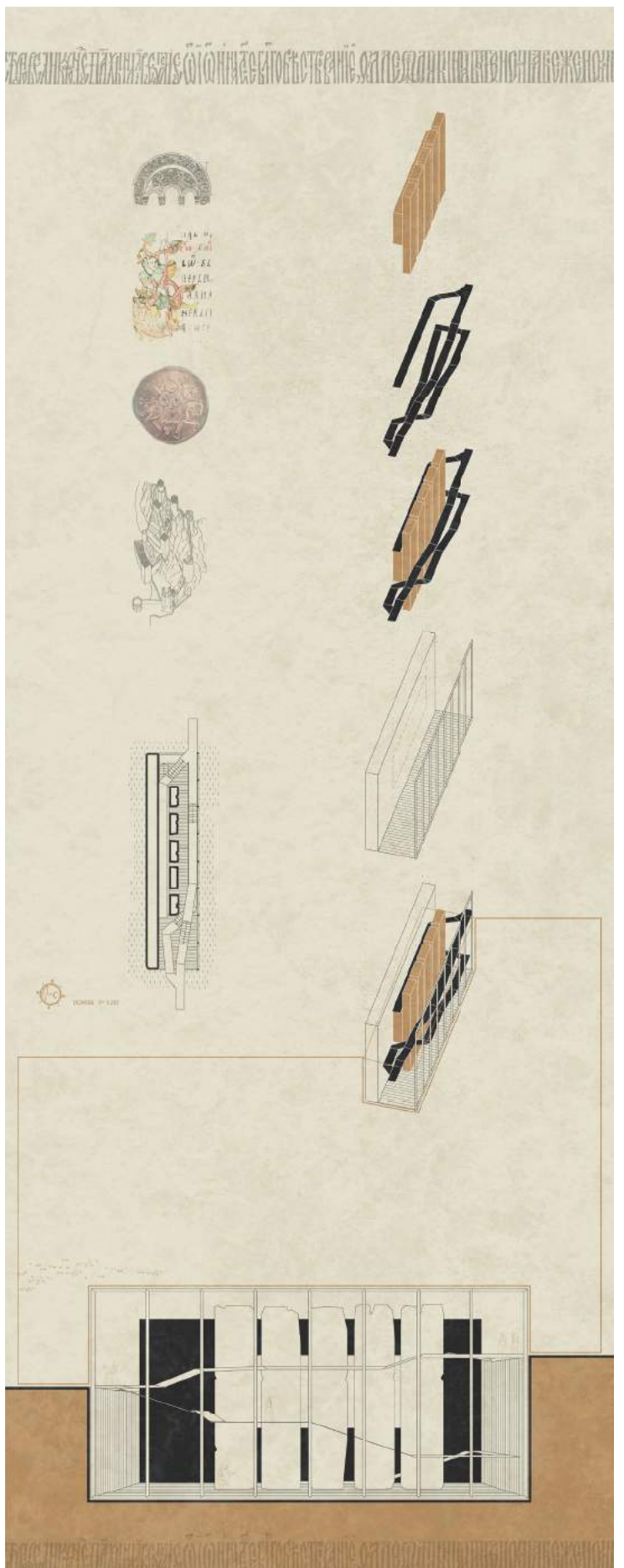
projekat: OAZA SRPSKE MITOLOGIJE

Postoje mnoge priče i mitovi o nastanku sveta, tako postoje i mnoge priče i mitovi o nastanku raznih mesta i pojava u tom odnosno ovom svetu. Jedna od tih priča je i ona o nastanku Topole: Na raskršću Beogradskog i Šabačkog drumu koji vode za Kragujevac odnosno Rudnik u dolini reke Kamenice, tada uz sam atar sela Žabara izniklo je stablo topole, pod čijom su krošnjom putnici namernici mogli načiniti predah, i bi dan i bi noć i nastade Topola. S druge strane postoji i ona istorijski potkovanu legenda o Karađorđevoj Topoli: Kada se Karađorđe doselio u Topolu ona je imala oko dvadeset i pet kuća. Topolci su ga prihvatili, a Karađorđe je u njima ne samo izvrsne susede već i najbliže saradnike u pripremi i izvođenju epohalnog prevrata kakav je bio Prvi srpski ustanak...

Mitologija se uglavnom prihvata kao jedan skrajnuta priča, netačna isključena fiktivna istorija naroda. Kao takva ona se postavlja nasuprot naučnom istorijskom pogledu i pisanju o prošlosti. Međutim mitologija i istorija su dva suprotna polariteta koji delaju u sprezi i međusobno se podržavaju. Dva antipoda rade timski. Mit je direktni konstrukt kulture, manifestacija antropoloških, duhovnih i društvenih istina pre nego netačno istorijsko gledište. Ovo područje i naš narod na njemu, ostali susedni narodi i svi prethodnici i oni koji su neposredno učestvovali u gradnji događaja i njihovog oblička, ostavili su složeni konglomerat za sobom. Cela prošlost nam je pisana mitovima. Potreban je prostor poput jedne vidne ploče/table na kojoj su otkriveni i postavljeni sa jednakim značajem svi mitovi i sve priče paralelno sa istorijskim zapisima. Na tom mestu, skriveni iza masivnih korica knjiga, uklesani u kamenu i prašini, svi duhovi naše postojbine otkriće i pokazaće nam put.

Na predviđenom području, odnosno skupini parcela namenjenoj za urbanu intervenciju oživljavanja starog, istorijskog gradskog jezgra Topole, podno Oplenca i nasuprot Karađorđevog grada zamišljen je spomen park i novi vizitorski centar. Knežev han i vizitorski centar integrisani su trgovom i svojom kompozicijom uokviruju vizuru dalje prema spomen parku sa pozadinom šumadijskog krajolika.

Kompleks spomen parka je uspostavljen u pet odvojenih celina potopljenih u teren, koji poput kamenih aleja neolitskih sakralnih spomenika grade nizanu celinu. Veći deo spomeničkih objekata je u otvorenom podzemlju do kojih korisnici silaze kao u konzervirana arheološka nalazišta. Poslednji objekat (skulptura) kao monolit i ošupljeni menhir sa „šajkačom“, akcentat je u prostoru koji kruniše kompleksnost mitskog konglomerata.

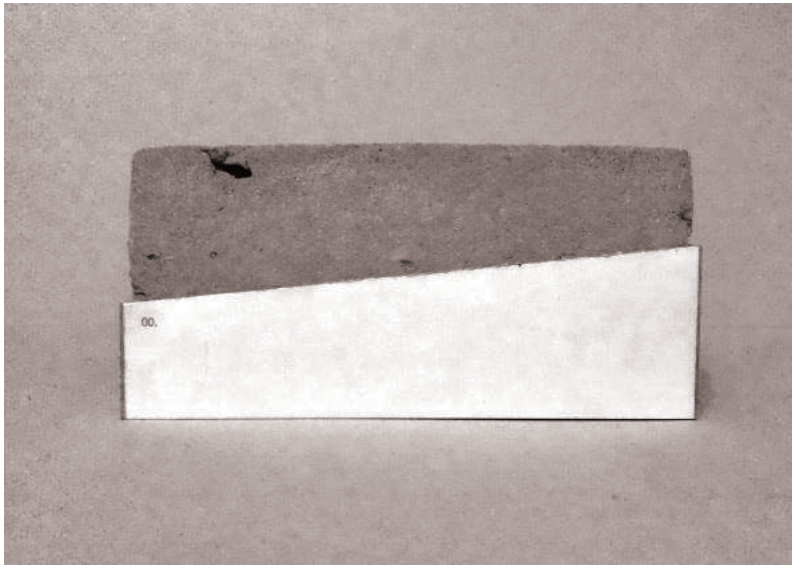


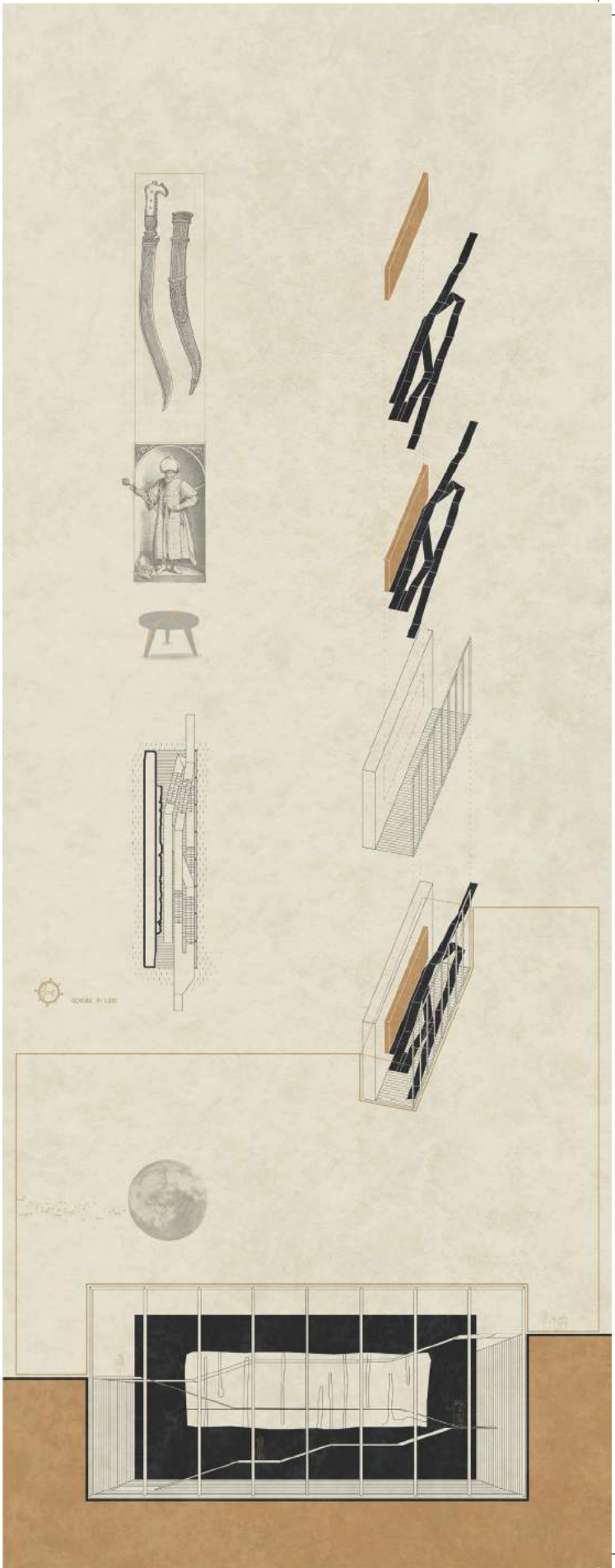
Segment 1



Situacija: model, osnova, aksonometrija



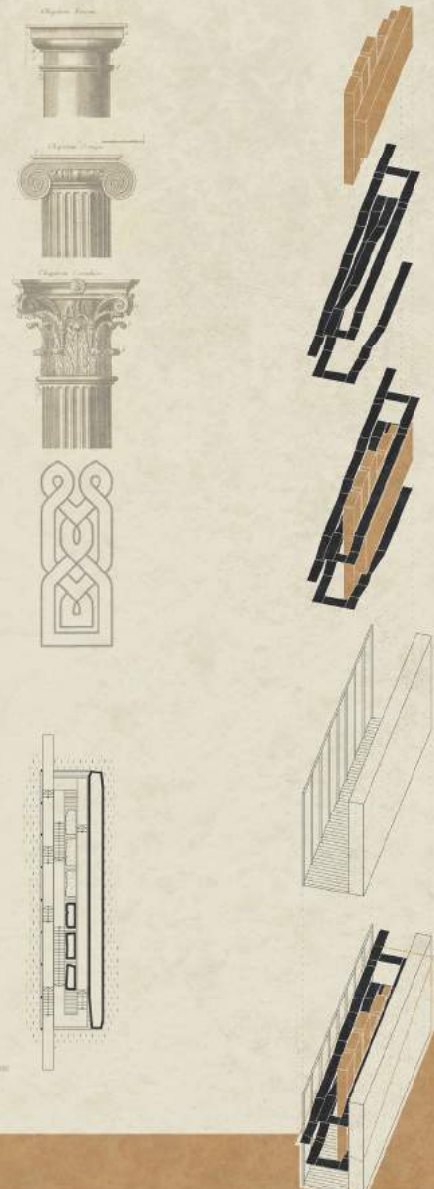




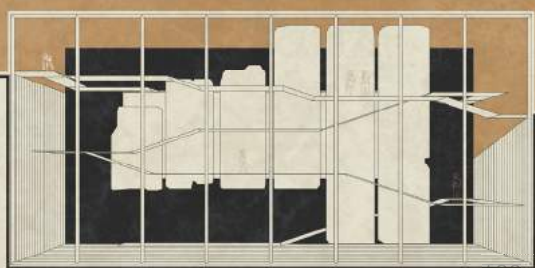
Segment 3



במבט זה ניתן להבחין את אופי המבנה, אשר נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים. המבנה נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים. המבנה נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים.



1:1000

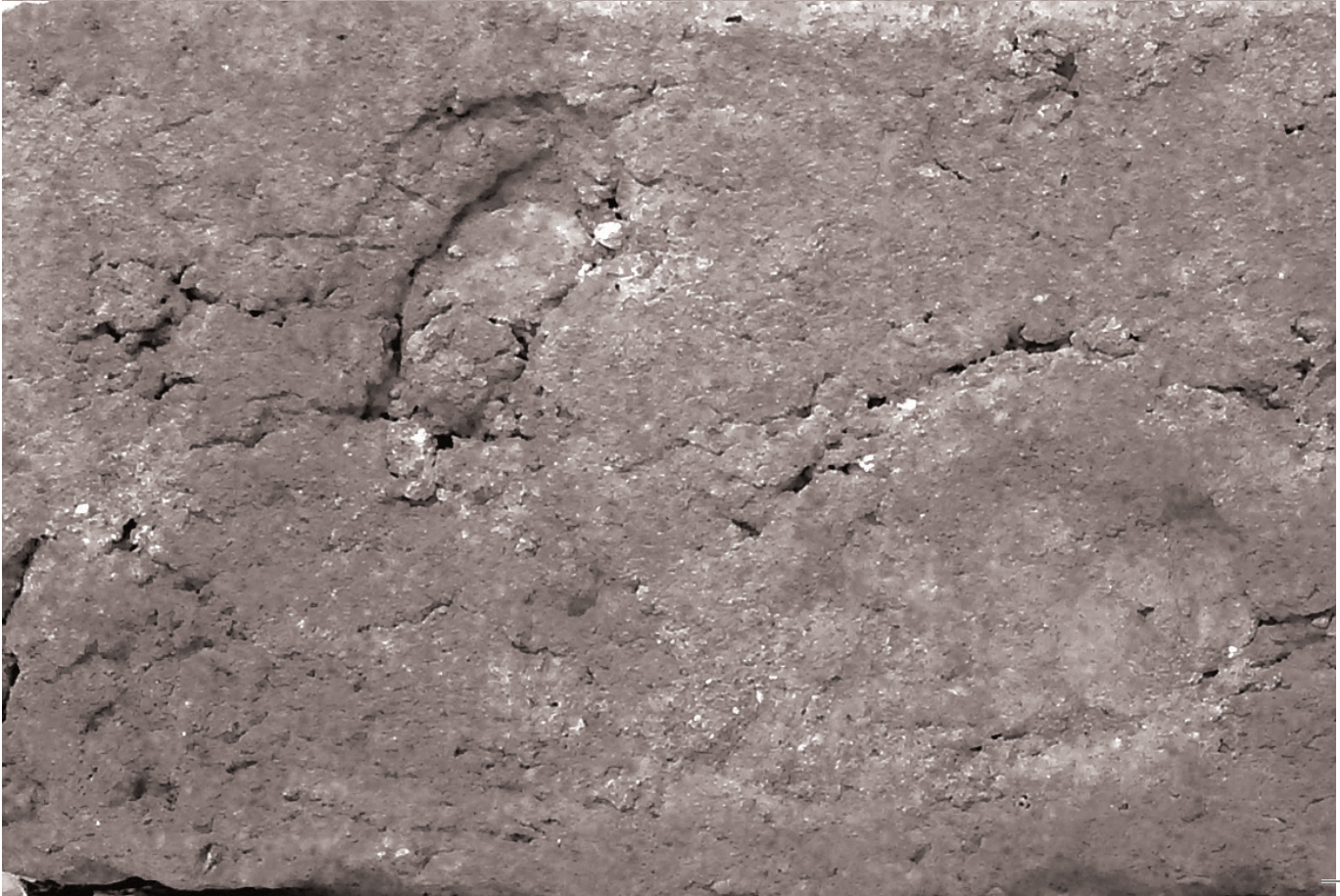
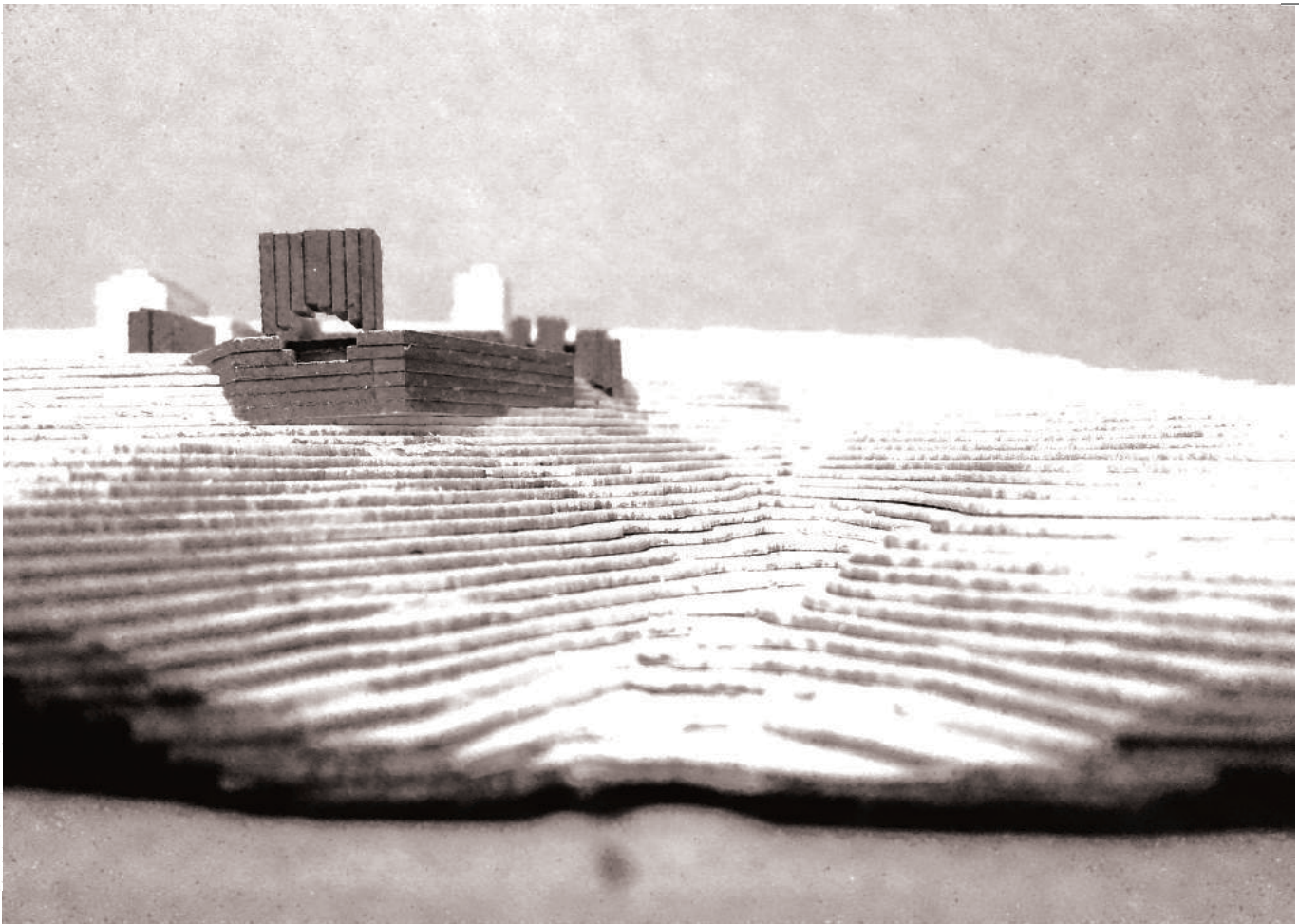


במבט זה ניתן להבחין את אופי המבנה, אשר נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים. המבנה נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים. המבנה נבנה בצורתו של מבנה קלאסי, אך עם שינויים משמעותיים.

Segment 4



Dominanta u prostoru: ošupljeni menhir, fragment u mitskom konglomeratu



Kosta Dimitrijević

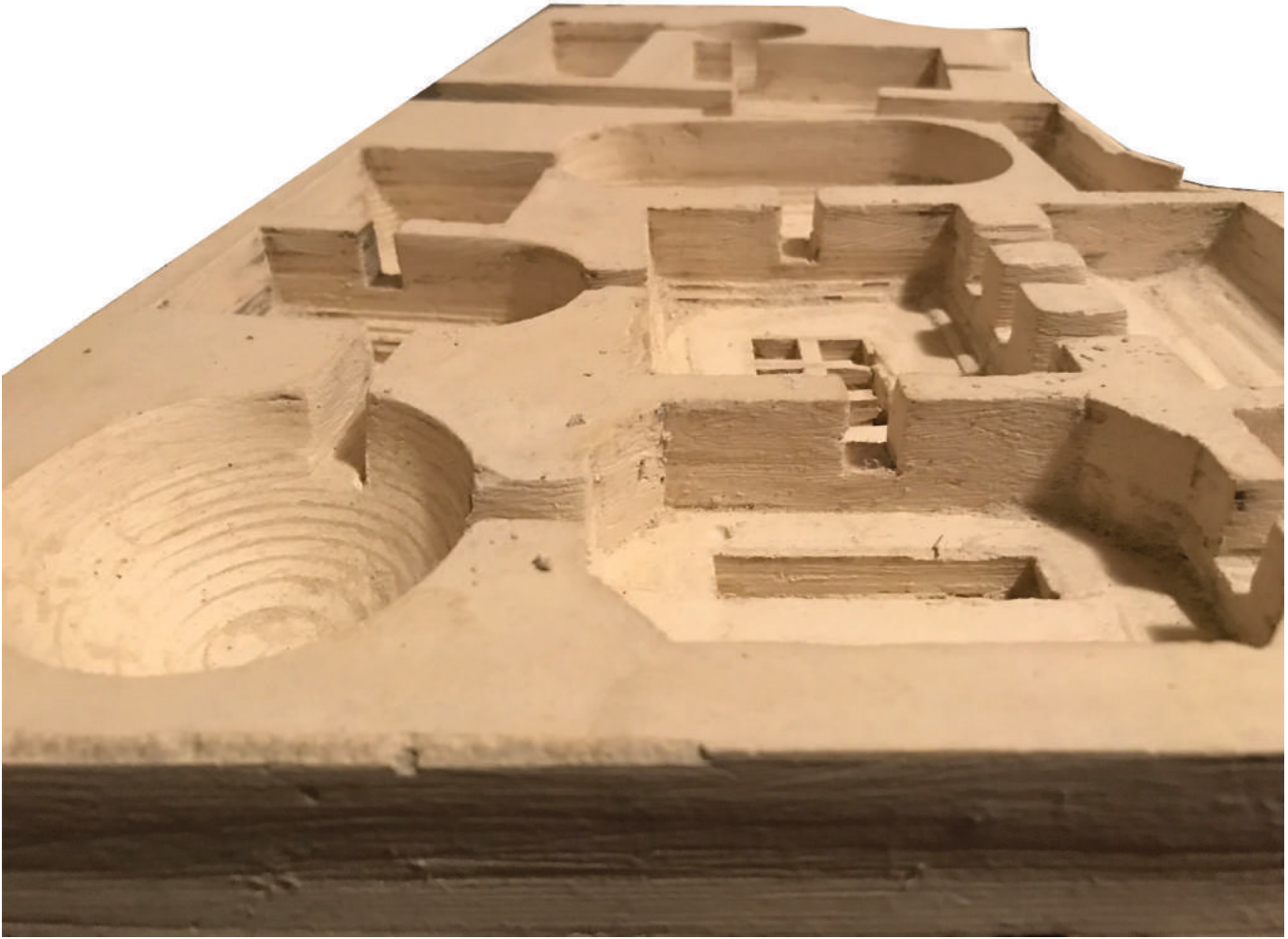
tema: PODRUMI

projekat: KAZINO

Sa znatnim brojem vinarija, kao i bogatim kulturno istorijskim nasleđem, Topola za cilj ima da postane prepoznatljiva tačka na turističkoj karti Srbije i Balkana, i time podstakne svoj ekonomski razvoj. Kako bi se istovremeno potencirali lokalni proizvodi i produžio boravak turista, program ovog projekta je za cilj imao da negira vreme, da sam sebi postane dovoljan, a korisnicima spektakularan. U svrsi postizanja tog cilja, primarni program novog centra čini hotel sa kazinom. Kazino, sam po sebi, negira pojam vremena, svest o vremenu se gubi, čineći jednu introvertnu strukturu, svojim korisnicima uvek percipiranu kao fantaziju blagostanja. Sa svojim propratnim sadržajima, u vidu hotela, restorana i spa centra, on je uvek tu da udovolji svojim korisnicima, koji su tu došli da pronađu sreću i dobitak, međutim „Kuća uvek dobija“.

U svojoj pojavnosti primarni program novog centra je dematerijalizovan, praveći ekstenziju terena, u vidu platoa. Sa glavnih pravaca saglediv je samo plato, koji je javnog karaktera i dat je na korišćenje svim stanovnicima Topole, bilo kao manifestacioni trg ili mesto za rekreaciju i dokolicu. Sadržaj je u podrumima. Ova odluka proistekla je iz konteksta, gde se dragocenosti drže, upravo, u podrumima, kao što su Kraljevi podrumi ili sasvim drugačije svrhe kao što je mauzolej Karađorđevića, u kripti crkve Svetog Đorđa.

Pristup „Podrumima“ omugućen je reprezentativnim silazom, prostor se dalje organizuje u vidu raskošnih salona namenjenim gostima hotela i kazina. Saloni su osvetljini bazilikarno, kako bi se naglasila njihova ambijentalnost i dao značaju kako programu tako i njegovim korisnicima. Tehničke i druge prostorije, neophodne za funkcionisanje ovakvih sadržaja razvijaju se skriveno između salona u „ostatku“ monoforme.



Knežev han

Podrumi

Vizitorski centar

hotelske sobe

svlačionice

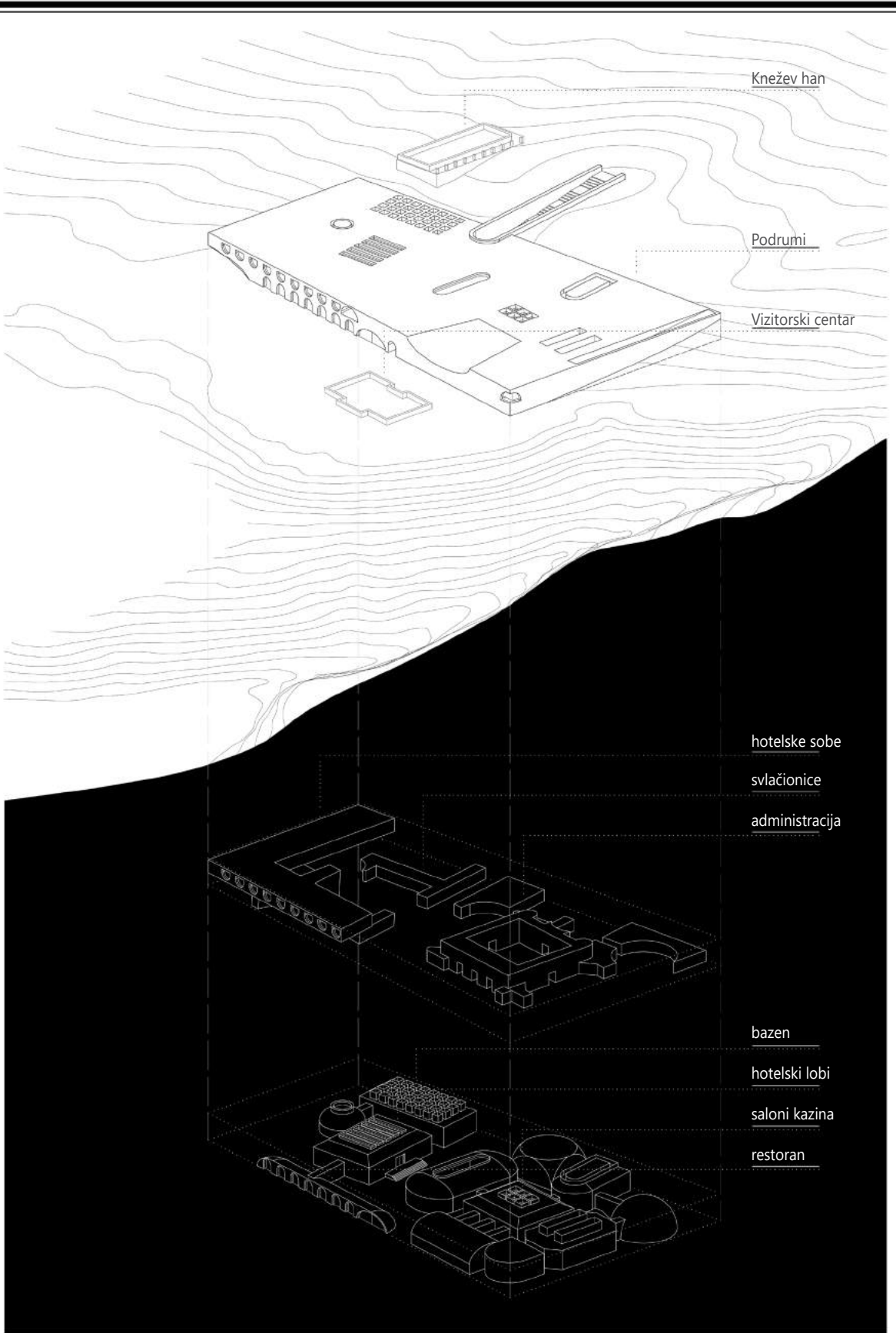
administracija

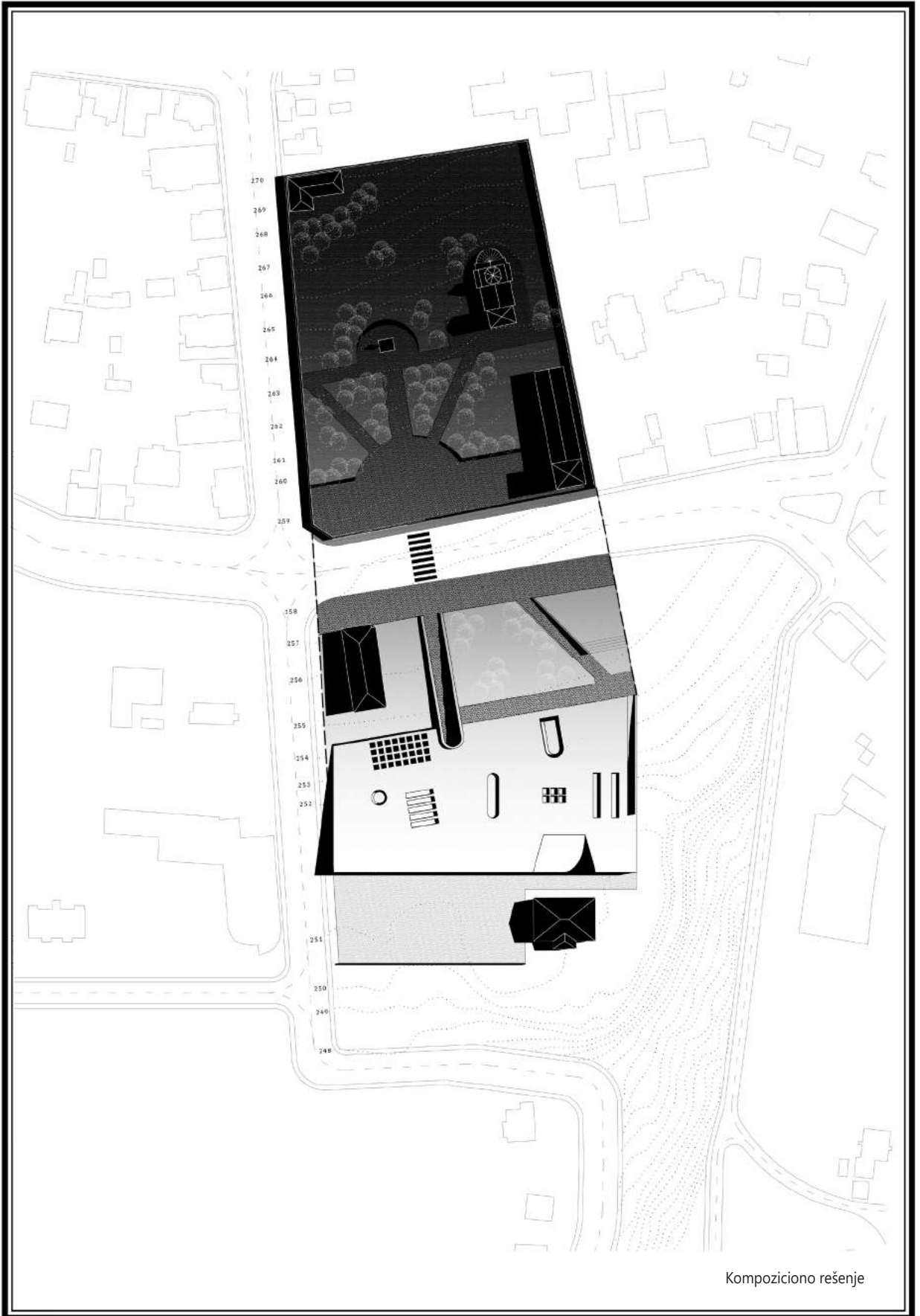
bazen

hotelski lobi

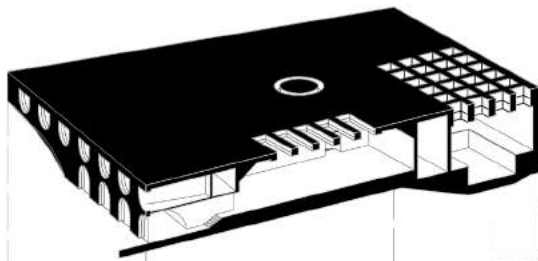
saloni kazina

restoran

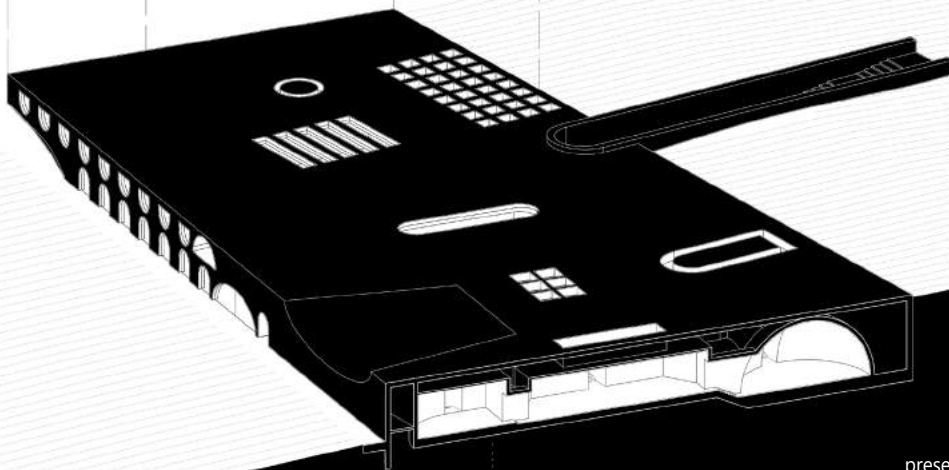




Kompoziciono rešenje



presek b-b



presek c-c

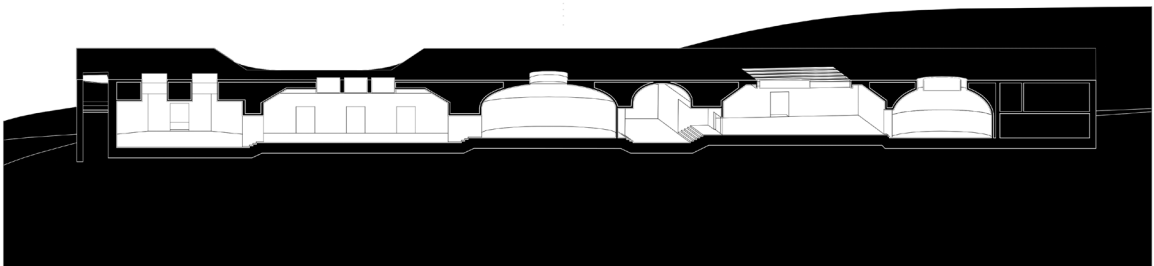


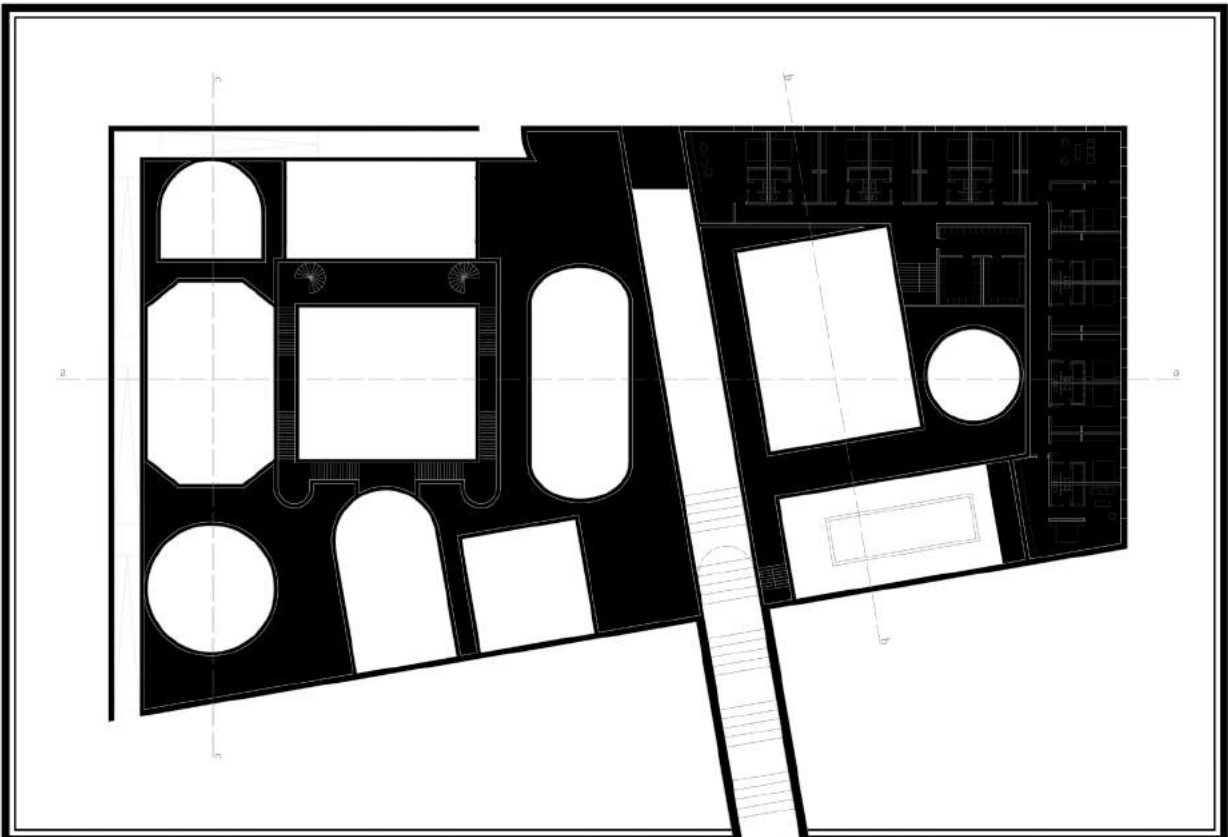
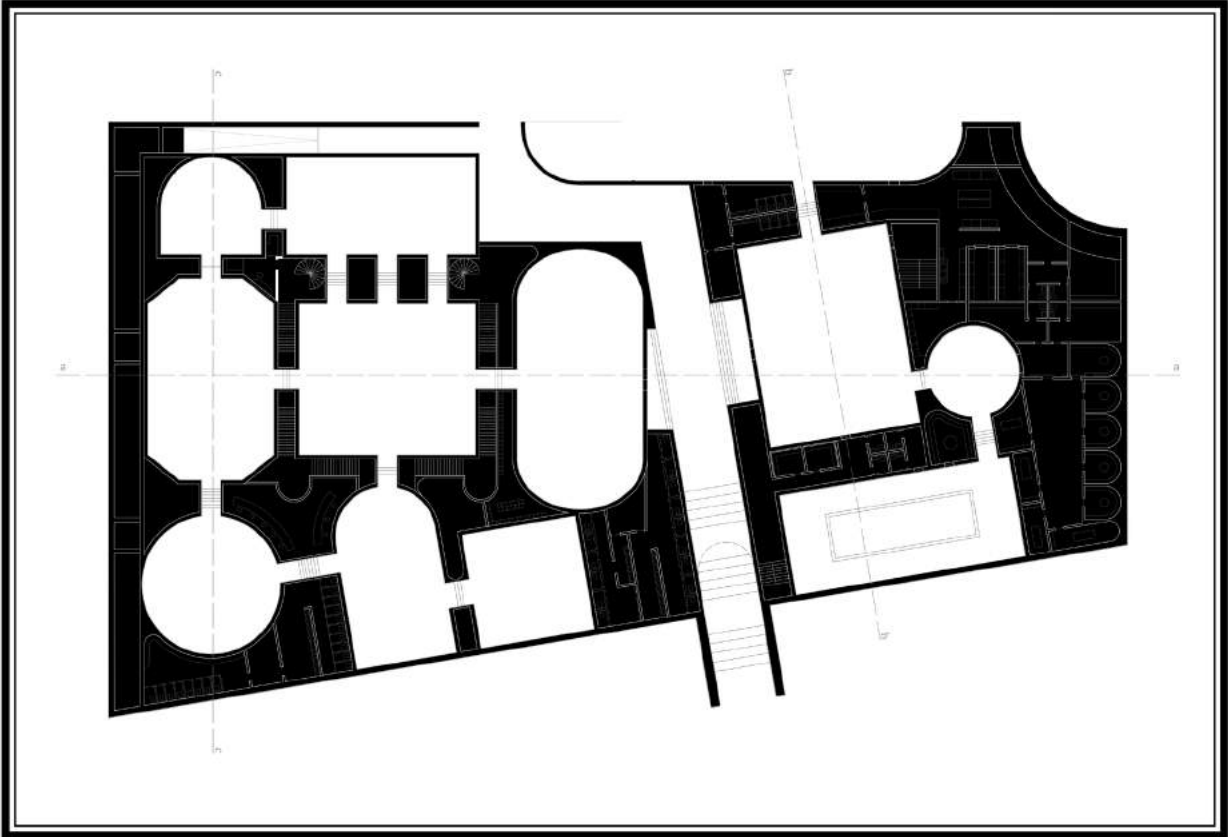
ambijent
bazen

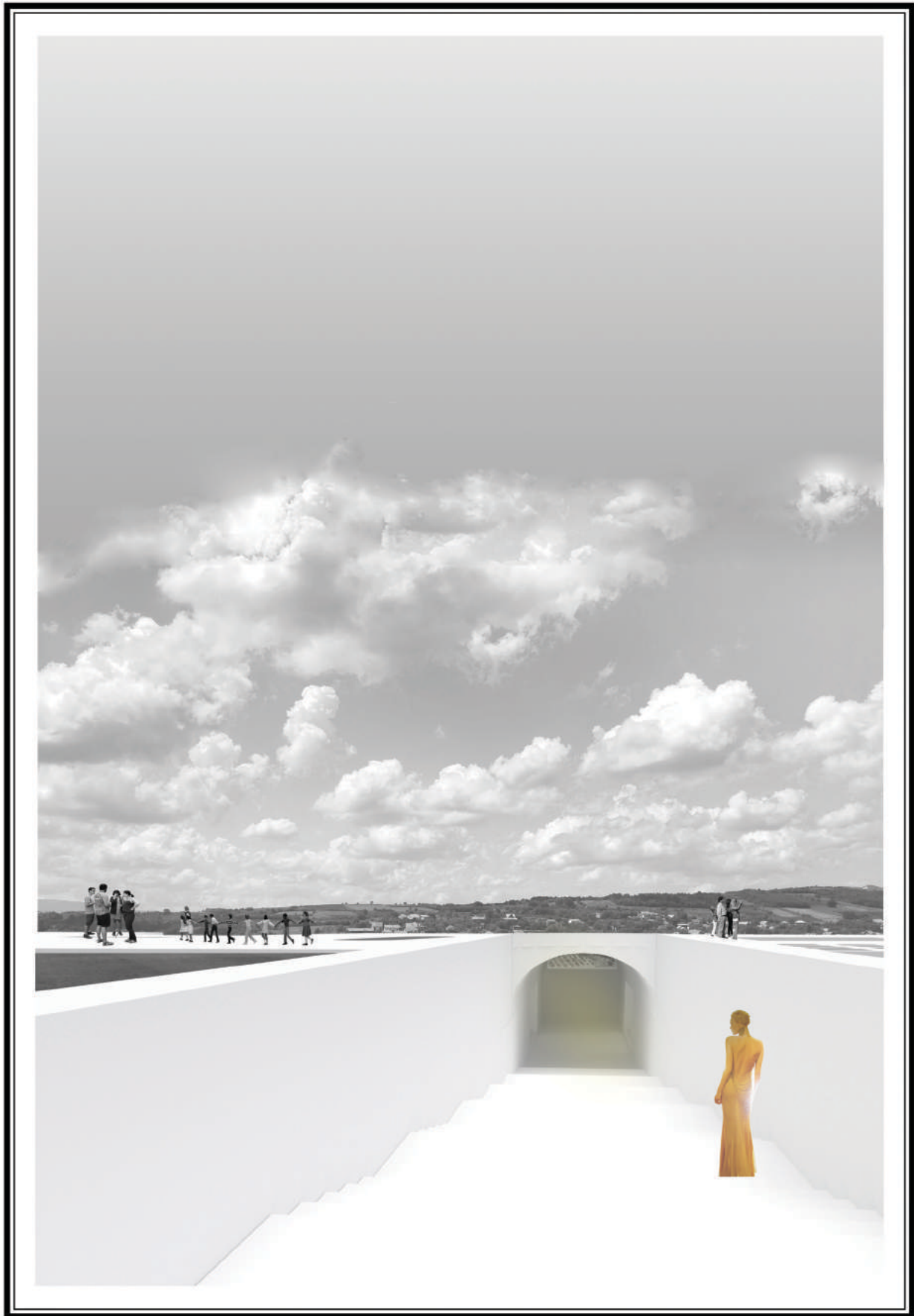


ambijent
kazino

presek a-a







CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
711.523(497.11)"20"(082)
72.012(497.11)"20"(082)

STARI grad Topola : novi centar u starom jezgru grada / urednici Milica Milojević i Vladan Đokić. - Beograd : Arhitektonski fakultet, 2018 (Novi Sad : Artprint media). - 132 str. : ilustr. ; 24 cm

"Publikacija je zbornik semestralnih projekata prve generacije studenata Integriranih studija arhitekture. Na četvrtoj godini studija studenti su na predmetu Studio M06U..." --> str. 9. - Tiraž 200. - Str. 9-10: Stari grad Topola - novi centar u starom jezgru grada / Vladan Djokić i Milica Milojević.

ISBN 978-86-7924-204-4

а) Урбанистичко планирање - Топола (град) - Зборници б) Топола (град)

-
Архитектонски пројекти - Зборници
COBISS.SR-ID 267572492